

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 80.

ΤΟΜΟΣ Β'.

16 ΜΑΪΟΥ 1893.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΑΡΕΡΓΑ.*

[Τὰ Προγόντων.—Πρόδρομοι ἢ Βρόχοι.—Τὰ Βορραδίου.—Τὰ Ἀνθεμίου.—Βασιλεία ἐν Βρόχοις.—Μετάνοια Θεοδώρου.—Αἱ Σοφίαναι.—Ἡ Χρυσόκρητος.]

«Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς ἀκτῆς» λέγει ὁ Προκόπιος (περὶ Κτισμ. I, 9) συνεχίζων τὸν περὶ τοῦ ἐν Πρόδρομοις ναοῦ τοῦ Ἀρχαγγέλου λόγον, «ἀξιοθέατα ἐκ παλαιού βασιλεία ἐτύγχανεν ὄντα», ἐν οἷς, ἔχουσι καὶ εὐκτήριον, οὐχ ἥκιστα Ζήνων ὁ βασιλεὺς διεθέριζε, καθὰ Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχεύς λέγει. Οὐδόλως δ' ἀπίθανον εἶναι τὰ βασιλεία ταῦτα ἴσαν τὰ Ἀνθεμίου καταληφθέντα ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς κατ' αὐτοῦ στάσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀνθεμίου Μαρκιανοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ρωμύλου καὶ Προκοπίου. «Μαρκιανός, ὁ παῖς Ἀνθεμίου τοῦ κατὰ τὴν Ρώμην βασιλεύσαντος» λέγει ὁ Θεοφάνης (5971) «ἀνὴρ δὲ Λεοντίας, Βερίνης μὲν θυγατρός, ἀδελφὸς δὲ Ἀριάρχης τῆς βασιλίδος, ἐπανίσταται κατὰ τὸ Βυζάντιον Ζήνωνι τῷ βασιλεῖ, ὡς μετὰ τὴν βασιλείαν Ἀέοντος γεννηθείσης Λεοντίας τῆς αὐτοῦ γαμετῆς. Ἡ γὰρ Ἀριάρχη πρὸ τοῦ βασιλεύσαι αὐτὸν ἐτέχθη. Πολέμου δὲ κραταίου μεταξὺ Ζήνωνος καὶ Μαρκιανοῦ κροτηθέντος, νικᾷ Μαρκιανὸς κατὰ κράτος, πάντας συνελάσας τοὺς περὶ Ζήωνα εἰς φρουρὰν εἰς τὰ βασιλεία, συμμαχούντων αὐτῷ Ρωμύλου καὶ Προκοπίου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· καὶ μικροῦ δεῖν τὸ βασιλεῖον κατέσχεν. Ὀλιγορρόδας δὲ τῶν προχθέντων καὶ εἰς δειπνα καὶ ὕπνον τραπεῖς, πολλοὺς τε διὰ νυκτὸς ἀφαιρεθεῖς τῶν αὐτῷ συμμάχων, ὑπὸ Ἰλλου

μαγίστρου δώροις αὐτὸν ὑποπιάσαντος ἐλαττοῦται τῇ μάχῃ κατὰ τὴν ἐφεξῆς τοσοῦτον, ὥς εἰς τὸ τῶν Ἀποστόλων εὐκτήριον καταφυγεῖν καὶ ὑπὸ Ἀκακίου χειροτονηθῆναι πρεσβύτερον κατὰ κέλυσιν Ζήνωνος καὶ ἐξορίζεται εἰς τὸ Παπείριον κατέλλειν εἰς Καππαδοκίαν. Προκόπιος δὲ καὶ Ρωμύλος οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τῇ νυκτὶ λουόμενοι εἰς τὸ Ζεύξιππον, ἐχειρώθησαν ὑπὸ Ἰλλου, οἱ καὶ διαφυγόντες τὴν Ρώμην κατέλαβον. Οὕτως, ἐκ τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Ἀνθεμίου τοῦ μὲν πρεσβυτέρου ἐξοριθέντος εἰς Καππαδοκίαν, τῶν δὲ δύο ἄλλων φυγόντων εἰς Ρώμην, τὰ Ἀνθεμίου περιῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Ζήνωνος, αὐτοῦ τε ἐν αὐτοῖς μάλιστα διαθερίζοντος καὶ κληροδοτήσαντος αὐτὰ τῇ μητρὶ αὐτοῦ Λαλίδι καὶ τῷ ἀδελφῷ Λογγίνῳ. Καὶ οὕτως ὅτε ὁ τοῦ Ζήνωνος ἀδελφὸς Λογγίνος ἐξωρίσθη ὑπὸ Ἀναστασίου τοῦ Δικέου εἰς Αἴγυπτον, ὅπου μετὰ ὀκτὼ ἐτη ληψὲ ἀπεψάθη, «ἢ τε οὕδα αὐτῷ γαμετὴ Οὐαλερία τούνομα, λέγει Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχεύς, σὺν τῇ παιδί Λογγίνα, ἢ καὶ ὁμολόγητο Ζήνωνι τῷ Ἀνθεμίου καὶ Ἡραΐδος υἱῷ, καὶ Λαλὶς ἡ Ζήνωνος καὶ Λογγίνου μήτηρ τὸ ἐν Βρόχοις οὕτω προσαγορευομένην προαδτεῖ τῆς Βιθυνῶν κατέλαβον εὐκτήριον, ἐν ᾧ περ καὶ Ζήνων οὐχ ἥκιστα διεθέριζεν. Ἐπιβιάσασθαι δὲ χρόνον οὐ μέτριον καὶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐξ ἐράνου πορίζουσαι, ἄλλοτε ἄλλῃ μετέλλαξε τὸν βίον».

Τὰ βασιλεία ταῦτα ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ Θεοδώρα μοναστήριον μεγαλοπρεπὲς κατεστήσαντο, κατὰ Προκόπιον, «καταγωγὴν ταῖς μεταμελομέναις γυναιξὶ ἐπὶ τῷ προτέρῳ βίῳ ἐσόμενον... διὸ καὶ Μετάνοιαν τοῦτο δὴ τῶν γυναικῶν τὸ διαιτητήριον ὁμωνύμως τῷ ἔργῳ ἐπονομάζουσι». Διὰ πολλῶν δ' ἐπιοικίδαν οἱ εἰρημένοι βασιλεῖς προσόδων τὸ εὐαγές τοῦτο καὶ οἰδρυμα καὶ πρὸς ἀναψυχὴν καὶ ἀνεσιν τῶν ἐν αὐτῷ Μαγδαληνῶν «ὡς μηδὲν ἀναγκασθεῖσαι, πρὸς τὰ τῆς σωφροσύνης ἐπιτηδεύματα τρόπῳ ὁπποῦν ἀποκνήσουσιν», ἐδωρήσαντο αὐτῷ πολλὰς οἰκίας, κάλλει τε καὶ πολυτελείᾳ διαφερόντως ἐξαιτίας. Ἀξία

*) Ἰδε ἀριθ. 29, σελ. 560—565.

ἀλλοθὺς θημελώσεως καὶ μελέτης ἢ παρὰ Βυζαντινοῦς ὁργάνωσις τῶν φιλανθρωπικῶν ἔργων καὶ ἰδρυμάτων, ὁργάνωσις εἰς τὴν τελειότητα τῆς ὁποίας δὲν ἵδου- γήθησαν ἐπὶ τὰς ἡμέρας τὰ νεώτερα εὐνομούμενα κράτη. Ἐδριθον ἡ Κωνσταντινουπόλις καὶ τὰ προά- στεια αὐτῆς ξενῶνων, νοσοκομείων, πτωχοτροφείων, ὁρφανοτροφείων, γηροκομείων, λωδοκομείων, πιστω- ρείων καὶ ἄλλων τοιούτων φιλανθρωπικῶν καθιδρυ- μῶτων, οἱ δὲ διευθύνται τούτων, οἱ ἐκονοδόχοι καὶ πτωχοτρόφοι καὶ ὁρφανοτρόφοι, καταλογίζοντο ἐν τοῖς πρώτοις τῆς αὐτῆς καὶ προήγοντο εἰς τὰ ἀνώ- τατα τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀξιώματα. Θανατοῖα ἰδίως ἡ πρόνοια, ἣν πολλοὶ τῶν βυζαν- τινῶν βασιλέων, μάλιστα δὲ ἡ περιπυστος Θεόδωρος, ἀναπολόμιστα ἴσως μετὰ δικαίας πικρίας καὶ ἐξίλα- σκόμενῃ τῷ ἁμαρτωλῶν αὐτῆς παρελθόν, ἐλάμβανον περὶ τῆς δημοσίας ἡθικῆς καὶ περὶ τῶν ταλαιπωρῶν γυναικῶν, αἵτινες παρέπιπτον ἐκ πενίας καὶ τῆ πα- ραπλάνης ἀνθρώπων «ἐπ' ἐργαστηρίον τὸ τῆς ἀκο- λασίας διαχειριζόντων ἐμπόλημα, ἐν τε τῇ δημοσίᾳ τῆς ἀγορᾶς ὡσαν ἀποδιδόμενων τὴν ἀλλοτριάν καὶ δουλοπρεπῶν τὸ σῶμα». Ἡ ὁργάνωσις τῆς περὶ αὐτῶν προνοίας καὶ μερίμνης ἐνέεικτο εἰς τὴν ἐξυμ- νῶν τῆς ἐπιλόσεως τοῦ αἰωνίου καὶ δυσμελῆτος προβλήματος, τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς γυναικὸς ἀπὸ τῆς πτωχίας, ἥτις ἐξῴθει αὐτὴν εἰς τὴν ἀκολασίαν. Ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ ἡ Θεοδώρα τὴν μεγάλην Μετάνοιαν ἐν Βρόχθοις ἐπέθεε φρονούσα ὅτι διὰ ταύτης αὐτῶν γυναικῶν τὰς πέναι ταλαιπωρουμένης πολλὰ ἀκο- λασίας τῆς δουλοπρεπτοῦς ἐλευθερώσει, γίτον μὲν σφίδιν αὐτόνομον, ἐπ' ἐλευθερίᾳ δὲ τὴν σωφροσύνην πορίζουσα.

Ἡ ἐν Βρόχθοις οἰκοδομὴ τῶν μεγαλοπρεπῶν τού- των κτιρίων κατέστησε τὸν χρόνον τοῦτον προσφιλὲς θρησκ. ἐνδιαίτημα τοῖς περὶ τὸν Ἰουστινιανόν καὶ τὴν Θεοδώραν. Ἰδόμεν ἴδμε ὅτι ὁ ἀνεμὸς τοῦ Ἰου- στινιανοῦ Βασιλέως ἐκεῖ πλοῦστα διερέχθη παρὰ τὸν ταῖς φροντίδιν αὐτοῦ ἀνεγερθέντα περιπαλλέ- στατον ναόν. Ἀλλὰ καὶ ἕτερος τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀνεμὸς, ὁ αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον διαδεξάμενος, ὁ Κοιροπαλάτης Ἰουστίνος, ἐκεῖ σὺν τῇ γυναικὶ Σο- φίᾳ, τῇ ὡραίᾳ ἀνεψιᾷ τῆς ὡραίας Θεοδώρας, φαίνεται ὅτι τῆς διατριβῆς ἐποιεῖτο πρὸ τοῦ βασιλεύσαι αὐ- τόν. Ἐκεῖ ἀπέθανεν ὁ μονογενὴς αὐτῶν υἱὸς Ἰουστίνος καὶ ἐτάφη, λέγει ὁ Θεοφάνης, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἀρ- χαγγέλου τοῦ ἐκείσε. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὁ Ἰουστίνος ἤρξατο κτείνειν τῇ γ' ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ (578) ἐπ' ὀνόματι τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σοφίας, ζωερὸν διατηρησάσης τὸ πένθος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ υἱοῦ καὶ ἐπιθυμοῦσας συνεχῶς τὸν τάφον αὐτοῦ νὰ ἐπισκέπτηται, τὸ παλάτιον τῶν Σο- φιανῶν, κομμάς αὐτὸ ὑπὸ διαφόρων πολυτίμων μαρμάρων, ὡς ὁ Θεοφάνης λέγει, τῇ δ' ἐπὶ τὸν ἐν τῷ προάστειῳ αὐτοῦ ὁ εἶχε πρὸ τοῦ βα- σιλεύσαι αὐτόν. Κακῶς καὶ ἐσφαλμένως τὸ ἐξ- αίσιον τοῦτο οἰκοδόμημα, ὅπερ ὑπὸ Κορίππου, τοῦ πανηγυριστοῦ τοῦ Ἰουστίνου, παραβάλλεται πρὸς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν διὰ τῶνδε :

Inelyta perclarum duo sunt imitantia coelum
consilio fundata Dei venerabile templum
ei Sophianarum colenduntia loca novarum

συγγέεται ὑπὸ δοκιμωτῶν ἄλλως βυζαντινογράφων πρὸς τὸ ἐν τῇ Ἰουλιανῷ λημνί, ἢ ἄλλως λημνί τῆς Σοφίας ἢ τῶν Σοφίων, ὡς ὁ ἡμέτερος ἡλὸς κ. Μ. Γεδεών, ἐκ τοῦ δουκαγγίου ἀντιγράφου, ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκπονηθείσῃ καὶ περιληφθείσῃ ἐν τῇ παρ' ἡμῶν ἐκδομένῃ Λεξικῇ Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας Κωνσταν- τινουπόλεως γράττει, τὰ τοῦ Θεοφάνους ἐπιμαλούμε- νος. Ἀλλ' ἀκριβὲς τί τὸ ἐξαγόμενον ἐκ τῶν τοῦ Θεοφάνους, ὅπερ ἀνωτέρω διὰ βραχέων ἐξεδόμωδα ; Οὐδαμῶς μὲν ἐν τούτοις λέγεται ὅτι τὸ παλάτιον οἰκοδομήτο πρὸ τοῦ Ἰουλιανῷ λημνός, ὡς ὁ κ. Μ. Γεδεών ἀποφαίνεται, ἀλλ' ὅτι ἐκτίσθη ἐπ' ὀνόματι τῆς γυναικὸς τοῦ Ἰουστίνου Σοφίας παρὰ τὸν οἶκον τοῦ Ἀρχαγγέλου τοῦ ἐκείσε, ἐν ᾧ ἐτάφη Ἰουστίνος ὁ υἱὸς αὐτῶν. Καὶ ναὸν μὲν τοῦ Ἀρχαγγέλου πρὸ τοῦ Ἰουλιανῷ λημνός οὐδ' ὁ κ. Μ. Γεδεών, οὐδ' ἕ- τερός τις τῶν βυζαντινογράφων ἡμῶν ὑπέδειξε, τί δὲ τὸ ἐκεῖσε σημαίνει καλίστα καταφαίνεται ἐκ τῶν παρὰ Θεοφάνει ἀμείσως κατωτέρω λεγομένων : «Τού- τῳ τῇ ἔτει (571) Ἰουστίνος ὁ βασιλεὺς ἤρξατο κτε- ρίζειν τὸ παλάτιον τὸ δευτέρον -- τὸ πρῶτον βα- σιλεὺς οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ κατὰ τὸ προνοούμενον ἔτος ἀρξάμενον οἰκοδομῆσαι παρὰ τὸν οἶκον τοῦ Ἀρχαγγέλου τοῦ ἐκείσε -- ἐν τῇ προάστειῳ αὐτοῦ, ὃ εἶχε πρὸ τοῦ βασιλεύσαι αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ ἕτεροι βυ- ζαντινοὶ συγγραφεῖς ρητὴν ποιοῦνται διὰκρισὶν με- ταξὺ τοῦ ἐν τῇ πόλει Ἰουλιανῷ ἢ τῶν Σοφίων λημνός καὶ τοῦ πρὸ τῆς πόλεως παλά- τιον τῶν Σοφιανῶν. Οὕτως ὁ Ζωναρὸς λέγει : «Ἡ (τῆς Σοφίας) ὀνομασίη καὶ τὸν λημνὸν τῶν Σοφίων οἰκοδομῆσε καὶ βασιλεία πρὸ τῆς πόλεως, Σοφίαν δὲ ἐκείνην καὶ τὸν τόπον καὶ ταῦτα κατονομάσας». Σαφέστερον δ' ἐστὶ καὶ ὁριστικώτερον ὁ Ἰωάν. : «Ἐκτίσθη παλάτια ἐξ ὧ τῆς πόλεως καὶ λημνὸν ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸ μὲν ἐκτίσθη Σοφίαν δὲ, τὸν δὲ Σοφίαν εἰς ὄνομα τῆς αὐτοῦ γυναικὸς». Ὁ δὲ Γεώργιος ὁ Κωδινὸς καὶ τὴν θέσιν τοῦ παλατίου τῶν Σοφιανῶν καθορίζει πέλας τοῦ σταυροῦ, ἐν τῇ ἀσιατικῇ, δὴλον ὅτι, παρα- λή τοῦ Βασίλειου, μνησθὲν ὅτι αὐτῶν ποιοῦμενος οὕτως μετὰ τὸν Ἀγίον Φωκῆν (ἐν Ὁρτάκιοι τοῦ Βασίλειου) ὑποδεικνύει ὅτι ἐκείντο ἀντικρὺ πρὸς αὐτόν. Τοῖς πα- λατίοις τῶν Σοφιανῶν παρέπονται παρὰ Κωδινῷ (πρὸς νότον) τὰ ζευκτὰ κίονια τὰ παρὰ Ρωμανοῦ τοῦ γέροντος ἀνεγερθέντα καὶ ἔχοντα τοὺς τιμίους σταυ- ρούς, ὁ τοῦ ἡντιοῦ λημνὸν, τὰ Μακελλίας, τὰ Πη- λαμίδου καὶ τὰ ἐν τῇ Ἡραίᾳ καὶ Βρύαντι παλάτια. Περὶ τῶν ζευκτῶν τούτων κιονίων τῶν ἔχοντων τοὺς τιμίους σταυροὺς ὁ Ἰαννίδης σημειοῦται : *Locus hic dictus Constantinopolis, sed quia urbis in parte extiterit non loquitur*, ἀλλ' ἐκ τῆς σειράς, ἣν τηρεῖ ὁ Κωδινὸς ἐν τῇ περιγραφῇ αὐτοῦ, οὐδὲν ὡς τοῦ μνησθὲν ὅτι ἐκ τῶν σταυρῶν τούτων τῶν ἐπὶ τῶν ζευκτῶν κιονίων καὶ οὐχὶ ἐξ ὑποθετικῆς τιμῆς ἐκκλησίας πρὸς τὴν τῆς Σταυρώσεως ἔκει τὸ ὄνομα ἢ ἐν τῇ ἀσιατικῇ παραλίᾳ καλουμένην νῦν Σταυρώσεως ἢ Σταυρός, ἐν ᾗ ἄλλως τοποθετεῖται ὑπὸ τῶν βυζαντινογράφων τὸ ὑπὸ Ἰουστίνου καὶ Σοφίας

κτισθὲν ὁρφανοτροφεῖον τοῦ ἀγίου Παύλου καὶ τὸ ἐν τοῖς ὑπερθεῖς τῆς θέσεως ταύτης λόφοις νοσοκομεῖον καὶ πτωχοτροφεῖον τὸ ὑπὸ Κωδινῷ, ὁ ὁσὶς Ζωτικὸς ὁ εἰς τοὺς λαοὺς καλούμενον. Τελευταῖον ὅτι τὸ τῶν Σοφιανῶν παλάτιον ἔκειτο ἐν θέσει ἀντικρὺ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἥτις ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐδὲ- πιν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀξίον αὐτῆς κάλλος, ἐπιμαρτυ- ρεῖ ἴσως εὐλγώτως τὸ ἐπόμενον εἰς τὸ παλάτιον τοῦτο ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ ἐπιγράμμα Ναρριανοῦ τοῦ Σκολαστικοῦ :

Ὅππῃ τευνομένης χθονὸς ἀνδρῶν πόντον ἀνοίγει
πλάγκτος ἀλικύτων πορθμὸς ἐπ' ἡλίον
γυρᾶς συλλέκτρῳ τῷ ἀνέκτορα θῆκεν ἑνίστη
τῇ πολυκιδίστῃ θεῷ ἀνέξ Σοφίᾳ.
Ἀξίον, ὃ Ρώμη μεγαλόκρατος, ἀντὶα σέτο
κάλλος ἐπ' Εὐρώπης δέρεται εἰς Ἀσίαν.

Βεβαίως ὁ Ἰουλιανῷ λημνὸν δὲν δύναται νὰ θεωρη- θῇ ὡς ὁ πλάγκτος πορθμὸς, ὅστις ἀλικύτων ἀπ' ἡλίων ἀνδρῶν πόντον ἀνοίγει τευνομένης χθονός, ὅτε πρὸς αὐτὸν ἡ δύνατο δέρεσθαι ἡ μεγαλοκρατὴς Ρώμη ἀντὶ αὐτῆς κάλλος ἀπ' Εὐρώπης εἰς Ἀσίαν. Ὑπῆρχεν ἀλλοθὺς ἕτερον παλάτιον τῆς Σοφίας ἐν τῇ Ἰουλιανῷ λημνί, ἀλλὰ τοῦτο ἐκτίσθη, θανόντος τοῦ Ἰουστίνου, ὁ διάδοχος αὐτοῦ Τιμόριος τῇ 581, δέκα ἔτη μετὰ τὴν οἰκοδομὴν τῶν Σοφιανῶν, καὶ εἰς ὃ ἀ- ποκατέστησε τὴν Σοφίαν, δεδωκὼς αὐτῇ καὶ κουβι- κουλαρίους εἰς ὑπομνήσαν αὐτῆς, καλεῖσθαι αὐτὴν τῆς πόλεως ὡς μνητέρα αὐτοῦ, κτίσας καὶ λουτροὺς καὶ πᾶσαν θεραπείαν αὐτῆς ἐντεῦθεν δὲ ἡ σύγχυσις. Περὶ τούτων καὶ μόνων λέγει ὁ Θεοφάνης ὅτι ἐκτι- σθῆσαν πρὸ τοῦ Ἰουλιανῷ λημνός. Τὰ δὲ παλάτια τῶν Σοφίων παλάτια, ὡς ὁ τε ἀνώνυμος πατριογράφος καὶ ὁ Κωδινὸς λέγουσι -- πρὸς διὰκρισὶν βεβαίως ἀπὸ τῶν νέων τῶν ὑπὸ Τιμωρίου κτισθέντων -- ἀνήγει- ρον, ἐπεσκεύασε, δῆλον ὅτι, καὶ ἀνεκαίνισεν ὁ Μαι- ρικός εἰς ὄνομα Ἀναστασίας τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ καὶ γυναικὸς τοῦ Τιμωρίου, καθ' ὃν χρόνον ἴσως φι- ληπικὸς, ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, ἐκτίσεν ἐν Χρυσόπολει τὴν μονὴν τῆς Θεοτόκου καὶ παλάτιον ἐν αὐτῇ ὁ- θεῖον ὑποδέχεσθαι Μαυρικίον τὸν βασιλέα καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, ποιήσας ἱεροτροφεῖα καὶ παραδείσια ἐνδοθεν εἰς τὴν θεραπείαν αὐτοῦ (Θεοφ. 6083).

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἀναστασίας, τῆς πενθερᾶς τοῦ Μαυρικίου, τὰ ἐν τῇ ἀσιατικῇ παραλίᾳ τοῦ Βασίλειου παλάτια τῶν Σοφιανῶν περιῦλλον, φαίνε- νται, εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ἡρακλείου, ὅστις λίαν, κατὰ τὸν ἀνώνυμον πατριογράφον καὶ τὸν Κωδι- νόν, ἤρθεκετο νὰ κατοικῇ ἐν αὐτοῖς πρὶν ἢ βασι- λεύειν, -- καθόσον μάλιστα ἐκεῖ ἀπεκαλύφθη εἰς αὐτόν ὅτι μέλλει νὰ βασιλεύσῃ. Ὅτε δὲ ἐπύρκετο μετὰ τοῦ στέλου ἐξ Ἀθηνῶν ὡς τὸν Φωκῆν τιμωρῆσαι τὴν βασιλείαν καταλάβειν, ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἐπιφάνεια καὶ ἡ μνηστὴρ Ἐθδοκία, θυγάτηρ Ρόγα τοῦ Ἀθήρου, αἵτι- νες, ἐν Κωνσταντινουπόλει τότε εὐρισκόμεναι, κατάρ- τισαν πιθανώτατα ὅπου ἡμῖν τῶς διατρίβειν ὁ Ἡρά- κλειος, κρατηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Φωκῆ ἀνεκλείσθην εἰς τὸ δεσποτικὸν μοναστήριον τῆς νέας Μετάνοιας, ἥτις οὐδεμία ἄλλη βεβαίως ἢ ἡ ὑπὸ τῆς Θεοδώρας ἀνε- γερθεῖσα, ὡς ἡμεῖς εἴπομεν, Μετάνοια, ἢ παρακει- μένη ταῖς Σοφίαναις. Ἐκεῖθεν οἱ Ἡράκλειοι, μαθόντες,

λέγει Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχεύς, ὅτι ὁ Ἡράκλειος κλῆθεν εἰς τὴν νῆσον τὴν προσπαρεκειμένην τῇ πόλει, ἀ- πῆραν τὴν μνηστὴν καὶ τὴν μήτερα Φαβίαν ἢ Ἐ- πιφάνειαν καὶ ἀπηνέγκαν αὐτὰς τῇ Ἡρακλείᾳ, ὅς- τις, εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν καὶ ὑπὸ Σωγίου τοῦ πατριάρχου στεφθεῖς, αὐτὰ καὶ τὴν Ἐθδοκίαν τὴν μνηστὴν ταινισί, καὶ ἅμα τὰ τε βασίλεια στέφη καὶ τοὺς γαμπλοὺς στεφάνους ἐδέξαντο, ὥστε κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ βασιλεῖς ἅμω χρηματίσαι αὐτοὺς καὶ νυμφίους. Καὶ ἀφ' οὗ δ' ἐβασίλευσεν ὁ Ἡράκλειος, ἀνευρίσκομεν αὐτὸν μετὰ τῆς Ἐθδοκίας ἐν προκέδ- ρῳ τῶν Σοφιανῶν τὸ ἔαρ διαρχόμενον κατὰ τὸ δεῦτε- ρον ἔτος τῆς βασιλείας καὶ τὸν Μαΐου μὲν, κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς, ἢ πρωτομαγίαν, καθ' ἡμέρας, ποιοῦντα, καὶ ἐν Σοφίαναις ἐτέχθη αὐτῷ ἐκ τῆς Ἐθδοκίας τῇ 3 μαίου, ἡμέρᾳ τετάρτῃ, κατὰ τὸ Πασχαλίων Χρονι- κόν, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἡράκλειος νέος Κωνσταντίνος. Φαίνεται ὅτι ἔθος ἦν τοῖς βυζαντινοῖς βασιλεῦ- σαι τὸν Μαΐου μὲν ἐν ταῖς Σοφίαναις ποιεῖν, κα- θόσον εὐρίσκομεν παρὰ Θεοφάνει ὅτι καὶ Λέων ὁ Χα- ρος τοῦτο ἔπραξε τῇ 777, δὲν εἶναι δὲ πιστευτὸν ὅτι ὁ Μαΐου μὲν, τοσοῦτων λαμπρῶν ἐξοχῶν περὶ τὴν Κωνσταντινουπόλιν ὑπαρχουσῶν, ἐγένετο ἐν τῇ Ἰουλιανῷ λημνί.

Ὅτι αἱ Σοφίαναι ἔκειντο ἐν τῇ ἀσιατικῇ παραλίᾳ τοῦ Βασίλειου ἀντικρὺ εἶναι πρὸς τὴν Κωνσταντι- νουπόλιν, ἐν τῷ ὅρῳ ἢ Χρυσόπολιν πρὸς τὸν Γαλα- τῆν, καὶ ὅτι διὰ θαλάσσης μόνον ἦν ἐφικτὴ ἡ ἀπὸ Σοφιανῶν εἰς Βυζάντιον μετάδοσις εὐρίσκομεν καὶ ἄλλαν ἀποφαινομένην παρὰ Θεοφάνει μαρτυρίαν. Κωνσταντίνου τοῦ Κοιροπάλαι βασιλεῦσαντος ἐνέ- σκηψεν ἐν ἔτει 762—763 ὁ βαρύντατος καὶ δριμύτα- τος χειμὼν ἐξ ὧν ἡ ἱστορία ἀναφέρει. Ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ὀκτωβρίου φθινοῦ καὶ πικρότατον ἐκράτησε ψυχρός, ἐξ οὗ ἐπάγη κατὰ τὴν ἀρκτῶν παραλίαν τοῦ Ἐξείνου Πόντου ἡ θαλάσσα μέχρις ἐκατὸν μιλίων ἀπὸ τῆς ξηρᾶς εἰς βάθος τριάνκοντα πήχεων, ἀπὸ Ζηκχίαν μέχρι τοῦ Δανουβίου καὶ τοῦ Κούβη ποτα- μοῦ καὶ τοῦ Ἀμαστρί τε καὶ Ἀναπρι καὶ τῶν Νε- κροπόλων καὶ τῆς λοιπῆς ἀκτῆς μέχρι Μεθυμῶρας καὶ Μυδίας ὅμοια πεποινομένων. Ἡ γὰρ ἀπῆλτος καὶ ἀδίαλειπτος καταπίπτουσα ἐπιπύκνισε τὸ πᾶνος ἐπὶ εἰκοδιν ἔτι πήχεις βάθους οὕτως ὥστε ἵππος ὁ Ἐξείνος εἰς ξηρὰν μεταβλήθη, ἐπεξοδάτου δ' ἐπ' αὐτοῦ ἀπὸ Βουλγαρίας καὶ Χαζαρίας καὶ τῶν λοιπῶν παρακειμένων χωρῶν ἄνθρωποι τε καὶ ἄγρια καὶ ἱ- μῆρα ζῶα. Τὸν φεβρουάριον τοῦ 763 τοῦ πᾶγους τοῦτου καταπνιγνέντος, ἀνέμων δὲ πνεόντων σφο- δρῶν, πᾶγων ὑπερμεγέθεις καὶ ὁρεφαναὶς κολωνοὶ εἰς τὸν Βόσπορον διὰ τῆς Δαφνουσίας καὶ τοῦ Ἰερσοῦ κατηνέχθησαν καὶ ἐβόανον μέχρι τῆς πόλεως καὶ ἐντεῦθεν πρὸς νότον ἠερόμενοι πᾶδας τὰς ἀκτῆς τῆς Προποντιδὸς ἐπλήρωσαν μέχρι τοῦ Ἐλμσπόντου. Αὐτόπτης μάρτυς τῶν νηδῶν τούτων τοῦ πᾶγους γενόμενος ὁ Θεοφάνης, ὅς καὶ ἐπιπύκνισεν αὐτῶν ἐπαίξεν ἐν αὐτῇ μετὰ τριάνκοντα ὀμνυμένων, ἀναφέ- ρει πρὸς ἄλλους ὅτι πᾶγους κολοσσὺς προδραγείς τῇ τεύχεϊ τῆς πόλεως φθορῶς τοῦτο διέσπειρεν, ὡς καὶ τοὺς ἐνδοθεν οἰκούς ἀνμετασχεῖν τοῦ σάλου· εἰς τρία δὲ διασπαρείς τμήματα, ὧν ἐκάστου τὸ ὕψος ὑ- περέχετο τὸ τῶν τευχῶν τῆς πόλεως, περιέκωσεν αὐ-

τὴν ἀπὸ τῶν Μαγγάνων μέχρι τοῦ Βοσπόρου, «πάν-
τος δὲ οἱ τῆς πόλεως ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καὶ
παῖδες ἀδελφεύουσιν τῇ θείᾳ τούτων προσεκάρτερον
καὶ μετὰ θρήνων καὶ δακρύων οἴκει ἀνέκαμπτον,
ἀπόρουσιν τι εἰπεῖν πρὸς τοῦτο». Ὁ Βόσπορος ἄ-
πας εἰς ἑρῶν οὕτω μετεβλήθη, «πᾶς δὲ ὁ βουλόμε-
νος, προστίθοντι δὲ αὐτόπτης Θεοφάνης, ἀπὸ Σο-
φίανων ὡς τῆς πόλεως καὶ ἀπὸ τῆς
Χρυσόπολεως ὡς τῶν ἁγίου Μάρμαρος
καὶ τῶν Γαλάτου ἀκωλύτως ὡς διὰ ξηρᾶς
βλάστησιν». Ἀλλοι, φρονῶ, ἐκ τούτων ὅτι αἱ Σοφίαναι
δὲν ἴσαν βεβαίως ἐν τῇ Ἰουλιανῷ λιμένι, ὅθεν δὲν
ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ παγῇ ὁ Βόσπορος ὅπως μεταβῇ
τις ἀκωλύτως διὰ ξηρᾶς εἰς οἰονόηποτε μέρος τῆς
πόλεως βοῦλεται, ἀλλ' ὡς ἡ Χρυσόπολις, ἐν τῇ ἀδελ-
τικῇ τοῦ Βοσπόρου ἀκτῇ, καὶ, ὡς ἐκείνη ἀντικρύζει
ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς τοῖς Γαλάτου, οὕτως ἀ-
ναστρεφόμενος καὶ τὰς Σοφίανας ἐν ὁδοῖ ἀντικρυζούσῃ
τῇ ἀμφιδεατρικῇ ἐκτεινόμενῃ Κωνσταντινουπόλει
οὐχὶ πλέων ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, ἀλλ' ἀπὸ
βορρᾶ πρὸς νότον· τοιαύτην δὲ μίαν μόνον ἡμεῖς ἐν
τῇ Βοσπόρῳ γινώσκουμεν, τὴν τῶν Προδόχων ἢ Βρό-
χων, ἐνθα ὁ Βόσπορος καμπτόμενος προβάλλει τὴν
ἀκτὴν ταύτην ἀντὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Παρά τὰς Σοφίανας πάντως ἀνηγέρθη ὑπὸ Ἰου-
στίνου καὶ Σοφίας ἡ πύλη τοῦ στενοῦ ἐκκλησίας
Χρυσόκεραμος, περὶ ἧς λόγους ποιοῦνται ὅ τε ἀνώνυ-
μος πατριάρχης καὶ ὁ Κωνσταντίνος. Μεθ' ὧν τὴν
καλὴν ἡμῶν θέλει, δὲν ἐνοήσαμεν τὸν λόγον, δι'
ὃν ὅ τε Σκαρλάτος ὁ Βυζάντιος καὶ ὁ φίλος κ. Μ.
Γεδεὼν μεταφέρουσι τὴν Χρυσόκεραμον ταύτην ἐκ-
κλησίαν εἰς Κουσγοιντόνικον, παρὰ τὰ σητῶς καὶ
σαφῶς περὶ τῆς θέσεως Χρυσόκεραμον ὑπὸ Πέτρου
τοῦ Γυλλίου (de Porphoro Thracio) λεγόμενα: Indo
(ἐκ Προδόχων), brevī promontoria suprata, adesi
vicus dictus Chrysocoramus, ex eo quod olim tem-
plum haberet tegulis inauratis tectum. Ex hoc vico
effodi vidi saxa quadrata ingentia fundamentorum
antiquorum, sub terra abdita in duodecim altitudi-
nem pedum, indicantia ibi olim fuisse castellum
munitissimum, cuius modi fuerunt regiae Sophianae
nuncupatae aut his antiquiora palatia, quae non
longe ab aede Michaelis... Procopius... fuisse
designat... Chrysocorami fluvius aestate exarescit.
Ἀδιστάτως ἔρα ὁ Γύλλιος ἀποφαίνεται ὅτι Χρυσό-
κεραμος ἐστὶν ἡ μεταξὺ Τσαγκέλικου καὶ Χαδοῦς-
μπασὶ κοιλίας, ἣν διαρρέει ἔτι καὶ νῦν ῥαεῖς ἀποξη-
ρανόμενος τὸ θέρος, ὠνομάσθη δ' οὕτως ἀπὸ τῆς
χρυσόκεραμος ἐκκλησίας, ὅτι δ' ἐξ ὧν αὐτὸς ἰδίως
ὅμμασιν εἶδε μεγάλων τετραγώνων λίθων ἀποτελούν-
των ἀρχαῖα θεμέλια ὀχυρωτάτου πύργου εἰκάσει ὅτι
τὰ θεμέλια ταῦτα λαμβάνει ἴσαν τοῦ παλατιοῦ τῶν
Σοφιανῶν καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Προκοπίου ἀναφερόμενων
ἀρχαίων βασιλείων. Τὴν γνώμην ταύτην ἀρκούντως,
νομίζω, προσδικυροῦσιν ὅσα ἀνωτέρω εἶπον, προσ-
βῶμεν δὲ καὶ τὸ μέχρι τοῦδε διατηρηθὲν ἐκ παραδό-
σεως ὄνομα Χρυσόκεραμος παρὰ τοῖς ὀρθοδόξοις κα-
τοικοῖς τοῦ Τσαγκέλικου, τὸν ἐν τῇ χωρίᾳ τούτῳ
ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου χρυσόκεραμίδων ἀποκα-
λοῦσι καὶ ἐπιδοκίμουσιν ἐπὶ τῆς στέγης αὐτοῦ τὰς
περιλειφθείσας, λέγουσιν, ἐκ τοῦ χρυσόκεραμου ναοῦ
τέσσαρας ἢ πέντε χρυσοπράσινας κεράμους. Τίτι

τῶν ἁγίων ὁ χρυσόκεραμος οὗτος ναὸς ἀφιέρωτο οὐ-
δαμῶς τῶν βυζαντινῶν συγγραφέων ἀνευρίσκουμεν,
διὸ καὶ ὁ Βανδούριος σημειοῦται Qui vero illa sacra
luoril non licet. Παρατόλμως μὲν πάντως, ἀλλ' οὐκ
οἶδ' ὅπως, ἀναγνοῦς ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ τὸ εἰς τὸν
ναὸν τῶν ἁγίων Ἀναργύρων ἐν τοῖς Βασιλείου ἢ
Δαρείου ἐπιγράμματα τόδε:

Οὗτος Ἰουστίνος Σοφίας σχεδὸν ἀμφοτέρω δὲ
Χρυσόκεραμον ἔργον ἔτευξαν ἀπ' Ἀσσυρίοις θριάμβου

συνέδεσθαι ἐν τῇ νῆϊ τὸ χρύσεον τοῦτο ἔργον πρὸς τὴν
χρυσόκεραμον ἐκκλησίαν. Τοῦς βυζαντινογράφους δὲ
διεφέλλουσιν καὶ παρ' οὐδενὶ καθοριζομένην εὐρίσκων
τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ τούτου, ἐπιφανεστάτου βεβαίως,
ὡς ἐκ τοῦ παρατεθέντος ἐπιγράμματος δηλοῦται καὶ
ἐκ τοῦ ἐπομένου εἰς τὸν αὐτὸν ναὸν παρὰ Σοφίας:

Τοῖς σοῖς θεράπουσιν
ἡ θεράπεινα προσέφη Σοφία τὸ δῶρον.
Χριστέ, προσδέχου τὰ σέ,
καὶ τῇ βασιλεῖ μου
μισθὸν Ἰουστίνου δίδου
νίκας ἐπὶ νίκαις κατὰ νόσων καὶ βραδείων —,

καθὼς οὐδὲ τὴν θέσιν τῶν ναῶν Μάρμαρος καὶ Βασι-
λίσκου ἐν τοῖς Δαρείου καὶ Ζηναΐδος ἐν τοῖς Βασι-
λίσκου, βλέπων δὲ τὸν τῶν Ἀναργύρων ὑπὸ Ἰου-
στίνου κτισθέντα ναὸν παρὰ μὲν Θεοφάνει ἐν τοῖς
Δαρείου τιθέμενον, παρὰ δὲ Ζηναΐδῃ ἐν τοῖς Βασιλί-
σκου, προήχθον εἰς τὰ ἐπόμενα τοῖς ἰσως συμ-
πράγματα. Πρῶτον ὅτι τὰ Δαρείου καὶ τὰ Βασιλί-
σκου εἶδιν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς χῶρος καὶ δεύτερον ὅτι
ἐκτὸς τῶν ἀνακτόρων, ἅπερ ἐν τῇ πόλει ἐκτίθεν ὁ
Βασιλίσκος, ὁ ἀδελφὸς οὗτος τῆς Βηρύνης, συζύγου
τοῦ Λέοντος καὶ πενθερᾶς τοῦ Ζήνωνος καὶ τοῦ
Μαρκιανοῦ, υἱοῦ τοῦ ἐν Ῥώμῃ βασιλευσάντος Ἀνθε-
μιου, περὶ ὧν ἀνωτέρω εἰρήται, εἶχε πον ἐν προ-
στέλῃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ θερὸν ἐνδιαί-
τημα, τὰ Βασιλίσκου καὶ τοῦτο, ἀρχαιότερον δὲ τὰ
Δαρείου καλούμενον, ἐν ᾧ ἀνήγειρεν ἐφεστῶτες, ὡς
εἰπεῖν, ναοὺς, τὸν τοῦ Βασιλίσκου ἐπ' ὀνόματι τοῦ
ὁμωνύμου αὐτῶν ἁγίου καὶ τὸν τῆς Ζηναΐδος ἐπ' ὀ-
νόματι τῆς ὁμωνύμου τῇ γυναίκα αὐτοῦ Ζηναΐδῃ
ἢ Ζηναΐδῃ μάρτυρος Ζηναΐδος. Ἐάν τὴν ἐπὶ τῇ
ταύτην παραδεχόμενον, οὐδόλως ἀπίθανον εἶναι ὅτι
τὰ Βασιλίσκου θερὴν ἐνδιαίτηματα ἴσαν παρὰ τὰ
τοῦ Μαρκιανοῦ καὶ τῆς ἀνεψιᾶς αὐτοῦ Λεοντίας, ἵτοι
παρὰ τὰ τοῦ Ἀνθεμιου. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ταῦτα
πάντα εἶδιν ἀπλῆ εἰκασία, καὶ τοῖς ἰσως, εἰς ἣν
προήχθον ἐκ τε τῶν λόγων, οὐς ἀνέφερον, καὶ διότι
ἐν τῇ εἰρηταίᾳ χρυσόκεραμος κοιλίᾳ μικρὸν πρὸ τῶν
ἐκβολῶν τοῦ χειμάρρου, ἀπέναντι μικρᾶς ἐπ' αὐτοῦ
γεφύρας, ὑψίσταται μέχρι τοῦ νῦν ἁγίασμα τῶν ἁ-
γίων Ἀναργύρων, δευαὐτὸν τοῖς τε Ὀρθοδόξοις καὶ
τοῖς Ὀθωμανοῖς, παρ' ὃ διασώζονται ἔχρη ἀρχαίου
οικοδομήματος. Ἀλλ' ἴσως ἡ χρυσόκεραμος αὕτη
ἐκκλησία ἴν ἡ τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ, ἣν ἡ μὲν Σο-
φία καὶ ὁ Ἰουστίνος ἀνακαίνιζαντες διὰ χρυσοῦ ἐ-
περγάζαν κεράμους, μικρὸν δ' ἔπειτα οἱ Ἀδαροι ἐ-
περγάζαν, ὅτε, ὡς εἰρηται, καὶ τὸν ναὸν τοῦ
Ἀρχαγγέλου πέραν εἰς τὰ Προμῶτου διήρπασαν.

Συμπεραίνων λέγω ὅτι τὰ Προμῶτου, ἅπερ ὑπὸ
τῶν βυζαντινογράφων ἐτέθησαν παρὰ τὴν χαλκιδό-
νικὴν ἀκτὴν, ἐνθα σήμερον τὸ Βοστανδρῖν, εἰσὶ λα-
τινικῇ παρωνυμία τῆς ἐν τῇ Βοσπόρῳ ἀκτῆς Προ-
δόχων, Βρόχων, Βρόχων ἢ Πρώτου Αἰσίου, ὅτι ὁ
ναὸς τοῦ Ἀρχαγγέλου πέραν εἰς τὰ Προμῶτου ἐστὶν
ὁ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ ἀνεγερθεὶς ἐν Προδόχοις καὶ ὅτι
τέλος ἐν τῇ ἀκτῇ ταύτῃ, τῇ ἀπὸ Κούλεων μέχρι
Βελζέβου δικούσῃ, ἴσαν ὅ τε εἰρημένος ναὸς καὶ
ὁ τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ, τὰ Βορραδίου, ἡ ὑπὸ τῆς
θεοδόρας ἰδρυθεῖσα δεσποτικὴ μονὴ τῆς Μετανοίας,
τὰ ἀρχαῖα βασιλεία τοῦ Ἀνθεμιου καὶ εἰτα τοῦ Ζή-
νωνος, αἱ Σοφίαναι καὶ ἡ χρυσόκεραμος ἐκκλησία,
ἥτις δῆποτε καὶ ἂν ᾖ.

Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

Η ΠΡΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΟΣΜΩΝ ΔΙΑ ΤΗΣ ΑΤΛΑΝΤΙΔΟΣ.*

Ἡ γῆ πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν παγώνων
καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἐάν ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμήν ὅτι οἱ ἐπὶ τῶν
πόλων καὶ τῶν ὁρέων ὑπάρχοντες παγῶνες ἐθήκοντο,
τί θὰ ἐγίνετο τότε;
Βεβαίως θὰ εἴχομεν δεύτερον γενικὸν κατακλυσμὸν
τῶν χθοναίων τῶν μερῶν τῆς γῆς.
Ὅθεν ἐκ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ὁρμώμενοι λαμβά-
νοντες δὲ ὑπ' ὅψιν οἰονόηποτε γεωγραφικὸν ὑψομέ-
τρικὸν χάρτην τῆς γῆς καὶ θέτοντες ἅπαντα τὰ χθα-
ματώτερα μέρη αὐτῆς ὑπὸ τὴν θάλασσαν, θὰ ἔχαμεν
κατὰ μεγίστην προσέγγισιν τὸν γεωγραφικὸν χάρτην
τῆς γῆς πρὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν παγώνων καὶ τοῦ
κατακλυσμοῦ, βεβαίως δὲ κατὰ μεγίστην προσέγγισιν,
καθότι πολλὰ μέρη τῆς γῆς, τινὰ μὲν ἐξήρθησαν,
ἕτερα δὲ καθιζήθησαν, ἔνεκα γεωλογικῶν αἰτιῶν
πρὸ καὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν.

Διαιτῶν, τὸν οὕτω σχηματισθέντα χάρτην ἔχοντες
ὑπ' ὅψιν, παρατηροῦμεν ὅτι καὶ ἡ Αἰθιοπία ἐρημος ἢ
Σαχάρα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο θάλασσα καὶ
ἐξετείνετο ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῶν δυτικῶν
ἀκτῶν τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῶν
νεωτέρων γεωλογικῶν παρατηρήσεων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
πλείστων χωρίων τῶν σπουδαιότερων συγγραφέων
τῆς ἀρχαιότητος, τῶν ἐξῆς:

Ὁ Ἡρόδοτος περιγράφων τὰ τῆς Αἰγύπτου λέγει:

«Τὰ περὶ Αἴγυπτον ὧν καὶ τόσαι λέγουσι αὐτὰ πείθονται,
καὶ αὐτὰς οἴτω κάρτα δοκέω εἶναι, ἰδὼν τε τὴν Αἴγυπτον προ-
κειμένην τῆς ἐγγύτης γῆς κογχυλῶ τε φαινόμενα ἐπὶ τοῖς
ὄρεσι καὶ ἄλλῃ ἐπανέουσιν, ὥστε καὶ τὰς περὶ αὐτὰς δε-
λῶσαι καὶ μέγιστον μόνον Αἰγύπτου ὄρος τοῦτο τὸ ὑπὲρ
Μέμφιδος ἔχον...».

(Ἡρόδ. II. 12).

*) Ἦδε ἀριθ. 29, σελ. 567—570.

Παρακατιῶν δὲ, πραγματευόμενος περὶ τῆς Αἰθιοπικῆς
ἐρήμου, λέγει:

«Οἷτοι μὲν οἱ παρακλάσεις τῶν νομῶν Αἰθίων εἰρέα-
ται, ὑπὲρ δὲ τούτων ἐς μεσόγειον ἢ Θηριώδης ἐστὶ Αἰθιοπία,
ὑπὲρ δὲ τῆς Θηριώδους ὁρμὴ ψάμμου κατῆκει παρατείνουσα ἀπὸ
Θηβῶν τῶν Αἰγυπτίων ἐπὶ Πρακλέας στήλας. Ἐν δὲ τῇ ὁρμῇ
ταύτῃ μέγιστα διὰ δέκα ἡμερῶν ἔδοξ' ἄλλος ἐστὶ τρύμα κατὰ
χρόνους μεγάλους ἐν κολωνοῖσι...».

Μετὰ δὲ Ἀμμωνίους, διὰ τῆς ὁρμῆς τῆς ψάμμου δι' ἄλλων
δέκα ἡμερῶν ἔδοξ', κολωνὸς τε ἄλλος ἐστὶ...».

Ἀπὸ δὲ Γαρκαμάντων δι' ἄλλων δέκα ἡμερῶν ἔδοξ' ἄλλος ἄλλος
τε ἀκωνὸς καὶ ὕδωρ... Ἀττικὴ δ' ὧν ἡ ὁρμὴ μέχρι Πι-
ρακλέων στήλων καὶ τὸ ἔξω τούτων ἐστὶ δὲ ἄλλος τε μέταλλον ἐν
αὐτῇ διὰ δέκα ἡμερῶν ἔδοξ' καὶ ἀνθρώποι ἐκείνους...».

(Ἡρόδ. IV. 181—186).

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω τούτων δὴ χωρίων τοῦ Ἡροδό-
του παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ὑπ' αὐτοῦ περιγραφομένη
ψύσις αὕτη τοῦ ἐδάφους τῆς τε Αἰγύπτου καὶ τῆς
Αἰθιοπικῆς ἐρήμου, ὑποδεικνύει τὴν προτέραν αὐτῆς
ἐγγρὴν κατάστασιν.

Ἔτι δὲ μέλλον ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐνισχύεται ἐκ
τοῦ ἐξῆς χωρίου τοῦ Ὀμήρου:

«... ἡ γὰρ πολλὰ παθὼν καὶ πολλὰ ἐπαλθίης
ἡγαγμένη ἐν νηυσὶ καὶ ἡδοκίᾳ ἔπει ἦλθεν
Κύπρον, Φοινίκην τε καὶ Αἰγυπτίους ἐπαλθίης,
Αἰθίοπας δ' ἐκέρχον καὶ Σιδόνιους καὶ Ἑρεμβοὺς
καὶ Αἰθίοχας...».

(Ὀμήρ. Ὀδυσ. Δ. 81).

Ἐνθα ὁ Μενέλαος περιγράφει τὸ ἐκ τῆς Τροίας
ταξίδιον αὐτοῦ τῇ Τηλεμάχῳ.

Ἐπὶ τοῦ χωρίου τούτου παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Μενέ-
λαος μεταβάς ἐκ τῆς Κύπρου εἰς τὴν Φοινίκην καὶ
Αἰγυπτον, κατόπιν δὲ εἰς τοὺς Αἰθίοπας, τοὺς κατοι-
κούντας, ὡς γνωστὸν, ἅπαν τὸ ἰσημερινὸν μέρος τῆς
Ἀφρικῆς, ἐξήραθεν εἰς τοὺς Σιδόνιους, Ἑρεμβοὺς καὶ
Αἰθίοχας. Ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς διακρίνει τοὺς Αἰθιο-
πίας τῶν Αἰθίων καὶ τοὺς Φοινίκας τῶν Σιδονίων,
ἐπομένως οἱ Σιδόνιοι οὗτοι δὲν ἴσαν οἱ Σιδῶνες τῆς
Φοινίκης.

Ἀλλὰ ποῖοι λοιπὸν ἴσαν;

Ἀνερευνόντες τὰ ὀνόματα τῶν λαῶν τῶν κατοι-
κούντων νῦν τὴν Αἰθιοπίαν ἢ μέλλον τὸ ἐπὶ τοῦ Ἰ-
σημερινοῦ τμήμα τῆς Ἀφρικῆς εὐρίσκουμεν ὅτι οἱ
Σουδαναῖοι (Soudanais), οἱ νῦν μεσόγειοι ἐκ τοῦ μέ-
ρους τῆς Σαχάρας, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἴσαν
παράλλιοι ὡς ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἐγγρᾶς καταστάσεως τῆς
νῦν ἐρήμου ταύτης· ὅθεν ὁ Μενέλαος ἦθας εἰς Αἰθιο-
πίας ἐπεσκέσθην τοὺς παραλίους λαοὺς αὐτῆς, τοὺς
λατοφάγους Αἰθίοπας, ἵτοι τοὺς Σιδονίους τοὺς νῦν
Σουδαναίους.

Ἡ ταυτότης τοῦ ὀνόματος δὲν δεικνύει ἡμῖν τοῦτο:

Μετὰ τούτους δὲ ὁ Μενέλαος ἐξακολουθεῖ τὸν πε-
ρίπλουν αὐτοῦ ἐξήραθεν εἰς τοὺς Ἑρεμβοὺς.

Ὁ λαὸς οὗτος, ὡς ἐκ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ ὀνόμα-
τος αὐτοῦ καταδείκνυται, παραγομένου ἐκ τῆς λέ-
ξεως Ἑρεβος, κατῆκει ἐκεῖ, ἐνθα ὑποτίθετο ὑπὸ τῶν
ἀρχαίων καὶ τοῦτο, ἵτοι κατὰ τὴν δυτικὴν παρα-
λίαν τῆς Ἀφρικῆς. Ἐκ τοῦ μέρους δὲ τούτου ἦτο

εὐκόλος ἡ μετάβασις τοῦ Μενελάου εἰς τὴν Λιβύην, ὁπόθεν ἐπανεκάρηεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα.

Ὅθεν, ἐκ τῶν ἀνωτέρων τοῦτων ἀποδεικνύεται ἡ περὶ τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡγρᾶς καταστάσεως τῆς Σαχάρας ἰδέα τῶν νεωτέρων γεωλόγων.

Ἐκ τῶν κατωτέρω δὲ χωρίων, τοῦ μὲν Ἡροδότου λέγοντος:

«... τὴν δὲ Λιβύην ἔδμεν ἐρυθρότερην τε γῆν καὶ ὑποψαμμοτέρην...».

(Ἡρόδ. II. 12.)

Καί:

«... ἡ δὲ ἅλς αὐτὴ καὶ λευκὴ καὶ πορφύρεα τὸ εἶδος ἐφύσσεται...».

(Ἡρόδ. IV. 181)

Τοῦ δὲ Αἰδοῦλου περιγράφοντος:

«... θιναικέσδον τ' ἐρυθρὰς ἱερὴν
γεῶμα θαλάσσης
γλαυκοκέρων τ' ἐπ' Ἰκεανῶν
λίμνην παντοτρόφον Αἰθιοπῶν
ἐν' ὁ παντότροφος Ἰλίου δαί
γρῶν δ' ἀθάνατον κάματον ὁ ἔππων
θερμαῖς ὕδατος
μαλακοῦ προγαῖς ἀναπαύει...».

(Αἰσγ. Ἀποσπάσματα. Περσ. Λαοὶ μανές).

ἐκζητήματα τὴν ἰδέαν, ὅτι αὐτὴ ἡ Λιβυκὴ θάλασσα ἦτο ἡ Ἐρυθρὰ, μετὰ τὴν ἀποξηρανσιν τῆς ὁποίας οἱ μεταγενέστεροι ἔθεσαν αὐτήν, ὁ μὲν Ἀγαθαρχίδης εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, ὁ δὲ Ἡρόδοτος εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν καὶ ἕτεροι εἰς τὸν Ἀμβόιον κόλπον.

Κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ὑποθέτω ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἡ Ἀτλαντίς, ἥτις κατὰ Πλάτωνα ἔκειτο πρὸ

«... τοῦ στήλους, ὃ καλεῖται ὡς φασὶ ὁμαῖς Ἡρακλείους στήλης...».

(Πλάτ. Τίμαιος. 24. B).

Καὶ περὶ μὲν τῆς Ἀτλαντίδος κατόπιν ἐπιθυμῶμεθα ὅπως πραγματευθῶ ἐκτενέστερον· ἵδμεν δὲ ἡ δεξιὰ ἀπαιτεῖ ὅπως ἴδωμεν ποῦ ἔκειντο αἱ Ἡρακλείαι αὐταὶ στήλαι, ἡ τὸ στόμιον τῆς συγκοινωνίας τῆς ἐσωτερικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ὠκεανοῦ.

Τὸ στόμιον τοῦτο ὑποδεικνύεται παρ' Ἀπιδι δακνὸν τοῖς ἀρχαίοις γεωγράφοις, ὡς τὸ νῦν ἐν Γιβραλτάρ ὑπάρχον· ἀλλ' ἐκ τινῶν χωρίων τῶν αὐτῶν συγγραφέων καταφαίνεται, διὰ διυλίσεως, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, περὶ τῆς ὁμιλῶ, δὲν ἔκειτο εἰς τὸ μέρος τοῦτο, ἀλλὰ μετὰ τὴν Λιβύης καὶ Αἰθιοπίας εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Μαυριτανικῶν ὄρεων καὶ ἀπέναντι τῶν Καναρίων νήσων.

Ὁ Ἡρόδοτος περιγράφων τὴν Λιβύην λέγει:

«... ὑπὲρ δὲ τῆς θηριώδους ὁρῆς ψάμμον κατέχει, παρατείνουσα ἀπὸ Θηβῶν τῶν Αἰγυπτίων ἐπ' Ἡρακλίας στήλῃς...».

(Ἡρόδ. IV. 181).

ἐξ οὗ δὴλον γίγνεται ὅτι ἡ Λιβυκὴ ἔρημος ἐκτείνεται ἀπὸ Θηβῶν μέχρι τῶν Ἡρακλείων στήλων.

Ἦδη δὲ ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ὑποθέτοντες τὴν ἔρημον

ὡς θάλασσαν, ἔπεται ὅτι αὐτὴ συνεκoinώνει μετὰ τοῦ ὠκεανοῦ διὰ τοῦ στενοῦ τῶν Ἡρακλείων στήλων, τῶν κειμένων κατὰ τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς, διότι ἂν τὸ στόμιον τοῦτο δὲν ἔκειτο ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν τῇ Γιβραλτάρ, τότε τὸ χωρίον τοῦ Ἡροδότου θὰ ἐξηλέγχτο ψευδὲς καὶ ὁ συγγραφεὺς οὗτος, ὁ κατέκων τὴν πρώτην θέσιν μετὰ τῶν ὁμοίων του, θὰ ἐπιπτεν εἰς ἀσυγκώρητον γεωγραφικὸν ὁρισμὸν, λέγων ὅτι ἡ Λιβυκὴ ἔρημος ἐκτείνεται ἀπὸ Θηβῶν μέχρις Ἡρακλείων στήλων, εἰ ἴκνεται τὸ Γιβραλτάρ, ἐνῶ μετὰ τῶν δύο τούτων μερῶν παρεντίθεται ἡ μεγάλη ἀλυσὶς τῶν Μαυριτανικῶν ὄρεων.

Ἐπομένως τὸ στόμιον τοῦτο ἔκειτο ἐπ' αὐτῶν τῶν δυτικῶν ἀκτῶν τῆς ἐρήμου Σαχάρας ἢ μᾶλλον τῆς Ἐρυθρᾶς Σαχαραίας θαλάσσης.

Ἡ τοποθεσία αὕτη καταδεικνύεται ὁμοίως καὶ ἐκ τοῦ κατωτέρου χωρίου τοῦ Ἀπολλοδώρου, λέγοντος:

«Πορευόμενος οὖν ἐπὶ τὰς Γηρύωνος βίβας διὰ τῆς Εὐρώπης, ἄγρια πολλὰ παρελθὼν, Λιβύην ἐπέβαινε· καὶ παρελθὼν Τερτησὸν, ἔστησε σημεῖα τῆς πορείας ἐπὶ τῶν ὄρεων Εὐρώπης καὶ Λιβύης ἀντιστάχους δύο στήλας...».

(Ἀπολλοδ. Βιβλιοθ. Β'. ε'. 10).

Τὸ χωρίον τοῦτο βεβαίως ὁ Ἀπολλοδώρος παρέλαθεν ἐκ τῶν παραδόσεων καὶ ἐκ τῶν ἀρχαιότερων συγγραμμάτων, τοῦτο δὲ συνεννόησε καὶ μετὰ τῶν γεωγραφικῶν γνώσεων τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ κατὰ τὴν παναρχαιοτάτην ἐποχὴν τὸ Γιβραλτάρ ἦτο ἰσθμὸς (ὑπὲρ οὗ μόνον ἐκ τοῦ ἡμῶν αὐτοῦ ὄρηματος καταδεικνύεται ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν παρὰ Στράβωνι ἀναφερομένων ἀρχαίων γεωγράφων ὑποστηρίζεται), ἐνόων τὴν Ἰσθμὸν μετὰ τῆς Λιβύης (ἀποτελούσης κατ' ἑμὴν ἰδέαν μέρος τῆς Εὐρώπης), κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους δὲ χρόνους διὰ τοῦ ὀνόματος Λιβύη ἠγνόουν ἡλασάν οὐκ εὐδὴν τὴν Ἀφρικὴν.

Ἐπομένως τὸ ἄνω χωρίον δύναται νὰ ἐξηγηθεῖ οὕτως:

«Πορευόμενος οὖν ἐπὶ τὰς Γηρύωνος βίβας διὰ τῆς Εὐρώπης, ἄγρια πολλὰ παρελθὼν, Λιβύην ἐπέβαινε· καὶ παρελθὼν Τερτησὸν ἔστησε σημεῖα τῆς πορείας ἐπὶ τῶν ὄρεων Εὐρώπης καὶ Λιβύης ἀντιστάχους δύο στήλας...».

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑποθετικῆς καταστάσεως τῆς γῆς πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν παγώνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ. Νῦν δὲ εὐλόγητον εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς παρούσης πραγματείας.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΚΑΜΠΑΝΑΚΗΣ.

(Ἀκολούθῃ).

ἀρχιτέκτων.

ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

A'.

Τὰ πάντα περιβάλλει νόκτιος σιγὴ· πρὸς τῇ αὐτῇ τὸ σῶμα τὸ ἀρροστεφὲς ἐπὶ λεπτὰς πέτρας πάλαν θρασυταί· τῆς ἀηδόνος ἡ μελίσσογγος φωνὴ εἰς τῶν δατῶν τὰ βέβη κελαδεῖ φοιτῶν καὶ ἡ παλμώδης

1) Ἀντὶ Λιβύης.

ἡχώ της διαχέεται ὡς μαγικὴ αἰσθήματος ἐξάτμισις, ἥτις ἐν τῇ ἀμυροσίχῃ ὥρῃ Ὁερινῆς νυκτὸς προσπνέει ἐν τῇ φύσει ἐνερμονίῳς.

Ἦψοῦ ἐκεῖ, μέσφ γλαυκοῦ αἰθέρος,
ἢ Φοῖβη μειδιᾷ ἢ θεσπεδία
ἄγνη ὡς ἀδελφῶν ἀγγέλων ἔρωσ
εἶν' ἢ ἀκτίς τῆς ἢ παραδειδία.

Νομίζει τις ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ Πλάστου ἢ ἀγία διὰ τῆς ἡλιολαμπούς γραφίδος τοῦ ἐκείνης μειδίᾳ ἐνέγραψεν, ἐν τῇ δημιουργίᾳ, εἰς τὴν χρυσόστολτον μορφήν τῆς μελιχρᾶς σεληνῆς.

Ὡς λαμπυρίζον παρθενίας στέφους
τοῦ Οὐρανοῦ τὸ ἄσπιλον διλύνει·
ἂν μὲ στοργὴν τὴν οἰκτρὴν κἀνὲν νέφος.
Θωπευτικῶς κ' ἐκείνη τὸ χρυσόνει.

Χαῖρε, σεληνὴ ἀργυρᾷ, ὁ φῶρος τῶν πλανήτων,
λύχνος χρυσοῦς τῶν ποιητῶν, γλυκὺς λαμπτήρ πε-
[νιτών,
ἥς λάμπ' εἰς τὸ στερέωμα ἢ συμπαθὲς μορφή σου
ὡς φῶς τυχαίως ἐκτεδὸν ἀπὸ τοῦ Παραδείσου.

Ἐπὶ τῆς κυματοπληγῆς παρχλίου, ἐνθα τῶν φυκῶν αἱ βελυπρόσιναι ταινίαι δονοῦνται, ἐξαπλοῦνται καὶ ἱπτάζονται ὑπὸ τῆς θείας τῶν Ζεφύρων πνοᾶς, οἰκίσκος γλαφυρὸς λευκοτευχῆς ὑψοῦται· ῥοδῆς ἀναδεδωῆς ἐπὶ τῆς σταγῆς αὐτοῦ τοὺς μυριοφύλλους κλάδους ἐφαπτοὶ καὶ ἐπιδείκνυσιν ἀριπρεπῶς τὰ καλλιπύταλα ἄνθη της. Γλυκεῖα ἡμεῖς, σκότος ἡμιφαιγῆς οἶον διαχέει σεληνιαία νύξ, πληροὶ τὸν ταπεινὸν ροδοστεφῇ οἰκίσκον. Τίς ἄρα ὁ εὐδαίμων τούτου καί τοις ὁμαίμῳς ὡς αἱ Νηρηίδες εἰσπνέον ἐσσεῖ τὴν αὔραν καὶ τὰ μύρα τῆς γλῶσσης ῥοδῆς, ὁ ὑπὸ τοῦ ἡδῆος φλοιοῦ τῆς ἀκτῆς καὶ τῶν πόρωνθεν ἐξικνουμένων μολπῶν τῶν πτηνῶν ἐν νυκτὶ ἡρέμα βρυκαλῶμενος;

Ἥλ' εἶναι ἡ Ἀμφιτρίτη ἡ λευκοπέπλος, ἀφείσα τὸν ἐνάλιον αὐτῆς βρυστεφῇ καὶ βραχύτεκτον θρόνον, τὸν γλαφυρὸς ἀνυψούμενον παρὰ τὸν τεύχιονο-πώγωνος Προσειδῶνος, οὗ τοῦς πόδας τὰ ἀείρροα κύματα, μετὰ ῥόχθων ἐρχόμενα, θρασυμένα, σθενύμενα, ἀσπάζονται εὐλαδῶς; Μὴ εἶναι Ὁρειᾶς τις καλλίμορφος ἀναιθέσσα ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι χλοανθοῦς λοφίσκου ἐφ' οὗ μακροῦς αἰῶνας ἀγῆρω καὶ ὀλβιοδαίμονος βίου διήκνυσε καὶ λιποῦσα τέλος αὐτὸν ἐκ πόθου πρὸς τὸν ἡχῆεντα φλοίσβον καὶ τὴν ποντιᾶδα αὐραν; Οὐχί· ὁ τῆς εἰρηνικῆς ταύτης στέγης οἰκίστωρ δὲν εἶναι ἡ εὐπεπλος Ἀμφιτρίτη, δὲν εἶναι ἡ ἀνθόμορφος Ὁρειᾶς· εἶναι γὰρ ἡ ῥικνὴ πῶς καὶ ὠχρᾶ, ἀλλ' ἐμειδῆς καὶ γλυκεῖα· μονήρης ἐνταῦθα βιούσα, τοῦ μονογενοῦς αὐτῆς υἱοῦ ἐπὶ μακρὸν ἤδη χρόνον ἀπόντος, μόνην ἔχει πιστὴν καὶ φίλην σύντροφον τὴν πολλῇ αὐτῆς παλαιγενεστέρην δρὺν πρὸς ἣν λαλεῖ κρυφίῳ τόνῳ, ἐν τῇ δροσερᾷ αὐγῇ ἢ τῇ ἀκτινοστεφῇ δύσει, τοὺς φλογεροὺς αὐτῆς μητρικοὺς πόθους, τὴν δυσφύρτητον αὐτῆς ἀνυπομονησίαν, ὁσημέραι ἀλλ' ἀνωφελῶς ἀναμεινύσας τὸ τέκνον τὸ ἀπὸν... Καὶ πλα-

νῆ τότε δακρύον τὸ ἡμισβεστον ἀλλ' ὑπὸ σπινθῆρος τινος τῆς ψυχικῆς πυρᾶς φλεγόμενον βλέμμα της ἐπὶ τῆς ἐγγυῆς ἀπλουμένης γλαυκῆς θαλάσσης της ἀενάου, τῆς ἀπερῆντου, τῆς ἀχανοῦς εἰς ἧς τὴν ἐσχάτην ἄκραν, τὴν πρὸς τὸ πέρας τοῦ ὀρίζοντος συμπίπτουσιν, ἐξηφανίσθη βαθμηδὸν, οἶον εἰ πετῶσα διὰ τῶν ἰστίων ὡς διὰ λευκῶν νήσσης πετρώγων, ἡ ναῦς ἐκείνη ἢ φίλη ἀμυρ καὶ ἀπερῆς ἢ τὸν γλυκὺν ἐκείνης υἱὸν τῆς φίλης μητρός καὶ τῆς φίλης Πατρίδος ἀσπλάχνως ἀπομακρύνασα.

Ὡ πόντε, ὡς ὁ πόθος ἀχανῆς, ὡς ἡ καρδία ἀεικίνητος! πρὸς τί ἄρα πάλλειςαι ἐσσεῖ; μὴ εἶσαι σὺ ἡ τὸν οὐρανὸν κατοπτρίζουσα μεγάλη τῆς φύσεως καρδία ἐν ἣ τὸ γλαυκὸν ἐκείνης αἶμα, τὸ ἀμετρον ὕδωρ, κυκλοφορεῖται; καὶ μὴ ὁ ἀένναος ῥόχθος σου ἐστὶν ἡ ἀσίγητος φωνή, ἡ βυθία καὶ σοβαρὰ τῶν αἰσθημάτων τῆς φύσεως; Ἀλλ' οὐχί, οὐχί θάλασσα! ἂν ἦσο καρδία αἰσθημα ἐγκλείουσα, δὲν θὰ ἔμενες ἀνάληγτος, κωφὴ, πρὸς τὰς ἀφώνους ἐκείνας καὶ τοὺς δακρυέντας στεναγμοὺς μητρός γρηναῖας παρὰ σοῦ ἐκζητούσης τὸ τρισπύθον τέκνον της!...

Ὡ τέλαινα γραῦς! οὐδ' ὅλως ἀκροῖται τῶν μητρικῶν παλμῶν σου ὁ εὐρύς ὠκεανός· ἀλλὰ τὸ βλέμμα ὑψοῦσα πρὸς τὸν ὑπερθεῖν αὐτοῦ αἰωρούμενον ὠκεανὸν τῶν ἀέρων, οὗ οἱ διαυγεῖς ἀργυρόχρυσοι θόλοι κρύπτουσιν ἀπ' ἡμῶν τὸν ὑπερῆνεμον καὶ ἀγγελοφύροτον θρόνον τοῦ Δημιουργοῦ, τὴν φωτολαμπρὴ κορωνίδα τῆς φύσεως, αἰττησὺν ἐκείθεν ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν καὶ ἡ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, ἡ συμπαθὲς τὸ οὗς τεινύουσα πρὸς μητέρα ὀρηνοῦσαν, ἐπιχύσει τὴν οὐρανίαν δρόσον τῆς χαρᾶς ἐν τῇ φλεγούσῃ ἐκ πόθου καρδίᾳ σου!

B'.

Σιγὴ ἀνάσσει ἐν τῇ ταπεινῇ τῆς χήρας δώματι· παρὰ τὸν τοίχον χρυσοστέφανον τῆς Παρθένου εἰκόνημα προχέει θεῖον γαλήνης μειδίᾳ καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀκοιμητὸς ἀργυρὸς λύχνος γλυκὺ καὶ ζώηρον φῶς· ἐκεῖ ἡ γρᾶς, γονυπετής, ὡς κατκλειδα τῆς εὐσεβοῦς αὐτῆς νυκτερινῆς εὐχῆς, μορμύρει τὴν σπεριότυπον ἐκείνην ἐνθερμον δέησιν: ὦ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ! δός μοι τὸ τέκνον μου!

Τότε τὸ βλέμμα της χρυσῆς εἰκόνης προσμειδίων αὐτῇ ἱλαρώτερον φαίνεται ὡς εὐμενῆς καὶ γλυκεῖα ὑπόσχεσις... αὕτη δ' ἐγειρομένη φέρει ἡδὴ ἐν τῇ ψυχῇ τὴν εὐσεβῆ ἐλπίδα, τὴν χρυσὴν ἀκτῖνα τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου βλέμματος.

Καὶ ἐγγίξει πρὸς τὴν αἰθοφόρον θοοῖδα τὴν τὴν κύματα ἀτενίζουσαν ὅπως ρεμβάζῃ ἐπὶ μικρὸν τὴν αἰφιδίαν ἐκείθεν ἐπὶ πᾶν τοῦ φιλετάτου αὐτῇ, ἣν τῇ προεῖπε τῆς εἰκόνης τὸ βλέμμα.

Ἀλλ' ἰδοὺ, φωνὴ γλυκεῖα καὶ νεαρὰ πάλλεται ἐν τῇ ἡρέμῳ νυκτὶ ἀτμοσφαίρῃ ἣν ἡ ἰλᾶερα Φοῖβη περιλούει διὰ παγγχεύσου φωτός:

«Σὲ ἀγαπῶ, Σελήνη,
κόρη ἀργυρᾶ
ἂν ἡ μορφή σου κλίνη
πρὸς χρυσῆ νερά,
εἰκὼν σου τρεμοδύνει
ἐντὸς τῶν ἱλαρᾶ
Ἡ αἶμα τὰ ἀνοίγει
ἀραιὰ πτερὰ
καὶ τὴν εἰκόνα θίγει
μέλα ἐλαφρά,
εἶτα θροεῖ νὰ φύγῃ,
κ' ἰδοὺ, περθε, περθε...
Κι' ὁ κύκνος ὁ προσπλέων
τὸ βαθὺ νερόν,
ὄπερ, βραδὺ προορθεόν,
κρίνον ἀνθηρόν
φιλεῖ, ἄρωμα πνέον
ἐπὶ ὀχθῶν χλωρῶν,
ἐν ᾧ κινεῖ κ' ὑψώνει
τὸ λευκὸν πτερόν
τὴν αἶσαν ἀραιώνει,
κ' αἰθρὴς λαμπερὸν
τὸ φῶς σου τάργυρον
ἐπάνω του περδῶν.
Ἡ Φοῖβη χρυσοχίτων,
ἀνασσα λευκαῖ
μεϊδιᾶμα Χαρίτων
ἐπὶ σὲ οἰκεῖ
μὴ ρόδων δροσοβλήτων
τὸ μύρον τὸ γλυκὺ,
ἢ ἀπὸ πινυδῶν σμικνῶ
θεῖα μουσικῇ,
σὲ ἠδάνει, σὲ φαιδρύνει
ὑψηλὰ ἐκεῖ,
καὶ μειδίᾳ, Σελήνη,
ὡς Ἥδην μαγικαί;

Ἡ δὲ λάλυ' ἐσαεῖ, στέμμα
σὺ τῶν οὐρανῶν
καὶ σὺ, περδῶν ἡρέμα,
κύμα γαλανόν,
εἰς ἐν ἀκτίνος βλέμμα
ὥραιον καὶ δαμνόν
ὃ περ σοὶ ῥίπτ' ἡ κόρη
πλῆρης καλλονῶν,
φωτὸς ἐνδυμα φέρει,
ἐνδυμα στιλπνόν,
κ' ἐκστατικὸν θεῶραι
τὸ κάλλος τῆς τ' ἀγνόν!

Γ'.

Ἐνθ' ἐγγίς ὁ φλοῖσθος θαρυβεῖ
ἐν ἡχώ τοῦ ἁματός ἀπλοῦται...
μένει ἡ γραῖς ἀκίνητος, βοᾷ
κ' ἐπὶ στιγμὴν τὸ ὄμμα τῆς θαμβοῦται!
Ἡ τίς φωνή, τίς ἀλυστός φωνή,
τὸ οὐς αὐτῆς τὸ μαγευμένον πλῆθει;
πρὸς τί αὐτὴν βαθέως συγκαλεῖ;
πρὸς τί λοιπὸν θαμβοῦται, τρέμει, φρίσσει;
— Θεέ! ἡ φωνὴ τοῦ υἱοῦ μου, ἐν μέσῃ νυκτὶ! ἡ

φωνὴ τοῦ υἱοῦ μου!... μὴ εἶναι ὄνειρον; μὴ εἶναι
ἐλπίον πλάνη;...
Ἄλλ' ἐπὶ ἡ φαιδρὰ φωνὴ ὁλοῦν ἐγγίζουσα μέλλει
γλυκερῶς;

Ἀπὸ τὸν θαυμάσιον σου χρυσοφάνει αἰθέρα
τὴν ἡσυχίαν ἡσυχίαν σιγῆς ἐν ᾧ γλυκὺ ὑπνώττει
καὶ διὰ τὸν ἐρχόμενον υἱὸν πρὸς τὴν μητέρα,
γλυκεῖα Φοῖβη! τῆς νυκτὸς διάλυσε τὰ σκοτεινὰ
Μειδισάδων ὡς συμπαθεῖς σὺ τῆς Προνοίας ὄμμα,
κ' εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ ἀσπασμοῦ τὴν ἱερὰν ἐκείνην,
ἡ θεοπεδία σου μορφή τὸ ταπεινὸν τῶν δῶμα
ἄς σελαγίσῃ, κίνοισα οὐρανίον γαλήνην!

Καὶ πρὶν ἢ τῶν τελευταίων τῶνων ἡ ἀπῆλθαι
σθεσθῇ ἐν τῇ ἀέρι, ἡ εὐπαγῆς γαλανόλευκος νῆας
πατάσσουσα καὶ σχίζουσα τοὺς χιονώδεις ἀφρούς,
ἀμυδρῶς ὑπολάμπουσα, διὰ τῆς ταχυπόρου πλώρας,
ἐγγίζει πρὸς τὴν πᾶρσον. τότε διαφαίνεται νεανίου
μορφή, ἥτις αἰφνης ἐλαφρῶς ἐκείθεν ἀλλομένη σπύ-
δει ἀνοικταῖς ἀγκάλαις καὶ μεθ' ἱλαρῶν μειδιάματος
πρὸς τὴν ἀργυροῦτρα γραῖαν ἐννεὸν ἐκ χαρμυδῶν
ἐκπλήξεως, δίκην μαρμαρίνου ἀγέλατος, ἱσταμένη
ἐν τῇ ἡμιφωγῇ σκοτίᾳ καὶ μετὰ ταχεῖαν χαρὰς ἐκ-
φωνήσιν, ζωρὰν καὶ περιπαθῆ ὡς λαθραῖος ὄργανου
ἤχος, μήτηρ καὶ υἱὸς θερμῶς περιεπτυνμένοι ροφῶσι
τὰ πυρῶδη ἀλλήλων φιλήματα.

Ἡ στιγμὴ ὑπερτάτης εὐδαιμονίας γλυκεῖας μέ-
θης, ἀγίας ἐκστάσεως! ὁ στιγμὴ ἦν φηνοῦσι τὰ ἐν
ταῖς γαλήναις αὐτῶν φουλαῖς κοιταζόμενα πτηνὰ
καὶ ἐν σιγῇ αἰσθασμῷ ἀτενίζει ἡ φύσις γύρω ἡ πε-
ρικαλλής! Ἡ στιγμὴ ἦν καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτὸς μειδίων
προσβλέπει: ἔσο εὐλογητὴ!

— Ἡ φίλον τέκνον, γλυκὺ μου μέλημα, ὁ ἐνσπ-
κωθεῖς σὺ τῆς καρδίας μου παλμός! πρὸς τί, ἀφίς
τῆς ἡμέρας τὸ ζεῖδρον φέγγος ἐπεφάνης εἰς τὸ φέ-
γον μου ὄμμα ἐν ὄρῃ νυκτὸς ὡς πόθου ὄναρ προσφι-
λὲς καὶ τερπνόν;

— Ὡς μήτηρ, μελίσσους βρύσις ἐξ ἧς τοῦ βίου μου τὸ
νῆμα ἀπέρρευσε! ἐκεῖ μακρὰν καὶ πέραν τῆς ἀρχαῖς
τοῦ ὁρίζοντος γραμμῆς, ἐκεῖ εἰς τοῦ πελάγους τὰ
ἀπώτατα χάθη ἔνθα ἡ ὁρατὴ σου δὲν φθάνει καὶ τὸ
πνεῦμα ἀκινδύως περδῶν μεσφ' τοῦ ἀτέμνονος ἀχανοῦς,
σφοδρὰ λαλῶντος πνοῇ ἐπὶ μακρὰν τὴν ναῦν μου ἐκ-
λειδώνισε! ὁ βορρᾶς ἐμπελάτο, τὸ κύμα ὠρῶτο καὶ
φθάνον μέγας οὐρανοῦ ἐσθένονε τὰ ἀστρά. τότε τὸ
τέκνον τέκνον σου ἀπελπίσας τοῦ νᾶ σ' ἐπανάβη,
ἀπελπίσας τοῦ νᾶσπασθῆ τὸ φλοῖον χῶμα τοῦ ἱεροῦ
πατρὶου ἐδάφους, ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ σκυ-
θρωπὸν αὐτοῦ μέτωπον καὶ εὐχόμενον τῷ Θεῷ ἀνέ-
μενε τὸν θάνατον τὸν οἰκτρὸν, τὸν ζοφερόν θάνατον
δὲν ἐμήνυν αὐτῷ ὡς ἀπειλὴ ἀγρία τὸ διύβολον πλῆκ-
τρον τὸ παταγωδῶς ἐν τῇ ἀνέμῳ συντριβόμενον.
Καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ πενήνῳ στάσει μου, μήτηρ, εἶ-
πον! «Μήτηρ τοῦ Θεοῦ! σπλαγγνίσθητι ἐμὲ καὶ τὴν
μητέρα μου ἧς ἔγνωσ τοὺς πυρῶδεις παλμούς!...»
Τότε οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἀνυψωθέντες διείδον θαῦμα

μεγά, θεῖον πρωτοφανές... Ὡς μήτηρ, εἶδον ἀγγε-
λον ἐλαφρῶς ἐν τῇ ἀέρι ἐπαυροῦμενον, ὃς ἡ χρυσῶ-
δης αἴγλη περιχυθεῖσα ἐφώτισε τὴν ζοφεράν τῆς
βυβλῆς σκοτίαν καὶ ἡ εὐρεία χιονόλευκος πτέρυξ,
ῥιπταζομένη μεθ' ἡσυχίας θροῆς, ἐπράυνε τοὺς ροι-
βόδοντας ἀνέμους, κατεσίγασε τὸ φρυκτὸν σῶμα
ἐκίλασε στοργικῶς τὸ δεινοπαθὲς μου σκάφος καὶ
διέχυσε τὴν ἱλαρὰν αἰθρίαν, τὴν γαλήνην τὴν ζεί-
δωρον.

Καὶ αἰφνης ὑψώσας ἐκ δευτέρου τὸ βλέμμα οὐδένα
ἔτι εἶδον· ὁ οὐρανὸς πεμπτος ἀγγελος ὁ κοπῆσας τὸν
σῆλον ἐπερρύγισε καὶ πάλιν πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἐξακολουθήσας δ' εἶτα τὸν πλοῦν, μήτηρ, ἐφθασα
ἥδη πρὸς σὲ ἐν τῇ σεληνοφωγῇ νυκτί. Μήτηρ, ὁ φῶ-
λαξ ἐκείνος ἀγγελος ἐπέμφθη, εἰμὶ βέβαιος, κατὰ
παράκλησιν ἀγίαν τῆς Ἀειπαρθένου· εὐχαριστήσω-
μεν αὐτὴν ἀπὸ βέθους ψυχῆς!

Ἡ μήτηρ μετὰ τοῦ υἱοῦ ἀνταλλάξαντες ἐν ἔτι φι-
λῆμα, ὑπερβαίνουσι τὸν οὐδὸν τοῦ λευκοῦ οἰκίσκου
καὶ μετὰ βραχεῖαν στιγμὴν ἐν ᾗ ἀσκατεῖς γονυκλί-
νουσιν ἀμφότεροι πρὸ τοῦ ἀργυροστεφάνου τῆς Παρ-
θένου εἰκονίσματος, ἡ μήτηρ γηθασύνως μνηστειο-
μένη τῶν ἱερῶν ἀκτίνων, ἄς, δίκην εὐχαρῶν ὑποσχέ-
σων, τὸ βλέμα ἑκείνης τῇ ἐπέτειλε πρότερον, λέ-
γει μετὰ θερμῆς παλλομένης φωνῆς:

Χρυσὴ Μητέρα τοῦ Θεοῦ! κάθε μητέρα μαύρη
πῶχει παιδί· σὶτὴ ξενητερεῖ καὶ κλαίει ἐρημωμένη,
δοσε, ἀνέλιπτα κ' αὐτὴ τὰ γαπντὰ τῆς ναῦς,
καθὼς ἐμένα νὰ χαρῶ κ' ἐκεῖνη ἡ καὶ μένει!...

Χρυσὴ μου Ματὰ! πὸ παντοῦ τὴν μαύρη λυτὴν διόχων
γένου γαλήνης ἔαδερῶν ἢ δροσερῶ ἀγέρι,
φούσκων ἀγάλη τὰ παντὰ, τὸ καρδιάκι σπρώχνον
ὅπου ἔτῃ μᾶνα τοῦ παιδὶ ξενητεμένο φέρε!

Χρυσὴ λαμπάδα, Παναγία, ἐμπρός σου θε ν' ἀνάψω
ὅπου ταῖς αὐγῆς ποτὲ νὰ μὴν τὴν σβύνη
καὶ τὸ λυδῶν τ' ἄγιο ὅπου θὰ μοχολοκῶ
ἔτῃ θυματῆρι τῆς καρδίας θὰ τὴν εὐγνωμοσύνη!

Χρυσὴ λαμπάδα, Παναγία, ἐμπρός σου θε ν' ἀνάψω
πῶς κ' ὁ λαμπρὸς Λυγερὸς τὸ φῶς τῆς νᾶς ζηλεύει
κ' ἐπάνω ἔς τὴν εἰκόνα σου τὴν ἁγία θὰ γράψω:
«Ὅποιος ζητεῖ παρηγορίαν ἐδῶ νὰ τὴν γυρεύῃ!...»

Δ'.

Ἡ νύξ ὑποχωρεῖ, ὁ αἰθὴρ πορφυροῦται εἰς τὴν
φαιδρὰν τῆς Ἡοῦς προσπέλασιν ἡ δὲ ἱλαρὰ Φοῖβη
λευκάζουσα ἥδη ἐπιρρίπτει τὴν ἐσχάτην αὐτῆς ἄχρουν
ἀκτίνα ἐπὶ τῆς γονυκλινούσας εἰς δούδος ἧς οἱ ἔσχατοι
φθόγγου, συνενωθέντες μετὰ τῆς ἀγίας ὥδης τῆς πρώ-
της ἐν τῇ ἀέρι ἀφωπνωθείσης φιλομήλας, ἀνέρχον-
ται ταχεῖς πρὸς τὸν οὐρανόν. Μένουσιν ἔτι ἐκεῖνοι
ἐν τῇ αὐτῇ στάσει ὑπὸ τὸ κράτος ἱερᾶς ἡδονῆς, μὴ
τολμώντες ἐν ἀτενίσσασιν ἀλλήλους μὴ ἀπολέσσωσιν
τὴν ἀγίαν ἐκείνην ἔκστασιν... Τέλος, ὑψοῦσι τὸ
βλέμμα!... καὶ ἰδοὺ ἡ εἰκὼν τῆς Θεομήτορος με-
διῶσα καὶ νῦν προσβλέπει αὐτούς...

Ὁ ἀργυρὸς λύχνος, λιπέλαιος ἥδη, τρίζει μικρὸν
καὶ θαμβοῦται ὑπὸ τὴν πρώτην χρυσὴν τοῦ ἡλίου
μαρμαρυγὴν ἀπλῆτως διὰ τῆς ἀνοικτῆς θυρίδος εἰσ-
δύσαν· ταύτοχρόνως ἐλαφρὸς θροῦς ὥσπερ ἄερος
βικιότερον πνεῦμα, ἐκχεῖται ἐπὶ τῆς ῥοδοστεφάνου
τοῦ οἰκίσκου στέγης· εἶναι ἡ πτέρυξ τοῦ ἀοράτου
φύλακος ἀγγέλου ἐκείνου, δεξις μάρτυς ἥδη παρ-
στάς τῆς τρισυλβίας μητρὸς καὶ υἱοῦ περιπτύξεως
ἀπέρχεται ἐν ἀγγεῖλῳ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν πρὸς
τὸν πέμψαντα αὐτὸν Ἀνακτα τοῦ ὁρατοῦ καὶ ἀορά-
του κόσμου Θεοῦ καὶ τὴν σεπτὴν Βασιλίδην τῆς
Ἐδέμ, τῆς Παναγίας Ἐκείνης Μητέρας

ΚΟΡΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΣΒΥΤΟΥ.

ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΠΑΜΟΣ.*

Ἐγίνωσκε καλῶς ὅτι ἀντὶ νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς τὸν
θάλαμον ἐκείνον, μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς ἐπιστο-
λῆς αὐτῆς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ὥφειλε μᾶλλον νὰ
φύγῃ χωρὶς νὰ ἴδῃ κανένα, καὶ κατ' εὐθείαν, ἀνευ
οὐδεμιᾶς προκαταλήψεως, ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τῶν βρά-
χων. Ἐγίνωσκεν ὅτι ὑπὸ τὰ βλέμματα ἐκείνων, οὐς
ἡγάπα ἡ ἀποφασιστικότης αὐτῆς θὰ καθίστατο χα-
λαρὰ, ὅτι ἡ φωνὴ τῆς μητρὸς αὐτῆς, ἡ φωνὴ ἐκείνη,
ἣν ἤκουεν ἐγειρομένη τοῦ ὕπνου ἀπὸ τῆς παιδικῆς
ἔτι αὐτῆς ἡλικίας, θὰ ἐτάραττε καὶ θὰ ἐξεμυδένι-
ζεν αὐτήν. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου σκληρόν θὰ ἦτο νὰ τὴν
ἐγκαταλίπῃ οὕτως ἀποτόμως, ἐὰν δὲ κατὰ τὴν σι-
γμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἀσπασμὸς, δὲν θὰ εἶδεν αὐ-
τὴ θὰ καθίστα αὐτὴν ἥττον ἀποφασιστικὴν, τοῦλάχιστον
θὰ διετῆρει ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς τὸ ἄρωμα
τῆς θωπείας αὐτοῦ καὶ τὴν παρήγορον ἰδέαν ὅτι
ἐπὶ στιγμὰς τινὰς διετέλει ἐν ἀγάλλῃ ἀγκλώσῃ
αὐτήν.

Ἀλλὰ μή τοι ἡ μήτηρ αὐτῆς δὲν ἐσκόπει νὰ ἔλθῃ,
ὡς ἔπραττε καθ' ἐκαστὴν πρωΐαν; Ἐνόμιζεν ὅτι ἡ
ὥρα δὲν προῦχώρει. Ἐὰν μὴ ἐφοβείτο νὰ γεννήσῃ
ὑπονοίας μεταλλάσσουσα εἰς ἀπὸ μακροῦ ἀποδεκτὰς
γενομένης, θὰ ἔσπευδεν ἐκεῖνη πρὸς συνάντησιν τῆς
μητρὸς. Ἐκαστον τῶν παρερχομένων λεπτῶν ἐφαίνετο
αὐτῇ ὁλόκληρος αἰὼν. Ἦδη ὅτε μόνον νὰ περιμεῖνῃ
εἶχεν, ἐθεώρει τὸν παρερχόμενον χρόνον ὡς μάτην
χανόμενον διὰ τὴν ἀγάπην αὐτῆς.

Ἐπὶ τέλους ἤκουσε τὸ κρότον τῆς κλειδωνίᾳ τοῦ
θαλάμου τῶν γονέων αὐτῆς καὶ ἐν τῇ διαδρομῇ τῶν
ἡγόν τῶν βηματικῶν τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Μολονότι δὲν
ἦτο σύνηθες νὰ ὁμιλῇ αὐτῷ πρώτη ἐκείνη καθ' ἣν
στιγμὴν ἀπῆρχετο εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ, δὲν ἡδυνήθη
ὅμως ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν ἐνδόμυχον ἐπιθυμίαν, ἥτις
ὤθει αὐτὴν πρὸς αὐτόν, ἐφ' ᾧ ἤνοιξε τὴν θύραν.
— Τόσον ἐνωρὶς ἐξύπνησες καὶ ἐνεδύθης; εἶπεν ὁ

*) Ἡ ἀριθ. 28, σελ. 549—551.

κ. Καπέλ άσπαζόμενος αὐτήν. Καί ὅμως ὁ καιρὸς δὲν εἶναι εὐχάριστος.

Δὲν ἠδυνήθη ἐκείνη ν' ἀπαντήσῃ τίποτε κατ' ἄλ-
ληλον ἀλλ' ἢ νὰ εἰπῇ μόνον τοὺς ἐπὶ τῶν χειλῶν
αὐτῆς λόγους ὅσοι κἄν ἦσαν ἀνόητοι.

— Θὰ ἔλθετε εἰς τὸ πρόγευμα;

— Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἐπανεέλθω;

— Λοιπὸν θὰ ἐπανεέλθετε;

— Βεβαίως.

Καί ἀπεμακρύνθη χωρὶς ἡ χεὶρ τῆς Σωσάννης, ἡ
ὅποια ἐκράτει τὴν ἰδικήν του νὰ δυνήθῃ νὰ τὸν
κρατήσῃ.

Μόλις ἐπέστρεψεν εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς καὶ ἡ-
κούσθη βηματισμὸς ἐλαφρότερος ἐπὶ τοῦ διαδρόμου.
Ἦτο ἡ τελευταία φορὰ καθ' ἣν ἡ μήτηρ εἰσῆρχετο
εἰς τὸ θάλαμον αὐτῆς, ἔχουσα ἐπὶ τῶν χειλῶν πᾶν-
τοτε τὰς αὐτὰς ἐρωτήσεις ἐκείτης πρῶτας, αἱ ὁποῖαι
ἀπὸ τινος καιροῦ ἦσαν ἐπὶ τοσοῦτον μεστὰ ἀγωνίας
καὶ ἀνησυχίας.

— Πῶς εἶσαι; ἐκοιμήθης καλῶς; Πλησίασε ὀλίγον
νὰ σὲ ἴδω καλῶς;

Ὅταν ἡ μήτηρ ἔκλεισε τὴν θύραν, ἡ Σωσάννη,
ἐπειδὴ ἔτρεμον αἱ κνήμαι αὐτῆς, δὲν ἠδυνήθη νὰ
συγκρατήσῃ ἑαυτήν, παρρηγομένη δὲ ὑπὸ τῶν βα-
ρυνοῦσων αὐτῇ σκέψεων ἀνέκραξεν.

— Μητέρα!

Ἐνηγκαλίσθη τότε τὴν μητέρα αὐτῆς, ἥτις δὲν
ἔξεπλῃ ποσῶς ἐκ τοιαύτης διαχύσεως ἀγάπης, ἡ
ὅποια, ἐπὶ τέλους, ἦτο σύμφωνος πρὸς τὸν χαρα-
κτῆρα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

— Διατί εἶσαι ἐνδεδυμένη ἀπὸ τῶρα; ἠρώτησε.

— Διότι ἐξύπνησα πολὺ ἑνωρίς.

Ἦρξατο τότε συνδιαλέξαι ὡς καθ' ἐκείτην πρῶταν.
Ἄλλ' ἡ Σωσάνη ἡ ὅποια ἠσθάνετο τὴν καρδίαν αὐ-
τῆς ἀναλυομένην ἐξ ἀγάπης καὶ ὠθυμένην ὑπὸ τρυ-
φερότητος, δὲν ἠδύνατο νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ καθη-
μερινὰ συνήθη ἀντικείμενα συνδιαλέξεως, ἀπὸ και-
ροῦ εἰς καιρὸν ἠσπάζετο τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς αὐ-
τῆς, ἣν ἐκράτει ἐν ταῖς ἑαυταῖς ἐξαίφνης δὲ ἀνευ λό-
γου καὶ χωρὶς οὐδὲν νὰ προκαλέσῃ τὴν ἔκφρασιν
ἀνέκρας.

— Μητέρα, ἐὰν ἤξευρες πόσον σὲ ἀγαπῶ!

— Ἀγαπήτῃ μου κόρη, ἐὰν ἤξευρες πόσον μὲ
καθιστᾷς εὐτυχὴ!

Κατὰ τοιαύτην στιγμήν, ὅτε τοσαύτην ὀρίστατο
πικρίαν καὶ λύπην διότι θὰ ἐγκατελίμπανε τὴν μητέρα
αὐτῆς, προξενούσα συνάμα αὐτῇ ἀνάτον πληγὴν, ἡ
ἔκφρασις αὐτῇ ἦτο τρομερὰ. Καί ὅμως κατῴρθωσε
νὰ φανῇ ἀδιάφορος.

— Ἀλήθεια μητέρα; ὑπῆρξα λοιπὸν πολὺ καλὴ
θυγάτηρ;

— Ναι, κόρη μου.

— Πάντοτε;

— Πάντοτε, ναι.

— Δὲν ἐνθυμίσαι νὰ σὲ ἐλύπησα ποτέ... σὺ
βάρως;

— Ποτέ.

— Εἶσαι βεβαία;

— Βεβαιότατη.

— Σὲς ἐρωτᾷ διότι ἐὰν σὲ ἐλύπησα ποτέ ἐσκό-
πειον νὰ σὲ ζητήσω συγγνώμην, ὅκ μὲ συνεχώρεις,
αἶ, μητέρα; Δὲν εἶνε ἀληθές;

Ἐθεώρει λίαν παρήγορον ν' ἀφήσῃ ἀνέμνησιν ἀ-
γνὴν καὶ καλὴν, ὑπερηφανευομένη διότι ἤκουεν ὅτι
ἐπράξε τὸ καθήκον αὐτῆς ὡς θυγάτηρ. Ἡ συγγνώ-
μης αὐτῆς ἦν τύπον ζωρὰ ὥστε ἐλησιμύνησεν ὅλον
τὸ ἐπικίνδυνον τῶν λόγων αὐτῆς τοῦτων τῶν ὁποῶν
ἀργότερον θὰ ἀνεμνησθετο ἡ μήτηρ αὐτῆς. Ἐνόμι-
ζεν ὅτι θὰ συνεχώρειτο τὸ ἀμάρτημα αὐτῆς, ἀπο-
λαύουσα ὅλης ταύτης τῆς ὑψίστης χαρᾶς τοῦ ν' ἀπο-
θάνῃ ἐν εἰρήνῃ φέρουσα τὴν εὐλογίαν ἐκείνων, οἷς
ἠγάπησεν. Ἐνόμιζεν ὅτι καθίστατο ἀγνοτέρα, σι-
φνης δὲ τότε ἠρξατο διερωτωμένη ἐὰν μὴ ὑπῆρξεν
ἀδικος καὶ ἀδίκως σκληρὰ πρὸς τὸν Κέμιλλον.

Πρὸς τί ἔσπειλε τὴν ἐπιστολήν ἐκείνην.

Ἐνόμιζεν ὅτι ἀγέρωχόν τι ἔπραξε καὶ ὠφελὸν
γράφουσα αὐτῇ ὅτι «κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς
τοῦ βίου του ἀποθάνει τις γενναῖος ἄνθρωπος». Καὶ ἤδη ἡ
γενναῖοφροσύνη αὐτῇ ἐπὶ τῇ ὁποίᾳ ἐκαυχῆθη κατ'
ἀρχὰς χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ αὐτήν, ἐγεννᾷτο ἐν τῇ καρ-
δίᾳ αὐτῆς καὶ ἐθεώρει ἑαυτὴν ἀξιόποιον διότι ἔβα-
σάνισε τὸν Κέμιλλον ὅπως ἀνακουφισθῇ ἐκείνη.

Πράγματι ἡ ἀνακούφισις αὐτῇ θὰ ἦτο, καὶ ἦτο
πράγματι μετάνοιαν, ἡ δὲ ἐπιστολὴ ἐκείνη προὔξει
αὐτῇ μᾶλλον δυσθυμίαν. Ἐποθεῖτο μὴ ἐκείνος δι-
τῆρει ἐν ἑαυτῇ τὴν θανάσιμον καὶ καυστικὴν ἀνέ-
μνησιν ὅτι ἀπώλεσε τὸ ἐντελὲς ἐκείνο ὄν, ὅπερ ἡ
δύνατο νὰ προξενήσῃ τελείαν τὴν εὐθυμίαν αὐτῶν.
Ἀκοιμῶς ὅμως ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκείνῃ δὲν εἶχε δι-
χρῆν ποσῶς τὸ ἐντελὲς ἐκείνο ὄν, ἡ δὲ ὑπερηφάνεια
αὐτῆς ὡς καὶ ἡ ἀκαταδέξια ὅκ προὔξεναν βι-
βαίως αἰωνίως αἰμαχίσσουσαν πληγὴν εἰς τὴν καρδίαν
τοῦ νέου ἐκείνου ὅστις εἶχεν ἐξ ὀλοκλήρου ἀφοσιωθῇ
εἰς αὐτήν. Τίς εἶδε. Πιθανὸν ἄλλη γυνὴ ἦτο ζων-
ρὰ, ταπεινωτέρα, μᾶλλον εὐπειθὴς καὶ ἐρώσα θὰ ἔ-
φερε πιθανῶς παρηγορίαν εἰς τὸν τεθλιμμένον καὶ θὰ
ἐξηφάνιζε τὴν ἀνέμνησιν τῆς τεθνηκυίας καὶ τότε
θὰ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ὅτι νεῖνις ὑπερήφανος μὴ ἔ-
χουσα ἐμπιστοσύνην καὶ κρυφίους δὲν εἶναι προσω-
σμένη νὰ καταστήσῃ εὐτυχὴ τὸν ἀγαπῶντα ἄνδρα.

Ἐύρισκεν ὅμως σκληρόν καὶ δὲν ἤθελε νὰ λεγῇ
ὅτι ὁ Κέμιλλος ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἀγαπήσῃ μετ' ὧν
ἡμερῶν ὀλιγώτερον, ἢ ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ μὴ τὴν θου-
μάσῃ, νὰ μὴ τὴν θεωρῇ πλέον ὡς θαῦμα. Ὁραμάτων,
αὐτὴν τὴν θεότητα, τὴν ἰδεώδες. Ἀ! πρὸς τί ἐθέλου-
σιν νὰ ἀμαυρώσῃ τὴν ἀνέμνησιν, ἣν ὅκ κατελίμ-
πανε; καὶ πρὸς τί νὰ μὴ καταβάλῃ πᾶσαν πρὸς
πῶθειαν, ὅπως περὶ τὴν ἀνέμνησιν αὐτῆς καταλείπῃ
ὄνομα τοιοῦτον ὥστε νὰ προφέρεται μετὰ σεβασμοῦ εὐ-
μενοῦς. Εἶχε συμφωνήσει μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς ὅτι
θὰ ἀνῆρχοντο εἰς φιλαμματαβίλιν ὁμοῦ πρὸ τοῦ προ-
γεύματος, ἐκείνη ὅμως διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐκδρομὴν

ἔλαθεν ὡς πρόσκομμα τὴν βρογχὴν καὶ ἄμα ὡς ἡ μήτηρ
αὐτῆς ἀνεχώρησε ἐκείνησε παρὰ τὴν τράπεζαν ὅπως
γράφῃ δευτέραν ἐπιστολήν πρὸς τὸν Κέμιλλον. Ὁ
παχυδρόμος μόνον περὶ μεσημβρίαν ἐλάμβανε ἐκ
τοῦ χρηματοκιβωτίου ἅπαξ τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὡ-
ρῶν, τὰς εἰς αὐτὸν ριφθείσας ἐπιστολάς. Εἶχε λοιπὸν
ἅπαντα τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν ὅπως γράψῃ δευ-
τέραν ἐπιστολήν, ὅπως ρίψῃ αὐτὴν παρὰ τὴν ἄλλην
καὶ οὕτω ὁ Κέμιλλος λάβῃ ἀμφοτέρους ταύτοχρονως.
Ἦν δὲ κατῴρθον ν' ἀπαλείψῃ ὅλοσχερῶς τὸ κακόν,
ὅπερ προὔξεναν ἐκείνῃ καὶ ἑαυτῇ, ὅκ ἐμείνου ὅμως
αὐτὸ καὶ ὅκ τὸ ἐπανῴρθου. Ἦν φορὰ ταύτῃ δὲν ἐσκέ-
φθη ἐπὶ μακρόν, αἱ λέξεις ἀνῆρχοντο ἐκ τῆς καρδίας
ἀμέσως εἰς τὰ χεῖλη καὶ ἔγραφον αὐτὰς τοιαύτας
οἷα ἤρχοντο αὐτῇ, μετ' ἀσυναρτήτου ἀρθροῦ.

Κέμιλλε συγγνώμην. Τόσον ὑπέφερα! Δὲν εἶναι
ἀληθές ὅτι μόνον αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν θὰ κρατή-
σῃ; Ἡ ἄλλη δὲν προέρχεται ἐξ ἐμοῦ, ἀλλ' ἐκ δυ-
στυχῶς φρενοβλαβοῦς καὶ ἐπομένως τὴν ἀποκηρύτ-
τω. Ὅχι, δὲν σὲ κατηγορῶ, ὅχι, δὲν εἶσαι αἰτία
τοῦ θανάτου μου, ἐγὼ μόνη θέλω ν' ἀποθάνω, τοῦτο
δὲ διότι ἐξέθρεψα τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν καὶ τὴν
νεότητά μου δι' ἐλπίδων τὰς ὁποίας δὲν δύναμαι νὰ
θυσιάσω, αἱ ὁποῖαι εἶναι συμφυεῖς ἐμοί, ἐξ ὧν ἐξαρ-
τᾶται ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ ἡσυχία μου. Διὰ τοῦτο
ἀνοῦμαι τὴν ὑπαρξίν, τὴν ὅποιαν μοὶ προσφέρεις,
οὐχὶ δι' ἐξ ἀκαταδέξιας ἢ ἐξ ἐλλείψεως ἐρωτος. Σὲ
ἀγαπῶ, καλὴ μου θυγάτηρ, ἀλλὰ ἡξέυρεις καὶ σὺ ὅτι
νεῖνις ὡς ἐγὼ ἡ πρόπει νὰ θριαμβεύσῃ ἢ νὰ ἐξαφα-
νισθῇ. Ἐγὼ ἐξαφανίζομαι, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ γο-
γώτερον καὶ τὸ ἥττον θλιβερόν ἢ τὸ κακὸς ζῆν.

Ἀμὴ ἀμφοτέρωθεν περὶ τῆς ἀγάπης μου, Κέμιλλε
μου. Μετὰ τινος ὥρας θὰ ἔχω ἀποχαιρετίσῃ πᾶν-
τας· τὸν πατέρα μου, τὴν μητέρα μου, σέ. Σοὶ ὁρ-
κίζομαι ὅτι τὴν ἀνέμνησίν σου θὰ διατηρῶ ζῶσαν
τόσον ὅσον καὶ τῶν γονέων μου, τόσον ζωντὰν ὅσον
δύναται νὰ ποθέσῃς—ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Πόσον μὲ
ἠγάπησας! Ἐνὶ σοὶ γράφω, βλέπω πρὸ ἐμοῦ ὄρθου-
μένην ὡς ἐκ μαγείας τὴν εἰκόνα τῶν εὐτυχῶν ἡμῶν
ὥρῶν. Ἦσο ὑπερήφανος Κέμιλλε, διότι μὲ κατέστη-
σας εὐτυχῇ, μὲ ἐμαγνήτισες, μὲ ὑπέταξες καὶ ἐν
ταῖς ἀγκάλαις σου, ὑπὸ τὸ βλέμμα σου ἠσθάνθη χα-
ρὴν ἀπερίγραπτον, θείαν. Καὶ ἤδη τόσον πλησίον
τοῦ θανάτου εὐρισκόμενη ὑφίσταμαι εἰσέτι τὰς ἡδύ-
τητας τῆς θαλπερᾶς ἀτμοσφαιρᾶς δι' ἧς περιέβλεπ-
εἰς ἐμὲ σου. Τί σημαίνει τὸ ὀλιγοχρόνιον τῶν ὡ-
ρῶν ἐκείνων; Τὸ κύριον εἶναι νὰ γνωρίσῃ τις τὴν εὐ-
δαμονίαν καὶ ταύτην, σὺ μοὶ παρέσχες!

Ἀλλ' ἤδη θὰ ἀνεγνώριζες τὴν Σωσάννην σου, ἐὰν
σοὶ ἀπηύθυνα παράκλησιν τινὰ; Καὶ ὅμως ἐκείνη ἔρ-
χεται νὰ σὲ παρακαλέσῃ, νὰ σὲ ἐκλιπαρήσῃ ὅπως
κρατήσῃς αἰωνίαν πίστιν εἰς τὴν ἐρωμένην σου καὶ
εἰς τὸ τέκνον σου. Ἀγάπα καὶ τοὺς μακρόθεν θανόν-
τας, ὥστε ἐκείνην παρὰ σοὶ λατρεύοντάς σε. Ὡ!
Κέμιλλε, σὲ παρακαλῶ, σὲ ἐκλιπαρῶ μετὰ πόνου
δὲν πρέπει ὅμως οὐδέποτε νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ καὶ

ἀπομακρυνθῇ μόνον τῆς μνήμης σου ἡ ἀνέμνησις
στιγμῶν τινῶν καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Σωσάννης σου! Θέλω,
τουτέστιν ἐπιθυμῶ, ἵνα ἡ καρδίᾳ σου πᾶλλῃ ὅπως
τῇ ἐπιστολῇ τῶν καλλιτέρων νυκτῶν, ὥς διήλθομεν
ὁμοῦ, ὅτε, μετὰ ἐν ἔτος ἢ μετὰ δέκα ὅκ ἀνεμνη-
σθῇς τῆς ἀγάπης ἡμῶν. Δὲν θ' ἀγαπήσῃς πλέον.
Διότι οὐδεμία γυνὴ θὰ δυνήθῃ νὰ σοὶ παράσχῃ συγ-
κίνησιν ὁμοίαν τῆς ἐμῆς. Θὰ ζήσῃς ἀνευ θωπειῶν,
μεμονωμένος. Τοιαύτη εἶναι ἡ εὐχή μου. Μὴ ἔχῃς
πλέον οὔτε φιλοδοξίαν τινὰ, οὔτε εὐχὴν. Μὴ νομψευ-
θῇς ποτέ, οὔτε νὰ τραπῇς ὅμως ἐπὶ διασκεδάσεις.
Φύλαξε σεαυτὸν διὰ τὴν Σωσάννην, τοιοῦτον, οἷος ἦσο
ὅταν τὸ πρῶτον ἦλθες πρὸς ἐμὲ.

«Ἄλλως τε, ἔχεις ἐδῶ καθήκοντα καὶ σὲ ἐπιγορ-
τίζω δι' ἐντολῆς ἱερᾶς. Ν' ἀρσιωθῇς εἰς τὴν μη-
τέρα μου. Μὴ τοὶ δὲν ἀφῆρεσας ἀπ' αὐτῆς τὴν θυγατέ-
ρα τῆς; Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ τὴν ἐπισκέπτεσαι
καὶ νὰ συνδιαλέγεσθε περὶ ἐμοῦ. Νὰ προσπαθῇς νὰ
ἐλαφρύνῃς τὴν θλίψιν τῆς καὶ ἂν δὲν τὸ κατορθῇς νὰ
συγκληῖς μετ' αὐτῆς. Πρὸ πάντων ὅμως ὠμίλει
αὐτὴν περὶ ἐμοῦ διὰ μακρῶν, διότι νομίζω ὅτι τί-
ποτε δὲν θὰ τῆς εἶναι καλλίτερον. Προσπάθει νὰ προ-
καλῇς παρ' αὐτῆς ἐκχύσεις ψυχῆς, νὰ ὁμιλῇ ἐν ἐκ-
τάσει περὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς καὶ ν' ἀκροᾷται αὐ-
τῆς μετὰ ὀρησκαυτικῆς εὐλαθείας. Εἶτα νὰ τῇ εἰπῇς
ὅτι περὶ αὐτῆς σοὶ ἔλεγον, πόσον τὴν ἠγάπων,
ὅποια αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης εἶχον γεννήσει ἐν
ἐμοί αἱ περιποιήσεις καὶ αἱ θωπεῖαι αὐτῆς. Ἐ-
λός, προσπάθει, ἐφεύρισκε πᾶν ὅτι θέλεις διὰ νὰ
ἐπουλώσῃς τὰς πληγὰς, ὥς θὰ τῇ προξενήσω εἰς τρά-
πον ὥστε ἡ μήτηρ μου νὰ γείνῃ ὀλίγον καὶ ἰδικὴ σου
μήτηρ. Προσπάθεισον νὰ τῇ παράσχῃς τὴν ἰδέαν ὅτι
ἀπομένει αὐτῇ ἐν τέκνον, καὶ ὅτι μετὰ σοῦ δὲν θὰ
μείνῃ ποτὲ μόνη ἐν τῷ κόσμῳ, ἐὰν δέ ποτε ὁ πατήρ
μου ἐκλίπῃ, προστάτεισον καὶ ἐνίσχυσον αὐτὴν ὡς
καλὸς υἱός.

«Οἶμαι τηξικέρῳις συστάσεις καὶ παρακλήσεις,
πτωχὴ καρδίᾳ μου! Λίσθονομαι ἐμαυτὴν λίαν κατα-
βεβλημένην νομίζω ὅτι εἰμαι μεγάλη ἔνοχος δραπ-
τεύουσα τοιοῦτοτρόπως ἐκ τοῦ κόσμου, ἀντὶ νὰ τα-
πεινωθῶ καὶ νὰ ὑπομείνω γενναίως τὴν κατάρρευσιν
τῆς ὑπερηφανείας μου. Ἀλλὰ, τί ν' σ' εἶπω; Ἐπὶ-
λαίσκα καὶ κατενικήθην. Θὰ ὑπέφερον πολλὰ.

«Σοὶ στέλλω λοιπὸν ὀριστικὸν ἀποχαιρετισμὸν. Οὐ-
δεμίαν ἄλλην ἐξ ἐμοῦ θὰ λάβῃς ἐπιστολήν ἡ ἀσπαμὸν.
Ἦν ἐσπέρην ταύτην περὶ τὴν ἑκτὴν ὥραν θὰ διολη-
σθῇ εἰς τὸ κενόν καὶ θὰ κλείσω τὰ βλέφαρά διὰ
παντός. Νομίζω ὅτι θὰ ἔχω θάρρος κατὰ τὴν ψυχο-
λογικὴν στιγμήν. Ἐχω ὅμως μίαν καὶ μόνην ἀνῃσυ-
χίαν καὶ ἀδυναμίαν, μὴ δὲν ἐκρηθῶ ἀμέσως ὑπὸ τῆς
θαλάσσης εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐπομένως ὑποστῇ ἄλ-
λοιωσιν ἢ μορφῇ μου. Ἦν συμβῇ τοῦτο μὴ μὲ ἀτε-
νίσῃς, ἀλλὰ διατηρήσῃς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου τὴν
ἀνέμνησίν μου, ὅκ ἤμην ὅταν μ' ἐθαύμαζες. Ἐὰν ὁ-
μῶς, τοῦναντίον, δὲν εἶμαι πολὺ δύσμορφος, τότε
ἀσπασόν με.

«Υγείαινε διὰ παντός, Κίμυλλέ μου. Σὲ εὐχαριστῶ διότι μὲ ἀγάπησες τόσον περιπαθῶς. Σοὶ ὀφείλω τὰς ὀρεινότερας στιγμὰς τοῦ βίου μου. Μὴ λεισμονέι τοῦτο. Θὰ σοὶ προξενήσῃ καλόν.»

«Υγείαινε! Τὰς γραμμὰς ταύτας τὰς ἠσπάζομαι. Πράξον καὶ σὺ τὸ αὐτὸ ὅπως τοιοῦτοτρόπως εἰσπνεύσης τὴν τελευταίαν πνοὴν τῆς σῆς

Σωδάννης.
(Ἀκολουθεῖ).
(Μετάρρχεις Δ. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ).

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.

Συνεδρία τῆς 10 μαΐου.

Προεδρεύοντος τοῦ κ. Ἀν. Χρηστίδου, ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά τῶν δύο προτέρων συνεδρίων καὶ ἀνακοινῶνται περιλήψεις τῆς ἀλληλογραφίας. Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Ματθαῖος Παρᾶνικας ἀναγινώσκει λεπτομερεστέρην βιογραφίαν τοῦ ἀειμνήστου ποιητοῦ Ἡλίου Τανταλίδου.

Μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς ὁ ἀνεψιὸς τοῦ δοιδίου κ. Ι. Τανταλίδης ἐκφράζει εὐχαριστίαν τῇ τῇ Συλλόγῳ καὶ τῇ βιογράφῃ καὶ ἀνακοινῶνται τινὰ ἐπίσης περὶ τοῦ ποιητοῦ.

Τῇ ἐσπέρᾳ τοῦ σαββάτου ἐγένετο ἑκτακτος συνεδρία πρὸς ἀνάγνωσιν τῆς κρίσεως τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν υποβληθέντων τῇ Καραπανεῖᾳ ἀγῶνι πονημάτων· τὰ κατ' αὐτὴν εἰς τὸ ἐπόμενον ἡύλalon.

Σήμερον κυριακὴν, 16 μεσοῦντος, τῇ 2 μ.μ. ὥρᾳ, ἐπευλογεῖν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμένου πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Η', συνοδευομένου ὑπὸ τῶν σεβ. ἀρχιερέων, τελεῖται ἡ ΑΒ' ἐπέτειος πανηγυρὶς τοῦ ἀνωτάτου τοῦτου ἐπιστημονικοῦ ἰδρύματος. Κατ' αὐτὴν ὁ μὲν τέως πρόεδρος κ. Α. Χρηστίδης ἀναγινώσκει ἐκθεσὶν τῶν κατὰ τὸ λήξαν διωλογικὸν ἔτος πεπραγμένων τῇ Συλλόγῳ, ὁ δὲ νέος πρόεδρος κ. Δημ. Μαλιδάκης πραγματεῖαν «περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς στωικῆς φιλοσοφίας ἐπὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου».

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ.

Γαλλικὴ Ἀκαδημία.

Συνεδρία τῆς 30 ἀπριλίου.

Προεδρεύοντος τοῦ προέδρου Φραγκίσκου Κορρὸς, μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν προσφορῶν τῶν βιβλίων ἀναγινώσκειται ὑπὸ τοῦ κ. Λεγουγιὲ ἐκθεσίς περὶ τῶν διαγωνισμάτων Guizot καὶ Halphen, καὶ ἡ Ἀκαδημία ἀπονέμει τὴν βραβεῖον Guizot (3000 φρ.) τῷ κ. Joseph Fabre ἐπὶ τῇ συγγράμματι αὐτοῦ *le Mois de Jeanne d'Arc*, τὴν δὲ βραβεῖον Halphen (1500

φρ.) τῇ συγγράμματι *le Duc de Noirmont et la fin du dix-huitième siècle*, εἰς δύο τόμους, ὑπὸ Λουκιανὸς Ρογού.

Ἀκολουθεῖς ψηφίζει τὰ συμπεράσματα τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Gréard περὶ τῶν διαγωνισμάτων Bordin καὶ Marcet Guérin. Ἐκ τῶν διὰ τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀπονεμηθέντων βραβεῖων σημειώμεθα ἐκ τῶν τοῦ Guérin τῷ κ. Paul Deschamps ἐπὶ τῇ συγγράμματι αὐτοῦ *Euripide et l'esprit de son théâtre*, φρ. 1500, τῷ κ. Gidel ἐπὶ τῇ *Histoire de la littérature française*, φρ. 1000, καὶ τῷ Victor Fournel, *le théâtre au dix-septième siècle, la comédie*, φρ. 1000.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΤΟ ΚΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣ. — Ἀνακοίνωσις τοῦ κ. P. Brouardel εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν. — Περιλήψεις τῆς συζητήσεως καὶ ψηφίσματος. — ΧΡΟΝΙΚΑ. — Μεταφράσεις ἀπὸ τῶν ἀγγλικῶν. — Ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ 1892.

Ὁ κ. P. Brouardel, μέλος τοῦ ἰνστιτούτου, ἀπεσταλεὶς ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως μετὰ τῶν κ. Barrère καὶ Proust ὡς ἀντιπροσώπων αὐτῆς ἐν τῇ διεθνῇ ὑγειονομικῇ Συνεδρίᾳ τῆς Ἀρόδης, οὕτως αἱ συνεδρίαὶ ἐγένοντο ἀπὸ τῆς 27)11 μαρτίου μέχρι τῆς 3)15 ἀπριλίου ἡ. ἡ., ἀνακοινώσαντο τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 8 μαΐου, τὰ κύρια ἄρθρα τῆς συνομολογηθείσης κατὰ τὴν 3)15 ἀπριλίου συμφύσεως πρὸς προφύλαξιν τῆς δημόσιας ὑγείας ἐν περιπτώσει χοληρικής ἐπιδημίας, ἀνευ ἐπιβολῆς ἀνωφελῶν (κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Συνεδρίου) κωλυμάτων εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς καὶ τὴν κίνησιν τῶν ταξιδιωτῶν.

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης μανθάνομεν ὅτι ὁ αὐτὸς κ. Brouardel ἀνακοινώσαντο τῇ Ἀκαδημίᾳ πέρας τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν Βενετίᾳ συγκληθέντος διεθνοῦς ὑγειονομικοῦ Συνεδρίου κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1892 ἀποδεκτὰ γενόμενα, ἅτινα σήμερον ἐφημεροδύσαν ὑπὸ πασῶν τῶν Ἑνωμένων Δυνάμεων, ὅτι δὲ κατὰ τὸ συνέδριον ἐκείνο οἱ γάλλοι ἀντιπρόσωποι, ἐπεύχοντο νὰ γένωσι παραδεκτὰ διὰ τὸ Σουλὲ τὰ ὑπὸ τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς (Comité d'hygiène) ἀπὸ ὁκταετίας ἐν γράμῃ, ἵτοι τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπὸ αἰῶνος ἐφαρμοζομένου συστήματος τῶν καθάρσεων, συστήματος ὅπερ κρίνεται καταβληπτικὸν καὶ ἀβεβαίως τελεσφόρον, δι' ἐτέρου ταχύτερου καὶ βεβαιότερου, ἀπολυμαίνοντος διὰ μηχανημάτων πεπιεσμένου ἀτμοῦ καὶ δι' ἀντισηπτικῶν τῶν ρυπαρῶν πανικῶν, τῶν ἐπιπλῶν, τῶν μεμολυσμένων ἐνδυμάτων καὶ τῶν πλοίων ἢ μεγάλων τοῦ πλοίου τῶν προσβληθέντων ὑπὸ τοῦ μολύσματος, ὅτι δὲ ἡ ἐν Βενετίᾳ ἐπιτυχία ἐνεθάρρυνε τὴν Αὐστρουγγαλίαν νὰ λάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν νέας ἀναλόγου συνδιασκέσεως. Ἀλλὰ τὴν φερόν ταύτην δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ τοῦ καθορισμοῦ μέτρων συντελεστικῶν πρὸς παρακώλυσιν τῆς ἐξόδου τῆς χολέρας ἐν Ἑυρώπῃ, ἀλλὰ περὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν μέτρων, ἅτινα δέον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν κατὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ταξιδιωτῶν καὶ τῶν ἐμπορευμάτων πρὸς προφύλαξιν τῶν ἐπι-

λοιῶν κρατῶν, δεδομένης τῆς ἐν τινὶ τῶν ἐυρωπαϊκῶν κρατῶν ἐπισκώψεως τῆς νόσου.

Κατὰ τὰς πρώτας συνεδρίας τοῦ νέου τοῦτου Συνεδρίου, οὕτως ἡ ἐναρξίς ἐγένετο ἐν Ἀρόδῃ τὴν 27)11 μαρτίου, παρόντων τῶν ἀντιπροσώπων 19 κρατῶν, τῆς δὲ γαλλικῆς κυβερνήσεως ἀντιπροσωπευομένης ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ ἐν Βενετίᾳ ἀντιπροσώπων, ἵτοι — πλὴν τοῦ ἀνακοινώσαντος τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συνεδρίου — ὑπὸ τοῦ ἐν Μονάχῃ πληρεξουσίου ὑπουργοῦ κ. Harrère καὶ τοῦ καθηγητοῦ κ. Proust, παρετηρήθη ὅτι δύο ἀντιθετοὶ γῶμαι εὐρίσκοντο ἀπέναντι ἀλλήλων, διότι αἱ μὲν δυνάμεις, αἵτινες ἐπαθον ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀδικαιολογητῶν ἀπαγορευτικῶν πρὸς τὸ ἐμπόριον τῶν ἄλλων κρατῶν μέτρων τῶν ὁπαδῶν τῶν καθάρσεων δυνάμεων κατὰ τὴν χοληρικήν ἐπιδημίαν τοῦ 1892, ἐπὶ κεφαλῇς ἔχουσαι τὴν Γερμανίαν, τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν, ἐζητοῦν νὰ ὁρισθῶσι διὰ συμφύσεως τὰ ὅρια τῶν μέτρων, ἅτινα τὰ διάφορα κράτη ἠδύναντο νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, καὶ ἅτινα ἐδωροῦντο μὴ ὑπερβατὰ καὶ ἐπομένως ὑποχρεωτικά, δὲν ἴθελον ὅμως νὰ θεωρηθῶσιν ὑπὸ τῆς δημόσιας ὑποχρεωτικῆς, ἀλλὰ τοῦναντίον ὅλως προαιρετικά, τὰ ὑγειονομικὰ μέτρα, ἅτινα εἶναι νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπὶ τῶν συνόρων πρὸς παρακώλυσιν τῆς μεταδόσεως τῆς χολέρας ἀπὸ τινος χώρας εἰς ἑτέραν διὰ τῶν ταξιδιωτῶν ἢ τῶν ἀποσκευῶν αὐτῶν, ἐνφ., ἀντιθέτως πρὸς τὰς δυνάμεις ταύτας, αἱ ὑποστηρίζουσαι τὰς καθάρσεις δυνάμεις, ἀπασχολημέναι μάλλον περὶ τὴν παρακώλυσιν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς χολέρας ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν χώρῃ ἢ περὶ τὴν τοῦ ἐμπορίου προστασίαν, οὕδεμίαν ἐν τῇ προτεινομένῃ συμφύσει καθορῶντες ἀσφάλειαν κατὰ τῆς δυνατῆς τῆς νόσου ἐπισκώψεως, ἐφαίνοντο ἔχουσαι τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐμμένωσιν εἰς τὸ ἀρχαῖον σύστημα τῶν καθάρσεων.

Ἡ ὑπὸ τῶν γάλλων ἀντιπροσώπων προταθεῖσα τότε γνώμη συνοψίζεται ὡς ἑξῆς: ἄδικον εἶναι ν' ἀντιτάσσονται τὰ ἐμπορικὰ συμφέροντα εἰς τὰ ὑγειονομικά· τὰ δύο ταῦτα εἶναι ὁλοκληρῶς ἀλληλέγγυα. Ἐάν οἱ ὁπαδοὶ τῆς ὑγιεινῆς (hygienistes = ὑγειονόμοι) καταστήσωσι παραδεκτὰς ἀπαγορεύσεις λίαν περιοριστικάς, ἐπιφέρουσι τοιαύτην ἐν ταῖς ἐμπορικῇς συναλλαγαῖς σύγχυσιν ὥστε δημιουργοῦσι τὴν ἀθλιότητα. Ὅθεν, καὶ ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως, ἐπιτρέποντες τὸν σχηματισμὸν ἐστῶν ἀθλιότητος, προπαρασκευάζουσι θύματα τῆς ἐπιδημίας. Τὰ ὑπερβολικὰ ταῦτα μέτρα ἀγοῖσιν εἰς ἀντίθετον τοῦ προβληθέντος σκοπῶν. Ἐάν δὲ τοῦναντίον, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ βλάβη εἰς τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα, ληθῶσιν ἀνεπαρκῆ προφυλακτικά μέτρα, ἀνοίγονται αἱ θύραι καὶ εἰς τὴν χολέραν καὶ εἰς τὴν ἀχώριστον αὐτῆς συνοδόν, τὴν ἀθλιότητα.

Συνεπῶς πρὸς ταῦτα ἐξητήθη ὑπὸ τῶν γάλλων πληρεξουσίων ἡνα τὸ ὅριον τῶν ἀπαγορευτικῶν μέτρων, ἅτινα δικαιούνται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου, εἶναι ὑποχρεωτικόν. Ἀλλ' ἐν ταυτῇ ἐπίσει ὑποχρεωτικά νὰ εἶναι καὶ τὰ διεθνῇ προφυλακτικά μέτρα.

Ἢ γνώμη αὕτη τῶν γάλλων ἀντιπροσώπων προέκρουσεν εἰς τὰς ὁδηγίας, ὡς εἶχον οἱ ἀντιπρόσω-

ποι τῶν διαφόρων δυνάμεων, κατὰ δὲ τὴν συνεδρίαν τῆς 8)20 μαρτίου, μετὰ συζητήσιν γενομένην μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἀγγλίας, ἀφ' ἑνός, τῶν γάλλων δὲ ἀντιπροσώπων, ἀφ' ἑτέρου, τὸ Συνέδριον παρεδέξατο διὰ ψήφων 14, μειονοψηφούντων τῶν γάλλων ἀντιπροσώπων καὶ ὑποστηρικθέντων μόνον ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλλάδος, Γ'ωσσίας καὶ Τουρκίας, οὕτως ἐψηφίσαν ὑπὲρ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀπολυμάνσεως, τὸ προαιρετικὸν τῆς ἀπολυμάνσεως τῶν μεμολυσμένων ἐνδυμάτων τῶν ταξιδιωτῶν.

Μετὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην οἱ γάλλοι πληρεξούσιοι κατέστησαν γνωστὸν ὅτι διὰ ταύτης ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν ἐληξε, διότι ἠδυνάτουσαν νὰ προτείνωσι τῇ κυβερνήσει αὐτῶν τὴν ὑπογραφήν συμφύσεως, ἥτις, κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν, οὕδεμίαν παρεῖχε τῇ δημοσίᾳ ὑγείᾳ ἀσφάλειαν, ἐπὶ τῇ βῶσει δὲ ἀνεπιδήμου ἀνταλλαγῆς ἰδεῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦτου, παρουσίας κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 10)22 μαρτίου τὴν ἐπομένην πρότασιν, σχεδὸν ταυτιζομένην πρὸς τὴν πρὸ δύο ἡμερῶν ἀπορριφθεῖσαν:

«Ἡ ἀπολύμανσις ἐστὶν ὑποχρεωτικὴ προκειμένην περὶ ἀκαθάρτων πανικῶν, μεταχειριζομένων ἐνδυμάτων (hardes) καὶ ἀντικειμένων μεμολυσμένων προερχομένων ἐκ περιφέρειας κυριζομένης μεμολυσμένης, ἥτις καὶ ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τὴν πλὴν τῆς Ἀγγλίας, ὑποβαλούσης ἐπιφυλάξεις τινάς.

Ὅτω μετὰ μακρὰς συζητήσεως ἐπὶ διαφόρων σημείων, ἐγένετο δεκτὴ καὶ ὑπεγράφη τὴν 3)15 ἀπριλίου ἡ σύμφασις, ἥτις συντόμως ἔχει ὅδε:

Ἡ κυβερνήσις τῆς μεμολυσμένης χώρας θὰ καταστήσῃ γνωστὴν, ὅσα τῇ ἐμφανίσῃ αὐτῆς, εἰς τὰς λοιπὰς κυβερνήσεις τὴν ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῆς ὑπαρξίν χοληρικής ἐστίας, ἐκάστη δὲ τῶν κυβερνήσεων θὰ εἰδοποιηθῇ ἀμέσως περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν ἐπιδημιῶν ταύτων, μόνον ἐάν ὀργάνωσεν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς χώρα τὴν ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ὑποχρεωτικὴν δόλωσιν τῶν χοληρικῶν ἐπισκώψεων (cas).

Αἱ οὕτως εἰδοποιούμεναι κυβερνήσεις ὀφείλουσι νὰ δημοσιεύσωσιν ἀνευ ἀναβολῆς τὰ μέτρα, ἅτινα θὰ λάβωσιν ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς μεμολυσμένης περιφέρειας προελεύσεις, τὰ δὲ μέτρα ταῦτα δὲν θὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐφ' ἀπάσης τῆς χώρας εἰς ἣν εὐρίσκεται ἡ περιφέρεια αὕτη, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῆς μεμολυσμένης περιφέρειας.

Ἐἴτα ἀναφέρονται ἐν αὐτῇ λεπτομερέστερον καὶ ὀρίζονται τὰ εἰς ἀπολύμανσιν ὑποβληθέντα ἀντικείμενα, ἀναγράφεται ἡ κατὰργησις τῶν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καθάρσεων, ὀρίζεται δὲ ὅτι μόνον οἱ χοληριῶντες καὶ οἱ προσβεβλημένοι ὑπὸ χοληρικῶν συμπτωμάτων δύνανται νὰ ἀπομονωθῶσι καὶ νὰ κρατηθῶσιν ἐν τοῖς συνορίσις.

Ἐἴτα διαγράφονται ἐν αὐτῇ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀπολύμανσιν τῶν μεμολυσμένων πλοίων, ἵτοι τὴν ἐν οἷς εὐρίσκονται χοληριῶντες ἢ καὶ εὐρίσκοντο ἀπὸ 7 ἡμερῶν, διαγράφεται δὲ ὅτι οἱ μὲν ἀσθενεῖς δέον ν' ἀποβιβάζωνται καὶ ν' ἀπομονώνωνται, τὰ λοιπὰ πρόσωπα ν' ἀποβιβάζωνται, εἰ δυνατόν, καὶ νὰ ὑποβάλλωνται εἰς ἐξέτασιν, ἥτις δέον νὰ μὴ ὑπερβαίῃ τὰς 5 ἡμέρας, καὶ ἥτις δυνατόν νὰ ἐλαττωθῇ συνδυαζόμενα πρὸς τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ καὶ τὰς γενι-

καὶ ὑγεινὰς συνθήκας τοῦ πλοίου, τὰ δὲ ὑπαρὰ πανὶ καὶ τὸ πλοῖον ἢ τὸ μέρος τοῦ πλοίου ν' ἀπολυμάνωνται. Εἰς ταῦτα δὲ προστίθενται ἐν τῇ συντάξει τινὰ ἀναφορὰ ἐπὶ τῶν συνόρων ζώων, εἰς τὰ ἀποπλοία δι' ὧν διενεργεῖται ἡ ἀκτοπλοία, σημειοῦται δὲ οὐκ ἀνεπὶ ἀντιπροσώπων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν καὶ θυμίζουσι τὰ μέτρα, ἅτινα θὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἀναφορικῶς πρὸς τὰ πλοία τὰ προσερχόμενα ἐκ τινος μεμολυσμένου σημείου καὶ ἀναπλόντα τὸν Δουναβίον, εὐρίσκειται προσκεκολλημένα εἰς τὴν πρώτην.

Τὴν σύμβασιν ταύτην ὑπέγραψαν ἀμέσως οἱ πληρεξούσιοι τῆς Γερμανίας, Αὐстроουγγαρίας, Βελγίου, Γαλλίας, Ἰταλίας, Λουξεμβούργου, Μαυροβουνίου, Κάτω Χωρῶν, Ρωσίας καὶ Ἑλβετίας, δὲν ὑπέγραψαν δὲ οἱ μὲν ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλίας, καίπερ προσχωρήσαντες εἰς αὐτήν, ὡς μὴ λαβόντες εἰσέτι τὴν πλήρη συγκατάθεσιν τῆς κυβερνήσεως αὐτῶν, οἱ δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, καίπερ παραβεβήμενοι ταύτην ἐπ' ἀναφορᾷ (ad referendum), δηλώσαντες ὅτι θὰ συστήσωσι ταῖς κυβερνήσεσιν αὐτῶν τὴν παραδοχὴν τῆς συμβάσεως, ἐπὶ δὲ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἰσπανίας, δηλώσαντες ὅτι θὰ λάβωσι μὲν τὰ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς μέτρα, ἀδυνατοῦσι δὲ τὸ γε νῦν νὰ ἐφαρμοσῶσι καὶ τὰ ἐν τοῖς λιμέσιν, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Σερβίας, δηλώσαντες ὅτι ἕνεκα τῆς γεωγραφικῆς αὐτῶν θέσεως ἐξαρτῶνται ὑγειονομικῶς ἀπὸ τῆς Τουρκίας, εἶνε δὲ ἐτοιμοὶ νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὴν σύμβασιν ὅμα τῇ εἰς ταύτην προσχωρήσει τῆς Τουρκίας, τελευταῖον δὲ δὲν ὑπέγραψαν τὴν σύμβασιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλλάδος, τῆς Πορτογαλίας καὶ τῆς Τουρκίας δηλώσαντες ὅτι ἐμμένουσιν εἰς τὰ ἀρχαῖα τῶν καθήκοντων σύστημα.

Τοιαύτη ἐν περιλήψει ἡ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Brouardel, σχετικῶς πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ ὑγειονομικὸν Συνέδριον.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Συνεχίζοντες τὴν πρὶς μηνὸς δημοσιευθέντα μετεωρολογικὴν πύνακα τῶν ἄκρων θερμοκρασιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς βορειοδυτικῆς Ἀφρικῆς, δημοσιεύομεν σήμερον πύνακα τῶν ἄκρων θερμοκρασιῶν τοῦ λήξαντος μηνὸς Ἀπριλίου.

Ἄκραι θερμοκρασίαι.

Ἡμερ.	Ταπεινотάτη.	Υψηλότεν.
Ἀπρ. 1	—120, ἐν Haparanda, ἐν Ἀρχαγγέλοι καὶ ἐν Μόσχᾳ —70, ἐν Pic du Midi.	31, ἐν Biskra 240, ἐν Croisette καὶ ἐν Cap Béarn 230, ἐν Charle ville.
2	—80, ἐν Ἀρχαγγέλοι —70, ἐν Charkow —50, ἐν Pic du Midi.	320, ἐν Biskra 230, ἐν Colfer 230, ἐν Limoges.
3	—90, ἐν Pic du Midi —70, ἐν Ἀρχαγγέλοι —50, ἐν Bodo (Νορβηγία).	330, ἐν Biskra 261, ἐν Biarritz 250, ἐν Ile d'Aix.
4	—70, ἐν Haparanda. —60, ἐν Ἀρχαγγέλοι —60, ἐν Pic du Midi.	261, ἐν la Calle 240, ἐν Cap Béarn, ἐν Limoges καὶ ἐν Biskra.
5	—170, ἐν Ἀρχαγγέλοι —90, ἐν Haparanda —50, ἐν Pic du Midi.	260, ἐν Charleville 250, ἐν Ile d'Aix, Cap Béarn καὶ ἐν Biskra.
6	—110, ἐν Haparanda —80, ἐν Pic du Midi —60, ἐν Πετρούπολει.	250, ἐν Cap Béarn 240, ἐν Charleville 231, ἐν Περπηάν.
7	—90, ἐν Ἀρχαγγέλοι —80, ἐν Haparanda —70, ἐν Pic du Midi.	270, ἐν Biskra 260, ἐν Cap Béarn 250, ἐν Brest, καὶ ἐν Lorient (βορειοδυτικῇ Γαλλίᾳ).
8	—40, ἐν Μόσχᾳ καὶ ἐν Pic du Midi —30, ἐν Hermannstadt.	300, ἐν Biskra 290, ἐν Ile d'Aix 250, ἐν Lorient.
9	—40, ἐν Pic du Midi —30, ἐν Πετρούπολει καὶ ἐν Στοκχόλμῃ.	310, ἐν Biskra 300, ἐν Ile d'Aix 260, ἐν Cap Béarn.
10	—90, ἐν Ἀρχαγγέλοι —50, ἐν Pic du Midi —30, ἐν Hermannstadt.	200, ἐν Biskra 250, ἐν Limoges 240, ἐν Laghouat.
11	—60, ἐν Pic du Midi —30, ἐν Ἀρχαγγέλοι.	240, ἐν Ile d'Aix 230, ἐν Cap Béarn καὶ ἐν Lo Mans.
12	—110, ἐν Ἀρχαγγέλοι —70, ἐν Pic du Midi καὶ ἐν Haparanda.	270, ἐν Cap Béarn 250, ἐν Περπηάν 240, ἐν Ile d'Aix.
13	—110, ἐν Haparanda —80, ἐν Pic du Midi καὶ ἐν Ἀρχαγγέλοι.	280, ἐν Cap Béarn 250, ἐν Biskra καὶ ἐν Σαζέ 240, ἐν Ἀλγερῇ.
14	—150, ἐν Haparanda —110, ἐν Pic du Midi —70, ἐν Πετρούπολει.	280, ἐν Cap Béarn 260, ἐν Biskra 240, ἐν Τόνδα 230, ἐν Παλέρμο.
15	—130, ἐν Haparanda —90, ἐν Πετρούπολει —60, ἐν Pic du Midi.	320, ἐν Biskra 250, ἐν Bordeaux, ἐν Biarritz καὶ ἐν Cap Béarn.
16	—110, ἐν Haparanda —130, ἐν Ἀρχαγγέλοι —50, ἐν Pic du Midi.	330, ἐν Biskra 260, ἐν Cap Béarn 250, ἐν Clermont καὶ ἐν Porto.

1) Ηὐλὸς τῆς Β. Α. Γαλλίας ἐν τῇ γῆρῃ Sarthe.

Ἄκραι θερμοκρασίαι.

Ἡμερ.	Ταπεινотάτη.	Υψηλότεν.
Ἀπρ. 17	—120, ἐν Haparanda —50, ἐν Ἀρχαγγέλοι —40, ἐν Pic du Midi.	270, ἐν Cap Béarn καὶ ἐν Περπηάν 260, ἐν Μασσαλίᾳ 250, ἐν Bordeaux 320, ἐν Biskra 300, ἐν Biarritz 270, ἐν Ile d'Aix.
18	—110, ἐν Ἀρχαγγέλοι —90, ἐν Haparanda —10, ἐν Pic du Midi.	290, ἐν Cap Béarn 280, ἐν la Pléne 270, ἐν Biarritz καὶ ἐν Lo Mans.
19	—150, ἐν Haparanda —100, ἐν Ἀρχαγγέλοι —20, ἐν Pic du Midi.	320, ἐν Ile d'Aix 310, ἐν Biarritz 290, ἐν Ἀλγερῇ 280, ἐν Bordeaux 350, ἐν Cap Béarn 310, ἐν Ile d'Aix 300, ἐν Ἀλγερῇ 230, ἐν Nemours.
20	—140, ἐν Haparanda —90, ἐν Ἀρχαγγέλοι —30, ἐν Pic du Midi.	350, ἐν Biskra 300, ἐν Limoges καὶ ἐν Τόνδα 290, ἐν Clermont.
21	—170, ἐν Haparanda —110, ἐν Ἀρχαγγέλοι —10, ἐν Pic du Midi.	330, ἐν Biskra 310, ἐν Τόνδα 300, ἐν Cap Béarn καὶ ἐν Laghouat.
22	—190, ἐν Haparanda —90, ἐν Ἀρχαγγέλοι —20, ἐν Pic du Midi.	310, ἐν Biskra καὶ ἐν Laghouat 290, ἐν Biarritz καὶ ἐν Cap Béarn.
23	—90, ἐν Ἀρχαγγέλοι —50, ἐν Πετρούπολει —40, ἐν Pic du Midi.	320, ἐν Biskra καὶ ἐν Laghouat 290, ἐν Limoges καὶ ἐν Aumale.
24	—70, ἐν Πετρούπολει —50, ἐν Ἀρχαγγέλοι —20, ἐν Pic du Midi.	360, ἐν la Calle 350, ἐν Biskra 330, ἐν Laghouat 310, ἐν Charleville.
25	—90, ἐν Haparanda —50, ἐν Ἀρχαγγέλοι —10, ἐν Pic du Midi.	350, ἐν Biskra 310, ἐν Laghouat 300, ἐν la Calle 290, ἐν Besançon.
26	—60, ἐν Haparanda —40, ἐν Πετρούπολει —10, ἐν Pic du Midi.	300, ἐν Παλέρμο 270, ἐν Laghouat 290, ἐν Μασσαλίᾳ καὶ ἐν Cap Béarn.
27	—110, ἐν Haparanda —30, ἐν Πετρούπολει.	350, ἐν Biskra 280, ἐν Σαζέ 240, ἐν Cap Béarn.
28	—80, ἐν Haparanda —40, ἐν Pic du Midi —30, ἐν Στοκχόλμῃ.	350, ἐν Biskra 290, ἐν Σαζέ 280, ἐν Cap Béarn καὶ ἐν Τόνδα.
29	—80, ἐν Haparanda —50, ἐν Pic du Midi —40, ἐν Hernosand.	
30	—80, ἐν Haparanda —60, ἐν Haparanda —40, ἐν Στοκχόλμῃ.	

Ἐν συνόψει, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ 1893 ἦτο ἐν τῇ δυτικῇ Ἑλλάδι πολλῶ ἀνωτέρα τῆς συνήθους (normale), ἐνῷ ἀντιστρόφως ἦτο αὕτη κατωτέρα τῆς μέσης ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐν γένει Ἑλλάδι, εἰς χώρας τινὰς τῆς ὀπίας διακεῖται εἰσέτι ὁ ἐκτάκτως μακρὸς τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος χειμὼν. Καὶ ἡ ταπεινотάτη μὲν θερμοκρασία τῆς τε Ἑλλάδος καὶ τῆς βορειοδυτικῆς Ἀφρικῆς ἐσημειώθη ἐν Haparanda τὴν 22, ἐξισωθεῖσα πρὸς —190, ἡ ὑψίστη δὲ ἐν ταῖς αὐταῖς χώραις ἐσημειώθη τὴν 26 ἐν la Calle, ἀνεληλυῖσα εἰς 360. Αἱ δὲ πέραν τοῦ συνήθους θερμὴ τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος χεῖρας, ἰδίᾳ δὲ ἡ Ἑλλάς, ὑφίστανται τὰς συνετελεσθῆσαι ἐκτάκτου ξηρασίας.

Κατὰ δὲ τὴν ὁπὶ τοῦ κ. Mascart παρουσιασθεῖσαν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν ἐκθεσιν τοῦ κ. E. Renou, ἐκθέσιν ἀναφερομένην μὲν εἰς τὴν μετεωρολογικὴν κατὰστασιν τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου 1893, συνταχθεῖσαν δὲ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Renou γενομένων παρατηρήσεων ἐν τῇ μετεωροσκοπείᾳ τοῦ parc de Saint-Maur, ἐξάγεται ὅτι ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1757 μόνον ὁ Ἀπρίλιος τοῦ 1865 παρουσιάζει μέσην θερμοκρασίαν ἀνωτέραν τῆς τοῦ λήξαντος διότι αὕτη ἀνέβη τότε εἰς 15⁰,1 ἐν τῷ Ἀστεροσκοπείῳ τῶν Παρισίων, ὅπου ἀντιστοιχεῖ περίπου πρὸς 14⁰,6 ἐν τῇ εἰρημῇ, ἀπέναντι 13⁰,8, μέσης θερμοκρασίας τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1893. Ἐνεκα δὲ τῶν ψυχρῶν νυκτῶν τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1893 καὶ τῶν παγετωδῶν ἡμερῶν τῶν ἀπὸ τῆς 12 μέχρι τῆς 15 (τὸ θερμόμετρον σημειοῦται ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ κ. Renou κατελθόν τὴν 15 μέχρι —10,1 x) παρεκωλύθη ἡ ἀνάλογος πρὸς τὴν τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1865 ἀνύψωσις τῆς θερμοκρασίας τῶν ποταμῶν. Οὕτως, ἐνῷ τὴν 26 Ἀπριλίου 1865 ἡ θερμοκρασία τοῦ Σηκουάνα ἀνέβη εἰς 20⁰,5, τὴν αὐτὴν μετὰ τὴν 1893 ὁ Σηκουάνας, ὀλίγον τοῦ Σηκουάνα διαφέρει, εἴχε θερμοκρασίαν μὴ ὑπερβῆσαν τοὺς 17⁰,8.

Ἐπὶ τὸν δὲ ἀξιοσημειωτὸν ἐξάγεται ἐκ τῆς συγκρίσεως τῆς μέσης θερμοκρασίας τῶν ταπεινотάτων πρὸς τὴν μέσην θερμοκρασίαν τῶν ὑψίστων τοῦ λήξαντος Ἀπριλίου διότι ἡ μεταβὴς τῆς πρώτης (—507) καὶ τῆς δευτέρας (—220,1) διαφορά ἀνέρχεται εἰς τὸ σημαντικὸν ποσὸν τῶν 160,1.

Ἐπίσης ὁ Ἀπρίλιος τοῦ 1893 διεκρίθη διὰ τὸ ἐκτάκτως αἰθρῖον αὐτοῦ, θεωρεῖται δὲ ὡς ὁ μᾶλλον αἰθρῖος τῶν μέχρι τοῦδε σημειωθέντων, διότι ἡ μέση νεφελότης αὐτοῦ ἀνέβη εἰς 13⁰/₁₀, ὑπερβῆσα αὐτῇ τὴν αἰθρῖον τῶν ἐτῶν 1844 καὶ 1870, θεωρουμένων τῶν ὡς τῶν μᾶλλον αἰθρῶν, καὶ ὡς ἡ μέση νεφελότης ἀνέβη εἰς 28⁰/₁₀, ἐνῷ μέχρι τοῦδε θεωροῦντο ὡς οἱ μᾶλλον αἰθρῖοι τῶν μηνῶν τοῦ ἐνεκτουοῦ οἱ μήνες αὐγούστου, Σεπτεμβρίου καὶ ὀκτωβρίου, ὅπου δὲ τοῦ Μαρακίδι βεβαιεῖται ὅτι ὁ ὀκτώβριος τοῦ 1752 ἦτο σχεδὸν ἀνέμελος καὶ ἀπολύτως ἄνευ βροχῆς.

Ἡ ὑψίστη θερμοκρασία τοῦ μηνὸς (280 κατὰ τὸν λήξαντα Ἀπρίλιον) λαίπεται τῆς τῶν ἐτῶν 1840 καὶ 1841, διότι ἐν τῇ Ἀστεροσκοπείᾳ τῶν Παρισίων ἐσημειώθησαν βήματα θερμοκρασίας τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τῶν ἐτῶν τούτων 290,6 καὶ 280,7, αἵτινες ὅμως δέον ν' ἀναχθῶσι μετὰ τὴν κατὰ —0,50 θερμομετρικὴν διόρθωσιν εἰς 290,1 καὶ 280,2.

Αἱ δὲ ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν φυτῶν παρατηρήσεις εἶνε οὕχ' ἥττον ἀξιόλογοι· οὕτως τῇ 1865, μετὰ ψυχρότατον μάρτιον, ὁ

1) Συνεδρία τῆς 8 Μαΐου 1893.

1) Ὁ ἀριθμὸς οὗτος σημαίνει ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ἦσαν κεκαλυμμένα ὑπὲρ νεφῶν τὰ x 0,13 τῆς ἐπιφανείας τοῦ οὐρανοῦ.

παντα τὰ ὑπερφυῆς δένδρα ἤνθησαν τὴν 26/7 ἀπριλίου, τὰ δὲ λείρα (Hlas — ποσχαλέαι) τὴν 7/19. Τῇ 1893, αἱ μὲν ἀρμενικαὶ μελέαι (βερικοκαίαι) ἤνθησαν ἤδη ἀπὸ τῆς 2/14 μαρτίου, αἱ κερασαὶ ἀπὸ τῆς 12/24 μαρτίου, τὰ λείρα ἀπὸ τῆς 24/5 ἀπριλίου, ἤτοι 20 ἡμέρας πρὸ τοῦ συνήθους, αἱ δὲ ἀκακίαι ἀπὸ τῆς 15/27, ἤτοι ἓνα μῆνα πρὸ τοῦ συνήθους.

Ὅπως δὲ πληρέστερον κατανοήσῃς τ' ἀποτελέσματα τοῦ ἐκτάκτως μακροῦ ἡμῶν χειμῶνος ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν φυτῶν, σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὰς ἡμερομηνίας τῆς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει καὶ τοῖς προκαταλείσας τῶν ὑπερφυῶν ἰδίᾳ δένδρων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο! ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς τῶν προηγουμένων ἐτών.

Συνήθης ἐποχὴ ἀνθίσεως.	Ἀνθίσις τοῦ 1893.	Καθυστερήσις.
Ἀμυγδαλεῶν.	Φεβρουάριος.	Τέλος μαρτίου
Κερασεῶν, διμυ- σκηνεῶν, βυσσι- νεῶν, ἀρμενικῶν μηλεῶν κτλ.	8—15 2 μαρτίου.	Ἀπὸ τῆς 10 ἀπριλίου καὶ ἔξω.
Ροδακνεῶν.	15 μαρτίου.	Περὶ τὰς 15 ἀπριλίου.
Κυδωνεῶν, μηλεῶν καὶ ἀπιδῶν.	10 ἀπριλίου.	Περὶ τὰς 10 μαΐου.

Εἰς ταῦτα προστίθενται ἐνὶ συνήθειᾳ ἡ ἀνθίσις τῶν ποσχαλέων (Hlas) ἀρχεται μετὰ τοῦ ἀπριλίου καὶ περατοῦται περὶ τὴν 10—15 τοῦ αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἤρξατο μόλις τὴν 20 ἀπριλίου, εἰ δὲ ἐνὶ συνήθειᾳ ἡ ἀνθίσις τῆς ρόδου ἀρχεται ἀπὸ τῆς 15—20 ἀπριλίου, μόλις σήμερον (28 μαΐου) κλείνεται ἐν τοῖς κήποις τῆς πόλεως τὰ πρῶτα ἐν ἀντικτῷ ἀέρι ρόδου, τὰ δὲ τῶν Πριγκιπονήσιων, συνήθως προηγουμένων κατὰ 10 ἡμέρας ἔνεκα τοῦ θερμότερου ἐκείνων κλίματος, ἤρξαν ἤδη κοπτόμενα ἀπὸ τῆς παρ' ἡμῶν Κυριακῆς, ἐνῶ τὰ ἐκ τῶν κήπων τοῦ Παστέρου μόλις ὅτι δύνανται νὰ κοπῶσι μετὰ 10 ἡμέρας.

Ἀλλὰ πληρεστάτην ἰδέαν τῆς μεταξύ δυτικῆς Εὐρώπης (Γαλλίας) καὶ μεσημβρινοανατολικῆς (Κωνσταντινουπόλεως) ἀντιθέσεως λαμβάνει τις ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ μὲν κ. Renon, ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐκδόσει τοῦ, γράφει ἐκ τοῦ παραδείσου (para) τοῦ Saint — Maurice ἐν τῇ κήπῳ μου κερσίσια σκεδὸν ἄρμενα κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ μηνὸς (ἀπριλίου), παρ' ἡμῶν δὲ αἱ κερσίσαι μόλις κατὰ τὰ μέσα τοῦ μαΐου ἀπέθανον τὸ ἄνθος ἐν ἤρξῃ σχηματίζομενος ὁ καρπὸς (ἔδεσαν).

Ἐν γένει ἡ ἀνθίσις παρ' ἡμῶν ἐγένετο ἓνα περίπου μῆνα βραδύτερον τοῦ συνήθους, ἡ δὲ ὁρίμανσις τῶν καρπῶν ἀπεβραδυνήθη.

1) Τὰς πληροφορίας ταύτας εἰλαβόμεν παρὰ τοῦ καλοῦ ἡμῶν φίλου καὶ ἀξιολόγου πρὸς ἡμῶν ἐνθεσίμου, κτλ., κ. Β. Σαπών-τζακη, εἰς δι' ἐκφράζομεν διὰ τοῦτο τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν.
2) Αἱ μεθολογίαι εἰνε κατὰ τὸ γρηγορινὸν ἡμερολόγιον.

σεται περίπου κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα, προβλέπεται δὲ ἀφ' ἑσθίας καρπῶν καὶ ἰδίᾳ γαμακεράσιων, κατεστράφησαν ὅμως ὑπὸ τῶν τελευταίων βαρύνοντων βροχῶν ὁλοσχερῶς αἱ συγκομιχαὶ τῶν λαχανικῶν καὶ τῶν κοπῶν ὁσπρίων.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΑΣΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. — Η VALKYRIE, ἡρωικὸν δράμα τριπρακτοῦ τοῦ Γερμανοῦ Wagner κατὰ ἀντάφασιν τοῦ V. Wille. — Τὸ ἔζητο πρὸς ἐκείνην τὴν μελοδράματις. — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Τῇ παρασκευῇ, 30/12 μαΐου, ἐξετελέσθη τὸ πρῶτον ἐν Παρισίοις ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Μεγάλου-Μελοδράματος τὸ ἔργον τοῦ Γερμανοῦ Βάγνερ, ὅπερ ἐπιγράφεται ἡ Valkyrie (Die Walküre), ἀποτελεῖ δὲ τὸ δευτέρον δράμα τῆς μεγάλης τετραλογίας τοῦ μελοποιῦ καὶ ἐκποιοῦ, τοῦ Δακτυλίου τοῦ Nibelung, συνιστάμενον δὲ ἐκ τοῦ Χρυσοῦ τοῦ ρήνου (Das Rheingold), τῆς Valkyrie, τοῦ Siegfried καὶ τοῦ Λυκόφωτος τῶν θεῶν (Götterdämmerung). Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου τούτου ἐστὶ τὸ σπουδαιότατον θεατρικὸν γεγονός ἐν Παρισίοις, ἐφ' ᾧ καὶ ἐνομιζομεν, καίπερ τῶν στυλῶν τούτων τῇ ἀνευ μέλους δράματι τεταγμένων, ἵνα βραχέα τινὰ περὶ αὐτοῦ εἴπωμεν. Ἀποδίδεται δὲ μεγάλη σημασία εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Valkyrie, διότι ἐκ τῆς ὑποδοχῆς, ἥς αὐτὴ ἐτυχε φανεροῦται ὅτι ὁ γερμανὸς μελοποιὸς, ὁ τῇ 1/13 μαρτίου τοῦ 1861 συρρεθείς, ἐγκαθιδρύεται ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτευούσῃ, ὅτι οὐκ εἰς μακρόν χρόνον, ἵδη μετὰ τὸν Lohengrin, οὐ ἡ ἐκτέλεσις κατὰ τὸ παρὰ τὸν ἔτος ἐν τῇ αὐτῇ θεάτρῳ προσηκόντως μὲν ἐπιπρόσθια, ἐπέτυχεν ὅμως, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Valkyrie, ἐκτελεσθῆναι ἐπίσης καὶ τὸ τότε σιμυχθὲν ἔργον τοῦ ἐκ Λευσίας ποιητοῦ ὁ Tannhauser. Τοῦτο δὲ φαίνεται ἐπιθυμοῦσα καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Βάγνερ, ἑφ' ᾧ καὶ ἀρνεῖται νὰ παραδῇ τὴν ἀδελφὴν πρὸς διδασκαλίαν ἐτέρων ἔργων αὐτοῦ ἐν τῇ Μεγάλῃ Μελοδράματι πρὸ τῆς διδασκαλίας τοῦ Tannhauser.

Ἡ Valkyrie, ὡς καὶ πᾶσα ἡ τετραλογία, εἰς ἃν ἀνήκει αὕτη, ἐλήφθη ἐκ τῆς γερμανικῆς ἱστορίας τοῦ μέσου αἰῶνος, τῆς μεγάλης ἐποποιίας τῶν Nibelungen, ἐν ᾗ θεοὶ ὡς παρ' Ὀμήρῳ παρίστανται ταπτόμενοι κατὰ ἡ ὑπὲρ ἀνθρώπων καὶ ἡς ἡρώες τινες παρὰ τὴν ἀνθρώπου πρὸς τοιοῦτους τῆς ἱστορίας ἡ πρὸς ἄλλα μυθολογικὰ πρόσωπα, ὡς ἡ Valkyrie αὕτη πρὸς τὴν Ἀταλάντην, ἢν ἐνέκρινεν Ἰλπομένους. Ἐκ τῆς ἐποποιίας δὲ ταύτης ὁ Βάγνερ, ὡς περ ἐκ τοῦ Ὀμήρου οἱ δραματικοὶ τῆς ἀρχαιότητος, συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ὅτι οἱ μῦθοι μᾶλλον προδίδονται τῇ δράματι, ἐποίησε τὴν τετραλογίαν τοῦ Δακτυλίου τοῦ Nibelungen, ἥς τὸ πρῶτον μέρος, ὁ Χρυσὸς τοῦ ρήνου, ἐστὶν ὁ πρόλογος. Ἀλλ' ὁ Βάγνερ οὐ μόνον ὑπὸ τὴν ἐποπὴν τοῦ δράματος ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπὴν τοῦ μέλους τείνει πρὸς τὴν ἀρχαιότητα, ἐφ' ᾧ καὶ ἡ ἐξῆς ἐγένετο παρατήρησις ὑπὸ γνωστοῦ συγγραφέως: «Ἀπὸ τοῦ

12' αἰῶνος πᾶσαι αἱ μεταρρυθμίσεις ἐν τῇ μελοδράματι τείνουσιν ὅπως πλησιάζωσι τὸ ἰδανικὸν τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Ὁ Gluck καὶ ὁ Βάγνερ εἰσιν ὑπὸ τὴν ἐποπὴν ταύτην ὁπαδοὶ τῶν ἀρχαίων. Ὁ τελευταῖος δὲν δυνάσκει ἐν αὐτῇ τὸν ποιητὴν τοῦ δράματος καὶ τὸν μελοποιόν; Ἀνευρίδιομεν ἐν τούτῳ τὴν ἐξῆς ἀρχὴν πανταχοῦ ἐφαρμοζομένην: ἡ τέχνη τοῦ ἀπομομακρυνμένου παρελθόντος ἐστὶ τὸ πρόγραμμα τῆς τέχνης τοῦ μέλλοντος. Ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς παίζει διὰ τῶν λέξεων τῆς τέχνης τοῦ μέλλοντος, διότι, ὡς γνωστὸν, ἡ τέχνη τοῦ Βάγνερ, ἡ μουσικὴ αὐτοῦ καὶ τῶν ὁπαδῶν καὶ θαυμαστῶν αὐτοῦ, καλεῖται τέχνη τοῦ μέλλοντος (art de l'avenir), καὶ ἡ μουσικὴ εἶνε γυνὴ» ὁ βεβήλουντα ὑπακοῇ τῇ ἐπεί. «Ἡ μουσικὴ εἶνε γυνή, λέγει αὐτὸς ὁ Βάγνερ, εἶνε ἔρω, τὸ μόνον δ' ἔργον αὐτῆς εἶνε τὸ ἀγαπᾶν καὶ ἐγκαταλείπεσθαι ἀνεπιθυμῶντως ἐκείνην ὃν αὐτὴ ἐξελέξατο».

Ὁ διευθυντὴς τοῦ Μεγάλου Μελοδράματος συνεβλήθη τῷ διαπρεπῇ γερμανῷ δεικνῶν Van Dyck χάριν τῆς Valkyrie, ἀλλ' ἡ κριτικὴ οὐκ εὐμενὴς ἐξεβρόδθη περὶ αὐτοῦ. Ἰδοὺ τί ὁ κριτικὸς τοῦ «Χρόνου» τῶν Παρισίων εἶπε: «Περὶ δὲ τοῦ Van Dyck, δὲν γινώσκω πῶς ψάλλει γερμανιστὶ, γαλλιστὶ δὲν προφέρει τὰς λέξεις καὶ στερεῖται ὕψους, ὡς πάντοτε. Τὸ Μελοδράμα ἔχει κρείττονας αὐτοῦ αὐτοδύς».

Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ μελοδράματος σημειούμεθα ὅτι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Salomond εἰσαπανήθησαν χάριν τῶν διανοητικῶν, τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἄλλων φρ. 275,000. Χάριν τῆς Africaine εἰσαπανήθησαν 300,000 φράγκων, διὰ τὸ πλοῖον μόνον εἰσαπανήθησαν 95,000 φράγκων.

ΧΡΟΝΙΚΑ — Ἡ ἐπιτροπὴ, ἥτις ὁρίσθη πρὸς μεταρρυθμίσειν τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐν Παρισίοις Ὑδαίου (Conservatoire) τῆς μουσικῆς καὶ ἀπαγγελίας, συνέταξε τὴν νέον κανονισμόν. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔρπον «τὸ Ἑθνικὸν Ὑδαῖον τῆς μουσικῆς καὶ ἀπαγγελίας» ἔρπον πρὸς διδασκαλίαν τῆς φωνητικῆς καὶ οργανικῆς μουσικῆς καὶ τῆς δραματικῆς καὶ λυρικῆς ἀπαγγελίας. Διὰ τοῦ δευτέρου ἔρπου ὁρίζονται τὰ τμήματα τῆς διδασκαλίας ἐξ ὧν τὰ τῆς ἀπαγγελίας ἐνέχουσι τὰς: ἀνάγνωσιν ὕψους, λόγον (diction) καὶ δραματικὴν ἀπαγγελίαν (dramatic declamation), δραματικὴν ἱστορίαν καὶ φιλοσοφίαν. Ὡς ἐπιβλέπῃ δὲ ἀνώτερον συμβούλιον, ὃ τὰ μέλη θὰ διορίζονται ὑπουργικῇ διατάγματι καὶ ὅπερ θὰ προσδίδεται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ὁραίων τεχνῶν ἢ τοῦ διευθυντοῦ τῶν ὁραίων τεχνῶν. Τὸ συμβούλιον τοῦτο διατίθεται εἰς δύο τμήματα, τὸ τῶν μουσικῶν σπουδῶν καὶ τὸ τῶν δραματικῶν. Τὸ τελευταῖον δὲ τμήμα ἀποτελεσθήσεται ὑπὸ ἑξ ὑπογράφων, κριτικῶν ἢ δραματικῶν καλλιτεχνῶν (artistes) ἐκλεγμένων ἐξ τοῦ Ὑδαίου καὶ δύο καθηγητῶν ἐκλεγμένων ὑπὸ τῶν συνα ἑλθόντων αὐτῶν.

Ἡ νέα θερμὴ περίοδος τοῦ θεάτρου τοῦ Λονδίνου ἤρξατο ἤδη. Κατήρξατο δ' αὐτῆς τὸ ἰταλικὸν μελοδράμα τοῦ Covent-Garden. Ἐν τῇς ὑπὸ τοῦ Λυγόστου Harris, τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ, προσληφθεῖσι καλλιτέχναις καταλέγονται οἱ ἀδελφοὶ Reszke, ὃν ὁ εἰς ἔξοχος ὁψίφωνος, ὁ Victor Maurel, καὶ αἱ κυφαὶ Melba καὶ Camus. Ἐπίσης ἐπὶ τῇς ἐποχῇ τῶν ἐργασίων αὐτοῦ καὶ τὸ Λυρικὸν Θεᾶτρον, ἐν ᾧ διδάσκει ἡ διαπρεπὴς ἰταλὶς καλλιτέχνης κ. Duse, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ὁπο-

δοῦται πρόσωπα τῆς Σάρρας Bernhardt, ὅν τὴν Fedora, Tosca, Dame aux Camellias κτλ. Κατὰ δὲ τὴν ἰουλιανὴν ἢ Γαλλικὴν-Κομφῶδιον ἐν σάματι μεταβαίνει εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρωτεύουσάν, ὅπερ δὲν ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 1879. Ἐν Λονδίνῳ διατρίβουσι δέκα καὶ τρεῖς γηλαδῆς Ἰταλῶν, ὁ μόνον δ' ὅδοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄγγλοι θὰ πληρῶσι τὸ θεᾶτρον τοῦ Drury-Lane καὶ ἐκείνην.

Ἡ Λυσιστράτη, ἡ κομφῶδιον τοῦ Maurice Donnay, περὶ ἧς ἐπαινεῖται λόγον ἐν προτέρῳ Ἐπιθεωρήσει, ἀδελχθῇ κατ' αὐτὰς ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Βρυξελλῶν Galeries μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας.

Ἡ Reine Juana τοῦ Κορητῆς Ἀλεξάνδρου Παρώδης ἐξακολουθεῖ διδασκαμένη ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κομφῶδι, ἐν ᾗ ἐπίσης διδάσκειται ἀπὸ πολλοῦ ἢ παλαιᾶ κομφῶδι, ἡ ἀδελχθῇ τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1861, Les Effrontés τοῦ Aim. Augier.

Τὸ Σικάγον εἶνε ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει, ἐπαμένως δυνάμει νὰ ρέψομεν ἐν βλάβῃ καὶ εἰς τὰ θεατρικὰ αὐτοῦ. ὁ ἀέριος καὶ νόστιμος. Ἰδοὺ ἐν. Ἐν τῇ θεάτρῳ Mac Vieker ὁ γερὸς τῶν ὁρχηστρῶν προσβῇ εἰς ἀπεργίαν, ἀπακτῶν ἀδελφῶν 2 δολλαρίων καὶ ἑβδομάδα δι' ἑκαστον ζεύγος ποδῶν. Αἱ δυστυχεῖς νεάνιδες, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν χορὸν τοῦτον, λαμβάνουσιν ἐξ δολλαρίων καὶ ἑβδομάδα, ἥτις 30 φρ., ὁπορευόμεναι δὲ νὰ χορεύωσι καὶ ἐκείνην ἐσπέραν μὴ λογιζομένων τῶν προηγουμένων. Τούτων ἕνεκα αἱ ἐκατὸν δώδεκα ὁρχηστρίδες, καθ' ἣν στιγμὴν προσκοιτῶν νὰ ἀναπαυσθῇ ἡ αὐλαία, περιεκύκλωσαν τὴν ἀνευθυντὴν τοῦ θεάτρου καὶ ἐδήλωσαν αὐτῇ τὴν ἀπόρριψιν αὐτῶν περὶ ἀπεργίας. Πᾶσα παράκλησις, ἀπειλὴ καὶ τὰ ταῦτα ἀπέβησαν μάταια. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῷ θεάτρῳ ἐξεδήλωσαν τὴν ἀνυπακομὴν αὐτοῦ διὰ τοῦτο, ὅτι ἡ ἐν τῇ σκηνῇ σκηνὴ ὑπὲρ τὴν ὥραν διήρκεσεν, ἐπὶ τέλος δὲ ὁ διευθυντὴς ἐνέδωκεν.

Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἐγένετο γνωστὸν καὶ εἰς τὰς τῶν ἄλλων θεάτρων ὁρχηστρίδας, αἵτινες πᾶσαι προσκοιτῶν νὰ προβῶσι ἐπίσης εἰς ἀπεργίαν. Αὐτὰ εἰς τὸ Σικάγον!

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τὸ νέον ὑπὸ τὸν κ. Σωτηρόπουλον ὑπουργεῖον, ὑπὸ τῶν ἀριστών προθέσεων ἐμφερόμενον, πᾶσαν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ συγκεντρουῖ εἰς τὸ προποροσθεῖν τὴν ὁδὸν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου, ἐφ' ᾧ ἐκλήθη ὑπὸ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ βασιλέως, διὰ τῆς ἐξουδεύσεως τοῦ μέσου, δι' οὗ ἀνευ δεινῶσεως τῆς ἐνεστώσης οἰκονομικῆς κρίσεως θὰ κατάρθου ἐν καιρῷ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς προσεχεῖς πρὸς τοὺς ξένους πιστωτὰς ὑποχρεώσεις τοῦ κράτους, αἱ δὲ διπλωματικὲς αὐτοῦ περὶ ἀποφάσεως τοῦ μὴ ἀναστατῶσαι κατὰ τὰ συνήθως ἐν ταῖς κυβερνητικαῖς μεταβολαῖς γινόμενα πᾶσαν τὴν ὑπαλληλίαν, ἀλλ' ἐπιδιδῶν ἀποκλειστικῶς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ προσορισμοῦ, ἥτοι τὴν οἰκονομικὴν τῆς χώρας ἀνάρθωσιν, ἐπικυροῦσι τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας, ὡς συνελάδομεν περὶ τῶν διαδόχων τοῦ κ. Τρικούπη.

Ἀτυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ ἀπώμεν τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῆς πρὸς τὴν κυβερνήσιν πολιτείας τῆς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ πολιτικοῦ τούτου ἀνδρὸς μερίδος, καθ' ὅσον τοῦλάχιστον ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ θεωρῶμεν τὰ ἐν τῇ δημοσιογραφικῇ ὁργάνῳ τοῦ κόμματος τούτου ἀναγραφόμενα ὡς ἐρμηνεύοντα πιστῶς τὴν πολιτικὴν τοῦ τῶς πρωθυπουργοῦ. — Ἡμεῖς ἠλπίζομεν ὅτι ἡ μερίς αὕτη, τερπύδα ἐν τῇ μέρῃ τὰς ἀρχάς, δὲ διὰ τοῦ ἀρχικοῦ αὐτῆς ἐπανειλημμένως ἐκείνου περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀπὸ τῆς ἀντιπολιτευτικῆς πολιτικῆς ἀποκλεισμοῦ τοῦ οικονομικοῦ ζητήματος, δὲν θὰ ἐκέρυττεν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τὸν πόλεμον ἐναντίον κυβερνήσεως, ἥτις, συμμορφούμενη πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ ἀνακτοῦ, ἔσχε τὸ θάρρος νὰ δοκιμάσῃ τὰς δυνάμεις αὐτῆς πρὸς συνεκτικὸν τοῦ ἔργου, ὅπως δὲ κ. Τριούπης, ἀποκαρτερήσας διὰ τοῦτον ἡ ἐκείνου τὸν λόγον ἐν τῇ τελευταίᾳ ὥρᾳ, κατέλειπεν ἀτελές. Τὰ πράγματα ὅμως προμηνύονται διάφορα, τοῦτο δὲ δὲν δύναται ἀλλ' ἢ νὰ λησίσῃ πάντα κατανοοῦντα ὅτι νῦν μάλιστα καί πρὸς τῆς καταστροφῆς τῶν αἰσθημάτων τῆς ἡλιαντίας καὶ φιλαρχίας, αἰτίαι κατὰ μέγα μέρος ἀπέδωκαν οἱ παράγοντες τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως, καταστάσεως οὕτω δεινῆς, ὥστε οἱ ἀπαίδιστοι τῆς χρεωκοπίας κήρυκες νὰ δύνανται ἀποκαταστήσῃ νὰ περιάγῃ διὰ τῶν ἀγυῶν τὴν ἀποτροπαιὸν αὐτῶν σημαίαν. — Ἐδεῖ, πρὶν ἢ τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ ἀετώματος τοῦ παρθενώου τῆς τιμῆς τῆς ἑλλάδος ἀναπαταθῇ τὸ μυστὸν τοῦτο ῥάκος, νὰ ἐξαντληθῇ πάντα τὰ ἄλλα μέσα, ὥστε, εἰ ποτε ἀναπόδραστος ἀνάγκη ἐπέβαλλε τὴν ἀτίμησιν ταύτην ὡς μόνην δυνατὴν ἀποτροπὴν τῆς τελείας καταστροφῆς, νὰ ὑπολειφθῇ τοῦλάχιστον ἡ ὀλιγοῦ παρηγορία καὶ ἀπολογία ὅτι ἐπαρχὸν πᾶν τὸ δυνατόν. Ἀτυχῶς τὴν ἀνάγκην ταύτην δὲν φαίνεται κατανοοῦσα ἐπαρκῶς ἡ τὴν μεγίστην κοινοβουλευτικὴν δύναμιν συγκεντρουσά μερίς· παρὰ προσδοκίαν δὲ, συμμαχούσα ἐν τούτῳ τῇ ὑπὸ τὸν κ. Διλιγιάννην, ἐνεργεῖ ὡς θὰ ἐνῆργει, εἰ κύριον σκοπὸν προστίθετο τὴν ταχίστην ἐξόρισιν τῆς χώρας εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν θιασάτων τῆς χρεωκοπίας. — Τὸ πρῶγμα, ὡς εἶπομεν, εἶνε λυσιπρόστατον, ἀλλ' ὑπάρχει ἐν τῇ καίρῳ· ἐλπίζομεν λοιπὸν ὅτι τὸ μέλλον θ' ἀποδείξῃ τὴν πολιτικὴν ταύτην τοῦ ἁπλοῦς ὡς ζωηρότερον τοῦ ἀληθοῦς ἐρμηνεύειν τῆς ἐν τῇ κοινοβουλίᾳ πολιτικῆς τῆς ὑγεστάτης πάντοτε τῶν πολιτικῶν μερίδων τοῦ κράτους.

Ἡ τοῦ νεοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας ἐκδρομὴ εἰς Κλάδοβον πρὸς συνάντησιν τῆς μητρὸς αὐτοῦ νέαν παρέσχε ἐνκαιρίαν τῇ σεβικῇ λαῶ, ὅπως ἐκδηλώσῃ τὴν πρὸς τὴν δυναστείαν τῶν Ὀδρένοβιτς ἀφοσίωσιν αὐτοῦ, ἰδίᾳ δὲ ὡς ἀποδείξῃ τὴν πληρεστέτην ἐπισδοκίαν, δι' ἧς περιβάλλει τὴν πρόεσιν τοῦ μελίκτος ἀνακτοῦ πρωτοβουλίας, τὴν καταλύσαν τὸ τῶς ἐν τῇ χώρᾳ κρατοῦν αὐθαίρετον καὶ ἀπὸ προξικισμοῦ εἰς προξικισμὸν χωροῦν σύστημα. Ἡ κατὰ τὴν διὰ τῆς χώρας πορείαν γενομένη τῇ βασιλεῖ ὑποδοχὴ, φέρουσα πανταχοῦ τὸν τύπον τῆς λαϊκῆς πρωτοβουλίας, αἱ αὐτοσχέδιως ὁργανωθείσαι ἑορταὶ καὶ αἱ παντοσεύδεις ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις ἀποτελοῦσι τὴν κρατίστην κύρωσιν τῶν εὐθαρῶς τῇ ἡγεμονίᾳ πεπραγμένων καὶ τὸ κάλλι-

στον δῶρον, ὅπως οὗτος ἠδύνατο νὰ κομίσῃ τῇ ἀναξιοπαθούσῃ μητρὶ αὐτοῦ. — Ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτὴν ἡ συνέντευξις τῆς βασιλομήτορος μετὰ τοῦ υἱοῦ φαίνεται κατὰ τὰς ἐκ Βελιγραδίου πρὸς τὰς εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας νεωτέρας εἰδήσεις ἐνέχουσα εἰδικὴν τινα πολιτικὴν σπουδαιότητα. Κατὰ τὰς πληροφωρίας ταύτας ἡ βασιλομήτορ πρὸς τὸν μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς ἐνδυναμότητος αὐτοῦ αὐτοδικαίως καλεσάντα αὐτὴν εἰς τὴν χώραν υἱὸν ἀπέντησεν ὅτι, ζωηρὰ διατηρούσα ἐν τῇ μνήμῃ τὰς προσβολὰς, αἰτίαις προσεγένοντο αὐτῇ ἐν Σερβίᾳ ὑπὸ ἀνδρῶν, ὧν ὁ βασιλεὺς δύναται νὰ ἔχῃ χρεῖαν καὶ οὗς αὐτὴ δὲν θὰ ἠδύνατο ἀπαθῆς νὰ προσέβλη, θεωρεῖ ἠδύνατον τὴν ἐν Βελιγραδίᾳ διατηροῦν αὐτῆς, κρίνει δὲ ἀναγκαίαν συνέντευξιν αὐτῆς μετ' αὐτοῦ πρὸς διακανόνισιν τοῦ ζητήματος τούτου. — Ἐν γένει δὲ τὰ κατὰ τὴν ἐξοδὸν τῆς βασιλομήτορος ἐκ τῆς χώρας θὰ ἐπαρκοῦνται, φαίνεται, τὴν προσεχῇ Βουλὴν, ἀφ' ὧς πρὸς τοῖς ἐνδεχομένοις ἀποτελέσμασι τῆς ἐπὶ τῇ προειρημένῳ ἀκοπῇ γενομένης ἐν Κλάδοβῳ συνεντεύξεως ἀπὸ τοῦδε ἐμφανίζονται ἄνδρες, οἷος ὁ ἄλλοτε ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ὑπὸ σύνταξιν δὲ νῦν ταγματάρχης Μίλετιτς, κηρύττοντες ὅτι προσέχονται εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα, μόνον ὅπως, ἐκλεγόμενοι βουλευταί, ζητήσῃ τὴν εἰς τὸ εἰδικὸν δικαστήριον παραπομπὴν τοῦ τῶς ἀντιδυσίως στρατηγοῦ Βελιγράδι καὶ τοῦ πρῶτον ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν Βογίσεβιτς ἐπὶ τῇ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐξόδου ταύτης χρήσει στρατιωτικῶν μέτρων. — Ἐπὶ τῇ ὁμῶς ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ζηλωταί, οἱ μὴ θέλοντες νὰ ἐννοήσῃν ὅτι τὰ μέτρα ἐκεῖνα ἐπὶ ὁλοκλήρῳ αὐτὸ τὸ συμφέρον τῆς ἐσωτερικῆς ἰσχυρίας τῆς χώρας, οὐ μικρὸν διακινδυνεύουσιν, δὲν θὰ ἰσχύσῃ, εἰς δὲ βεβαίως θὰ συντελέσῃ καὶ ἡ σύνθεσις καὶ ἐπιστομία τῆς βασιλίδος, νὰ ἐκτρέψῃ τὴν πλειονοψηφίαν τῆς ὁδοῦ τῆς μετριοπαθείας καὶ κοινοβουλίας ὡς πρὸς τὰ παρελθόντα, δι' ἧς μόνως ἡ Σερβία θ' ἀφικνεῖτο εἰς τὴν ἐπουλῶσιν τῶν ἰδίων πληγῶν καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς περαιτέρω ἀναπτύξεως αὐτῆς. — Ἐν μέρῃ εἰς τοῦτο θὰ συντελέσῃ πάντως ἡ καὶ ὑπὸ τῆς οὐγῆς Βουλῆς τῶν ἑθνεῶν ἐπιψηφίσις τῆς σύγγραφουμένης συμβάσεως, κανονισμοῦς ἐπὶ τέλους τὰς ἐπ' ἡκανὸν χρόνον ἀνωμαλοτάτας γενομένας ἐμπορικῆς σχέσεως τῶν δύο χωρῶν, μάλιστα δὲ τὴν εἰς Οὐγγαρίαν ἐξαγωγὴν τῶν σεβικῶν χοίρων, οἵτινες πρὸ τινος χρόνου ἀπέβησαν τὸ ἀντικείμενον σφοδρότατου ἐμπορικοῦ, δημοσιογραφικοῦ, καὶ πολιτικοῦ δὲ σύγγραφουμένου πολέμου.

Ἡ ρουμανικὴ κυβερνήσις ἐξακολουθεῖ τὴν ὁδὸν τῶν κοινοβουλευτικῶν νικῶν αὐτῆς· ἐπιτυγχάνει δὲ κατὰ τὴν ἐξδομίδα ταύτην τὴν διὰ μεγάλης πλειοψηφίας ἐπιψηφίσιν τοῦ περὶ ἐκπαιδεύσεως σπουδαίου νομοσχεδίου αὐτῆς, παρέτεινεν ἐν τὴν δικαιοδοσίαν τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἧς ἔλκεν ἡ ἐντολή, ὡς συντελέσῃ τὴν ἐπιψηφίσιν καὶ τῶν ἄλλων ὑπολειπομένων αὐτῇ μέτρων. — Ἡ Ρουμανία κατὰ τὸ λῆξαν ἐφημέριον ἠτύχησε ν' ἀπολέσῃ, ἐν Παρίσις θανόντα, ἓνα τῶν ἀρχαίων καὶ διαπρεπῶν πολιτικῶν αὐτῆς ἀνδρῶν, τὸν στρατηγὸν φλωρέσκον, ἡγεμόντα τοῦ βογαρινοῦ καὶ τῇ Ρωσίᾳ συμπάθος διακειμένου κόμματος.

Ἡ ἐν Τυρνόβῳ βουλγαρικὴ Ἐθνοσυνέλευσις, εἰς τεσσαράκονταμελὴ ἐπιτροπὴν παραπέμψασα τὰς ἐπὶ τοῦ συντάγματος ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπενεχθείσας τροποποιήσεις, ὑποβλήσας καὶ ἐν πλήρει συνεδρίᾳ αὐτῆς, ἀπεδέξατο τὸ σύνολον αὐτῶν κατ' ἀρχὴν. Οὐδεὶς βεβαίως ἀνέμεινε ἐτυμολογίαν διάφορον.

Ὡς πρὸς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, ταύτης τὴν τῆς λιξάνης ἐξδομίδος πολιτικὴν ἱστορίαν ἐνεκαίνισεν ὑπουργικὴ ἐν Ρώμῃ κρίσις. Ἀπροσδοκίτως ἡ ἰταλικὴ Βουλὴ, καίπερ πρότερον ἐν τῇ κατ' ἄρθρον συζητήσει ἐπιψηφίσασα τὸν προϋπολογισμόν τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης, κατεψήφισεν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίᾳ, ὁ δὲ κ. Ριολίττις δὲν ἐβράδυνε νὰ ὑποβάλῃ τῇ βασιλεῖ τὴν παραίτησιν τοῦ ὅλου ὑπουργείου. Ἐν τούτοις ἡ Βουλὴ διὰ τῆς ψήφου ἐκείνης ἐκώπει ν' ἀποδοκιμάσῃ μόνον τὸν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργόν, ὡς ἐδείχθη ἐκ μεταγενετέρας ψηφοφορίας — διότι, τοῦ βασιλέως ἐπιφυλαξαμένου τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ περὶ τῆς ἀποδοχῆς τῆς παραίτησεως, ὁ πρωθυπουργὸς ἐξηκολούθησε παριστάμενος πρὸς τῆς Βουλῆς καὶ διεξάγων τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν συζητήσιν — καθ' ἣν πρότασις αὐτοῦ τοῦ κ. Ριολίττις ἐπαψήφισθη διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας· τούτου δ' ἕνεκα μετὰ τὴν ἀρνήσιν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ προταθέντος τῇ βασιλεῖ ὡς ὑπὸ τῆς φθορᾶς τῶν πραγμάτων ἐνδεικνυμένου διαδόχου αὐτοῦ κ. Ζαναρδέλλι ν' ἀναλάβῃ ἐν οὕτῳ κρισίμῳ περιστάσει τὴν εὐθύνην τῆς κυβερνήσεως τοῦ κράτους ὁ βασιλεὺς αὐτῇ αὖθις τῇ κ. Ριολίττι ἀνέθηκε τὸν ἀνακληματισμὸν τοῦ ὑπουργείου, ἀντικατασταθέντων δύο μόνον μελῶν αὐτοῦ, τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν οικονομικῶν. Τὸ κακὸν εἶνε ὅτι ἐπ' ὅσον ἡ Ἰταλία ἡμμεῖς ἐν τῇ ἐνεστώσῃ αὐτῆς πολιτικῇ, διώκουσα τὴν χήμαιραν τοῦ συμβιβασμοῦ τῶν ἰδίων συμφερόντων πρὸς τὰ συμφέροντα συμμαχίας, μεθ' ἧς οὐδὲν κοινὸν δινύει αὐτῇ, οὐδεμία ὑπουργικὴ μεταρρυθμισίς, οὐδεμία κυβερνητικὴ μεταβολὴ θὰ ἰσχύσῃ εἰς ἀνθρώπιν τῶν κακῶς ἐχόντων πραγμάτων αὐτῆς. — Ἐν Γερμανίᾳ ἔχομεν τὴν ἐν Γαίρλιτς κατὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἀποκαλυπτηρίοις τοῦ μνημείου Βουλιάζμου τοῦ Α' γεῖμα πρόποσιν τοῦ αὐτοκράτορος, ἐξάραντος αὐτῆς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν στρατιωτικῶν μεταρρυθμίσεων καὶ ἐπικαλεσαμένου τὴν σύμπτωσιν τῶν ὁμοσπόνδων κρατῶν πρὸς περιβόησιν τῆς κινδυνευούσης θύρας σφαλείας τῆς αὐτοκρατορίας· πρὸ πάντων δ' ἔχομεν εἰσῆσιν ἐκ Βερολίνου, ἣν παρὰ τὰ ἀνάλογα προηγουμένα μετ' ἐπιφυλάξεως πάντοτε ὀφείλομεν ν' ἀποδεχόμεθα, καθ' ἣν δὲ ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ ὁδῷ, δι' οὗ τῇ 1878 προσεχὺς ἰουνίου κηρυχθήσεται ἡ ἐναρξίς τοῦ νέου κοινοβουλίου, δηλωθήσεται ὅτι ἐν περιπτώσει καὶ δευτέρας τοῦ νομοσχεδίου ἀπορρίψεως διαλυθήσεται αὖθις παροχρησμία τὸ κοινοβούλιον, ὁ αὐτοκράτωρ θ' ἀναλάβῃ αὐτοπροσώπως τὴν κυβερνήσιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τοῦ κράτους καὶ τὸ ἐπανειλημμένως ἀπορριφθέν σχέδιον τῶν στρατιωτικῶν μεταρρυθμίσεων περιβληθήσεται αὐτοκρατορικῇ δικαίᾳ ἰσχύϊ νόμου. Ἡ πρόθεσις αὕτη, ἐὰν ἐπαληθεύσῃ, ἐκτελούμενη δύναται βεβαίως ν' ἀποβῇ γόνιμος εἰς γεγονότα ἐν τῇ παρούσῃ τῆς Γερμανίας κα-

ταστάσει, οἷα μάλιστα αὕτη δευθύνεται κατὰ τὰς ἐπικειμένας γενικὰς ἐκλογάς, ὅτε ὑπολογίζεται ὅτι τὸ τρίτον περίπου τῶν ἐκλογικῶν τμημάτων τῆς χώρας θὰ ἐκλέξῃ τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀντιδραστικῶν στοιχείων, ὅτε ἡ σοσιαλιστικὴ μερίς προαχθήσεται εἰς τὸν βαθμὸν τῆς δυνάμεως, ὃν ἐπιτρέπει αὐτῇ νὰ ἐπιβῇ ὁ ταυτισμὸς τοῦ ἰδίου ἀγῶνος πρὸς τὸν ἀγῶνα τῶν ἐργατῶν, ὅτε ὁ ἀντισημειωμὸς ἐπιφευδόμενος ἐκ τῆς ἀνεμοξάνης, ἀναδιώσεται ἀπὸ τοῦ τάφου, εἰς ὃν ἐνέκλεισε σκεδὸν αὐτὸν ἡ μυστρά τοῦ Ἀλδέρδου διαγωγῆς, ὅτε οἱ ὑπεράλπειοι, γλειφά σφαιροειδῶν τῆς ἀριθμητικῆς αὐτῶν δυνάμεως λαμβάνοντες, ἀπαιτητικώτεροι ἐν ταῖς ἀξιώσεσιν αὐτῶν γενήσονται, ὅτε τέλος ἐκφανέστερον ἐκδηλωθήσονται αἱ ἀνθεωτικαὶ ἐκείναι ἀρσείαι, ὧν δείγμα παρέσχε ἡμῖν τὸ βαρυσήμαντον ἄρθρον τῆς Βαυαρικῆς πατριδος. — Ὁ πρόεδρος τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας, ἀναρρώσας τελείως, ἐδέξατο εἰς ἀντιπρόσιν τὸν στρατηγὸν Δώδε, οὗ ἀπεφασίσθη ἡ μετὰ τινος ἡμέρας εἰς Ἀθῆνας ἐπάνοδος πρὸς δικαιοπρατίαν τοῦ ἀγῶνος, ὃν οὕτω δεξιῶς μέχρι τοῦδε διεξήγαγε, χάριν δὲ τοῦ ὁποῦ προσερχοῦ ὑποβληθήσονται τῇ Βουλῇ αἱ ὑπ' αὐτοῦ ὑποδυθείσαι ὡς ἀναγκαῖα πιστώσεις. Κατὰ τὰ ἑλλὰ ἡ Γαλλία ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον τῆς εἰρηνικῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς κατὰ τὸ πρόγραμμα, ὅπερ ὁ πρωθυπουργὸς ἐξέθηκεν ἐν Τολόσῃ ἐπὶ ταῖς αὐτοῖς γυμναστικαῖς ἑορταῖς, ὅπερ δὲ δυνάσται εἰς τὴν διακανόνισιν τῶν σχέσεων τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ κεφαλαίου, εἰς οικονομικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ εἰς τὸν περὶ ἐταιριῶν νόμον, τὸν διακανονίζοντα τὰς σχέσεις τῶν ἀστυνῶν καὶ ὁμοκεντρικῶν σωματείων. — Ἐν Ἀγγλίᾳ νέον ὑπὲρ τοῦ ἰρλανδικοῦ νομοσχεδίου συλλελητήριον, συζητοῦν ἐν Χάινδ Πάρκ, οὗ δὲ μετέσχεον πεντηκονταεξήκιστοι διαδηλωταί. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συλλελητήριον τοῦτο ἔχει τὸ ἐξαιρετικὸς σπουδαῖον, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐλήφθησαν ἀποφάσεις καὶ σχετικῶς πρὸς τὴν ἐνδεχομένην στάσιν τῆς Γερουσίας ἀπέναντι τῆς ἰρλανδικῆς αὐτονομίας, ὅπερ σημαίνει ἐναρξί τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἐναντίον τοῦ σποδρότου τοῦτου Σώματος ἐκστρατείας, ἡ ὁποία ἀποτελέσει ἰσως τὴν σπουδαιότατην ψάσιν τῆς ἐνεστώσης ἐν Ἀγγλίᾳ κοινωνικοπολιτικῆς ἐξελίξεως. — Ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ μακρὸν τέλος ἐπαρκοῦντα τὰς σύγγραφικας κυβερνήσεις, καὶ τὴν πᾶσιν δὲ τοῦ κόμματος Τόσπαρ ἐπενεγκοῦσαν τελειὴν τὴν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἐν Βουδαπέστῃ μνημείου τῶν οὐγγῶν ἐθνοφρουρῶν, τῶν τῇ 1848 κατατροπωσάντων τὸν τακτικὸν στρατὸν καὶ πορθησάντων τὸ φρούριον Ὁφεν, τελετήν, ἥτις διὰ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, πρὸς τὰ ὅποια συνδέεται, τοῖς μὲν Οὐγγροις σημαίνει τὴν ἀφῆσιν τῆς ἐνεστώσης πολιτικῆς αὐτῶν ὑπάρξεως, τοῖς δ' ἐν Βιέννῃ ἀναμνηστικόντα τὴν κατάλυσιν αὐθαίρετου καὶ ἀρπακτικοῦ συστήματος, ἐν μεγάλῳ παροξυσμῷ περιέστη τὰ πνεύματα καὶ πολλὰς διαφωνίας προσέκλειε ὡς πρὸς τοὺς τύπους τῆς διεξαγωγῆς αὐτῆς, διεξήχθη αὕτη ἀνευ ἐπεισοδίων, τῆς Βουλῆς ἀντιπροσωπευθείσης δι' ἐπιτροπῆς, ἥς ἡγεῖτο ὁ πρόεδρος αὐτῆς, πολλῶν δὲ κατατεθέντων σπεφάνων.

M. E. M.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 15 Μαΐου.

Black Friday, ήτοι μαύρην παρασκευήν ἀνομαζουσιν οἱ ἄγγλοι τὴν παρασκευὴν 11 Μαΐου 1868, καθ' ἣν ἡ πτώσις τοῦ μεγάλου ἐμπορικοῦ καὶ τραπεζικοῦ οἴκου Overand Gurney ἐπήνεγκε τὴν καταστρεπτικὴν ἐκείνην οἰκονομικὴν ἐν Ἀγγλίᾳ κρίσιν, τὸ φοβερόν ἐκείνον crash, ὅπερ μετὰ ἡρίκης ἀναμνησκονται οἱ ἐπιζῶντες ἐμποροὶ καὶ τραπεζίται τοῦ Λονδίνου. Μαύρην παρασκευὴν πρὸς τὴν ὀνομασίαν ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος τὴν χθεσινὴν παρασκευὴν 11 Μαΐου 1893 καθ' ἣν ἡ ἀπὸ τῆς παρατῆσεως τοῦ κ. Τρικούπης ἐκραγείσα οἰκονομικὴ ἐν Ἑλλάδι κρίσις διὰ τῆς φοβερᾶς καταρρέσεως τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων καὶ ἀξιῶν προσέλαβε χαρακτῆρα ἀληθοῦς πανωλεθρίας, ἥς ἡ ἀνάμνησις οὐ μόνον ἀνεξάλειπτος ἐστὶ τῆς μνήμης τῆς παρούσης γενεᾶς. Τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα καὶ αἱ διάφοροι ἑλληνικαὶ ἀξίαι ἐξηκολούθησαν μὲν σπουδαίως ὑποτιμώμεναι καὶ τὴν ἑξομιάδα ταύτην, χθὲς ὅμως ἡ κατάρρευσις αὐτῶν ἔνευκα τῶν μεγάλων καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἡτο τοιαύτη, ὥστε ἐπὶνεγκε ἀληθεῖς ποικίλεις, πολλοὶ δὲ προσερχόμενοι πωληταὶ δὲν εὗρισκον ἀγοραστάς. Αἱ λαχειοφόροι ὁμολογίαι τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, τὸ ἀσφαλέστερον καὶ δημοφιλέστερον τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων, προσοφείροντο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ ἐπώλουντο ἀνιλεῶς, οὕτως εἰπεῖν, ἡ δὲ τιμὴ αὐτῶν, ἣν ἐσημειώσαμεν 365, κατέπεσε 347. Αἱ μετοχαὶ τοῦ Λαυρίου καὶ τοῖ δὲν συγκαταλέγονται μετὰ τῶν κυβερνητικῶν χρεωγράφων, ὑπετιμώθησαν μέχρι τῶν 48. Συγχρόνως ὁ τηλεγράφος διεβίβαζεν ἡμῖν ἐκ Λονδίνου τὴν εἰδήσιν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ράντ κατέπεσε μέχρι 33 1/2 κατ' ἀναλογίαν δὲ ὑπετιμώθησαν καὶ πάντα τὰ λοιπὰ χρεώγραφα. Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν θέσιν τῆς χρηματικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Ἐμπορὸς ἐλθὼν χθὲς ἐκ Πειραιῶς ἐβεβαίωσεν ἡμῶς ὅτι πολλὰ καταστήματα ἐν Πειραιεὶ ἐκλείσθησαν ἤδη, ἡ δὲ ἑλπίς δὲ ἔχουν ἀποφασίσει νὰ κλείσωσιν ἂν τὸ ἑκκοσφθαγκὸν ἦθῃ περὶ τὰ 40. Περὶ τῆς κρίσεως ταύτης καὶ τῶν προκαλεσάντων αὐτὴν αἰτιῶν ἐγκρίτος οἰκονομολογικὴ ἐφημερίς τοῦ βελγίου γράφει τὰ ἐπόμενα, ἃ παραθέτομεν ὡς ἀξία τῆς προδοχῆς τοῦ δημοσίου.

«Τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα ὑπέστησαν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας οὐχὶ ἑκπτώσιν, ἀλλ' ἀληθεῖς καταστροφὴν, ὥς ἀποδεικνύει ὁ συγκριτικὸς πίναξ τῶν τιμῶν ἐντὸς ὀκταημέρου. (Σημειώτέον δὲ ὅτι ἐγγράφοντο ταῦτα ἐνθ' ἡ τιμὴ τοῦ Μονόπωλειου ἡτο 52 καὶ ἡ τῆς ράντ 42). Ἡ αἰτία τῆς καταρρέσεως ταύτης εἶναι γνωστὴ, εἶναι ἡ ἀποτυχία τοῦ πρὸ τοσοῦτου καιροῦ ὑπὸ διαπραγματεύσιν δανείου, εἶναι ἡ πτώσις τοῦ κ. Τρικούπης, μόνου ἱκανοῦ θεωρουμένου δι' ὅσον τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν, ἐν αἷς διατελεῖ πρὸ πολλοῦ. Τὸ βέβαιον, ὅπερ μετὰ τοσαύτης ὑπομονῆς, καρτερίας καὶ ἐπιτηδεύσεως παρεσκεύασεν, ὑπεξέφυγε προδοτικῶς ὑπὸ τοῦς πόδας τοῦ πρώτου ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν.

Ἡ ὑπόθεσις κράτους γινώσκων δὲν ἔχει οὐδεμίαν

ἀξίαν, ἂν μὴ ληφθῶσι σπουδαῖα μέτρα ἐξασφαλίζοντα τὴν ἐκτέλεσιν. Οἱ δανεισταί, οὓς εὗρεν ἡ ἑλληνικὴ κυβερνησις, δικαίως ἀπῆλθον τὰ ἐξασφαλιστικά ταῦτα μέτρα, θεωροῦντάς ὡς τῶν ὧν οὐκ ἔνευ πρὸς συνομολόγησιν τοῦ δανείου. Ἐπειγούσης τῆς ἀνάγκης, ὁ κ. Τρικούπης ἡτο διατεθειμένος νὰ ἐνδώσῃ, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς δὲν ἠθέλησεν, ἡ τοῦλάχιστον ἡγήθη νὰ λάβῃ τοιαύτην ἀπόφασιν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ κοινοβουλίου, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ὑπέβαλε τὴν παραιτήσιν του. Εἶναι βεβαίως σκληρὸν εἰς πᾶν ἔθνος φιλότιμον νὰ βλέπῃ τὸν δυσπιστοῦντα ξένον ἐπιβάλλοντα χεῖρα ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν εἰσπράξεων. Ἀλλ' ὅταν τὸ ἔθνος τοῦτο περιέλθῃ εἰς τὴν οἰκονομικὴν θέσιν, εἰς ἣν περιήλθεν ἡ Ἑλλάς, αἱ τοιαῦται αἰσθηματικότητες εἰσὶν ὅλως ἀκαιροί. Ἡ μάλιστα νομιζομένη οἱ Ἕλληνες ὅτι θὰ ἴναι ὀλιγώτερον ταπεινωτικὸν δι' αὐτοὺς, ὅταν μετὰ τινὰς μῆνας κηρυχθῶσιν ἀναξίχρηστοι καὶ ἀνίκαιοι νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν πληρωμὴν τῶν ληγόντων τοκομεριδίων.

Ἡδὲν ἔχουσιν αἱ Ἀθῆναι νέον ὑπουργεῖον ὑπὸ τὸν κ. Σωτηρόπουλον, ἀναλαβόντα τὸ κινδυνώδες χαρτοφυλάκιον τῶν οἰκονομικῶν, μετ' αὐτοῦ δὲ συνελθόντες ὁ βασιλεὺς, ὅπως ληφθῶσιν ἀμέσως τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀποσάφισιν τῆς ἐκραγείσης καὶ σοβαρᾶς λαθούσης διαστάσεως οἰκονομικῆς κρίσεως. Εἴμεθα λίαν περίεργοι νὰ μάθωμεν τίνα εἶδὲ ταῦτα μέτρα ταῦτα. Πρώτιστον καθήκον τοῦ νέου ὑπουργείου εἶναι νὰ ἐξεύρῃ τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια πρὸς ἀπόσπασιν τῶν τοκομεριδίων τοῦ λουλίου, πρᾶγμα οὐχὶ εὐκόλουν.

Ὁ γράφων ταῦτα Ἑυρωπαῖος οἰκονομολόγος δὲν θεωρεῖται φίλος τοῦ κ. Τρικούπης, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀποδίδει εἰς αὐτὸν τὴν αἰτίαν τῆς φοβερᾶς οἰκονομικῆς κρίσεως, ἣν διερχόμεθα, σκληρὸν δὲ καταφέρει ῥάπισμα κατὰ τῶν ἐν Ἀθῆναις δημοσιῶσιν, οἱ ὅποιοι πᾶν μέσον μετήλθον, ὅπως μὴ ὑπογράψῃ ἡ σύμβασις τοῦ δανείου, ἣν ἀτιμωτικὴν διὰ τὸ ἔθνος ἐχαρακτήριζον. Θὰ ἴναι ὀλιγώτερον ταπεινωτικὴ ἡ χρηματοπία; ἐρωτᾷ ὁ Ἑυρωπαῖος οἰκονομολόγος. Αὐστέρως οὐδ' ἡ κατάστασις αὕτη, ἡ ἀγνοῖα τῶν ἀντικειμένων ἐκ πλῆθους ἡθικῶν καὶ ὑλικῶν καταστροφῶν, συντελεῖ τοὺς ἀσυνέτους.

Σπουδαίαν ἀντίθεσιν εἰς τὴν κατάρρευσιν τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων ἀποτελοῦσι τὰ τουρκικὰ διατηρούμενα ἀιζόνντα εἰς τὰς ὑψηλὰς αὐτῶν τιμὰς, καὶ μὴ ἐπηρεαζόμενα οὔτε ἐκ τῆς ὑψώσεως τοῦ τόκου, οὔτε ἐκ τῆς ἐν Ἑυρώπῃ χρηματικῆς στενοχωρίας οὔτε ἐκ τοσοῦτων ἄλλων ζητημάτων, ὧν ἡ λήσις δὲν φαίνεται ἀμέτοχος κινδύνων.

Παρατηρήθη ἑσχάτως ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων ὅτι αἱ εἰσπράξεις τῶν Εἰς ἐμμέσων φόρων κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Ἀπριλίου σημειούμεναι εἰς Ἀ.Τ. 68,090 ὑπολείπονται τῶν εἰσπράξεων τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ 11,997. Ἀ.Τ. Ἀλλὰ νομιζομεν ὅτι ἡ διαφορά αὕτη προέρχεται ἐκ τοῦ καθυστέρουμένου μηνιαίου φόρου τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

Ὁ ἐπιθεωρῶν ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ἀκροατικὴ Πέλις

Τ' ὑπολήψεις ΝΕΟΛΟΓΟΥ